

PRED KONZISTORIJE

Še dva dneva nas ločita od velike slovesnosti v Rimu. V soboto, 21. februarja, bo v Vatikanu veličasten obred, na katerem bo papež Janez Pavel II. podelil novim kardinalom zunanje insignije njih časti. Gre za slovesnost, ki se bolj ali manj ponavlja ob podobnih svečanostih. Papež da vsakemu izmed novih kardinalov predvsem kardinalski klobuk (biret), nato pa še prstan. Do Pavla VI. so novi kardinali prejeli še širok rdeči klobuk (galero), ki je bil v naši dobi seveda le za okras, v srednjem veku pa so ga tudi dejansko nosili in si ga privezali na glavo na svojih nelahkih potovanjih na konju. Vsekakor ima tudi danes vsa slovesnost ob kardinalskih imenovanjih svoj globoki simbolični pomen, nudi pa tudi razmišljanja za širše ovrednotenje kardinalske službe.

Kot Slovenci smo gotovo najbolj zadovoljni, da bo po tem konzistoriju tudi slovenski cerkveni dostojanstvenik spet v kardinalskem kolegiju. Torontski nadškof dr. Alojzij Ambrožič sicer formalno zastopa Kanado, ko skupno s svojim kolegom nadškofom kardinalom iz Montreala sedaj sedi v tem najvišjem cerkvenem predstavništvu. Vse to pa v ničemer ne zmanjšuje slovenske identitete novega cerkvenega kneza, daje ji kvečjemu še vse bolj kozmopolitski značaj.

Kardinalska vloga se je sicer v glavnem ovrednotila v srednjem veku, čeprav so že prej imeli v Rimu okrog Petrovega naslednika razne glavne (lat. *cardinalis*) duhovniške službe in cerkve. Od papeža Nikolaja II. dalje (v 11. stol.) pa so kardinali dobili nove vloge in zlasti edini postali volivci novega papeža - rimskega škofa. Kasneje se je zbor kardinalov delil na kardinale škofe, duhovnike in diakone; ta delitev je sicer bolj ali manj ostala (le formalno) do naših dni, saj so sicer danes skoraj vsi kardinali tudi škofje, razen nekaj izjem. V prejšnjih časih so bili tudi kardinali laiki, česar pa danes ni več. Prav v tem smislu so pred leti domnevali, da bi lahko papež imenoval tudi kakega vidnega katoliškega laika za kardinala. Govorice so bile aktualne ob koncu zadnjega koncila, ko so nekateri pričakovali imenovanje s to najvišjo cerkveno častjo za znanega katoliškega francoskega filozofa Jacquesa Maritaina.

Današnje razmišljanje ob skorajšnjem kardinalskem konzistoriju nas torej lahko navdaja z upanjem in veseljem. S tem slednjim predvsem, ker bo po dolgem času spet v njem zaslužni slovenski rojak, z upanjem pa, da bo na pragu novega tisočletja katoliška Cerkev res zadobila tisto veselost in planetarno poslanstvo, ki ju v svoji osnovi in že v imenu "katoliški" tudi ima.

TUES PETRUS - TI SI PETER, SKALA - so besede, ki skozi dobri dve tisočletji vodijo Kristusovo Cerkev na zemlji. Pod tem geslom in s tem tekstom, ki so ga tudi tako lepo uglasili razni veliki mojstri, ki so delovali prav v Petrovi baziliki (Palestrina), danes stopa rimska Cerkev na pot proti novim obzorjem in zlasti z željo po zedinjenju kristjanov. Ne vemo, ne kako ne kdaj bo do tega res prišlo. Naj pa tudi sedanjí vstop novih in z vsega sveta imenovanih cerkvenih dostojanstvenikov v najvišje organe katoliške Cerkve vlije temu procesu nov zagon. Kot Slovenci in Slovani pa še bolj kličemo, da bi tako sv. Benedikt, predstavnik zahodne, in sveta brata Ciril in Metod, glasnika vzhodne Cerkve, res izprosila to veliko pričakovanje vsega krščanskega sveta.

ANDREJ BRATUŽ

02 Miro Oppelt
BOBENJE PUŠČAVSKEGA GROMA

Amerika je sama, a še nikdar ni bila tako potrebna, zlasti temu, kar je po propadu sovjetskega bloka ostalo od svetovnih ravnesij.

(FAMIGLIA CRISTIANA, TEDNIK)

OB PRAZNIKU SLOVENSKE KULTURE V DEVINU KULTURA IN POLITIKA

RAFKO DOLHAR

Mislím, da ni prav, če postane praznovanje dneva slovenske kulture navaden obred. Kolikor vem, smo Slovenci edini narod na svetu, ki je dan kulture proglasil za praznik.

Prav gotovo ni slučaj, da smo Slovenci verjetno tudi edini narod, ki je eno najlepših pesmi svojega največjega pesnika izbral najprej za narodno, nato pa jo še proglasil za državno himno.

Prešerna imamo za največjega slovenskega pesnika, čeprav bi to lahko tudi ne bil. Prešeren je namreč živel in pesnil v podobnih razmerah, kot so naše današnje v zamejstvu. V njegovih časih je namreč na Kranjskem bila bolj priljubljena nemščina. Bila je jezik, ki so ga uporabljali izobraženi, premožni, skratka ugledni Kranjci. Tudi Prešeren je nekaj svojih pesmi zložil v nemškem jeziku in bi kot pesnik gotovo imel lažjo pot in se lažje uveljavil v jeziku tedaj na Kranjskem prevladujoče kulture. Toda Prešeren se je odločil drugače. Odločil se je za jezik svojih sonarodnjakov in jih s svojimi verzi uvrstil med evropske kulturne narode. V tem je njegova veličina. S tem je seveda naredil tudi veliko politično, celo revolucionarno dejanje.

Ta Prešernov zgled ni danes prav nič manj aktualen. Še danes so namreč v naši sredi ljudje, ki mislijo, da bodo bolj uspešni ali vsaj bolj imenitni, če se bodo odpovedali izobraževanju v lastnem jeziku.

Prešerna imamo torej lahko tudi za pomembnega slovenskega politika. Resnici na ljubo moramo priznati, da

nas je zadnja leta prav Prešeren toliko združil, da njegovih proslav ne prirejamo več ločeno; dokopali smo se tudi do tega, da skupno upravljamo nekatere ustanove vsemanjšinskega pomena.

mi bo morda kdo očital, da se spet dotikam politike. Toda tudi politika, porečem, je stvar kulture; zato ne govorim o kulturni politiki, temveč o kulturni politiki. Slovenci smo vsekakor čuden narod.

tudi tisti, s katerimi naj bi bili vsi enotni, so izbrali tak volilni zakon, da bomo nekateri postavljeni pred izbiro: ali voliti zanje ali pa ostati doma. Ponavlja se pesem iz Nabrežine. Ni prav lahko sedeti za

Pogled na množico med odlično uspelim praznikom slovenske kulture v Laškem (gl. stran 10)

Pozivi na enotnost prihajajo zadnje čase od vsepovsod; predvsem od tistih, ki so še pred nekaj leti gradili drugi kulturni dom v vasi, kjer je že stal eden, pa se tam, kjer ni bilo nič, ni tudi ničesar naredilo.

Zdaj stalno srečujem ljudi, ki me sprašujejo: se ne morete zmeniti za enotno predstavništvo? Odgovor je zelo preprost: seveda se lahko. Vprašanje je le kako?

Po mojem bi morali najprej razčistiti pomen besede enotnost. V slovenščini imata namreč besedi "enoten" in "skupen" različna pomena. "Skupni" smo lahko tudi različno misleči, če hočemo biti enotni, pa moramo po sili razmer tudi enako misliti. Ne gre torej za enotno, ampak za skupno predstavništvo.

V tej zvezi sicer ugotavljamo, da Slovenci še nismo bili nikoli tako enotni, kot smo, odkar je v Italiji v veljavi večinski volilni sistem. Pri tem

Medtem ko so se naši rojaki v matici izkopali iz enoumja in se s priznanjem napak in zločinov v času enoumja približujejo spravi, smo Slovenci v Italiji zamenjali politični pluralizem za veliko, vsaj navidezno enotnost.

Kot se že spominjamo, smo na zadnjih parlamentarnih volitvah Slovenci v Italiji volili zelo enotno. Povečini smo zamenjali drevo, pod katerim smo stali dolga leta. Eni so izpod hrasta, drugi smo izpod lipe prišli vedrit pod oljko. Lepo in koristno mediteransko drevo, ki pa, če dovolite, ne diši tako lepo kot lipa. Imeli smo nato tudi volitve v devinsko-nabrežinski občini. Tu se je zgodilo, da je manj kot tretjina vseh volivcev izvolila upravitelje, ki bodo štiri leta krojili usodo te občine. Čez nekaj mesecev bodo deželne volitve. Tisti, ki so imeli pri določanju novega deželnega volilnega zakona v rokah škarje in platno, torej

isto mizo s tistim, ki žaga vejo, na kateri sedi.

In še zadnji primer. V Rimu se končno kuha zaščitni zakon. Kuhajo ga tisti, za katere smo volili tako enotno kot še nikoli. Kaže pa, da iz tega lonca ne diši ravno prijetno, a naši "enotni" prijatelji v Trstu že hitijo pripovedovati, da bomo pač morali sprejeti kompromise, češ da bodo zakon lahko kasneje "nadgradili". Hvala lepa za tako enotnost. Nihče ne more od nas zahtevati, da prismojeno mineštro vsi pojemo in jo hkrati še pohvalimo.

Me je pri izjavah zaneslo predaleč? Upam pa, da sem vsaj razčlenil mit o enotnosti. Mnenja sem, da si ob prazniku kulture ne smemo pripovedovati pravljic. Prav je, da si natočimo čistega vina. Tudi to je kultura; kultura življenja; kultura svobode odločanja o našem obstoju na tej zemlji.

03 Jurij Paljk / intervju
ANDREJ KOSIČ

03 Erik Dolhar / intervju
JURIJ KUFERSIN

04 Danijel Devetak
SVETI DUH, DUŠA STVARSTVA

05 Marjan Drobež
JAKOB MISSIA, SLOVENSKI KARDINAL

06 Andreja D. Antoni
ČAKAJOČ NA PREDSTAVE

08 Ivan Žerjal
O ISTRSKEM IN SUDETSKEM EKSODUSU

11 Iva Koršič
BLEŠČEČ SKOPUH

12 Erika Jazbar
NEVARNI MONSINJOR PRIPOVEDUJE

14 ZVEZA NEPOSREDNIH OBDELOVALCEV

16 Zvone Štrubelj / pod drobnogledom
MLADI NISO PROBLEM!

BOBNEJE PUŠČAVSKEGA GROMA

MIRO OPPELT

Ko je že vse nared za napad na Irak, bo glavni tajnik Združenih narodov Kofi Annan skušal ob navodilih Varnostnega sveta preprečiti izvedbo Puščavskega groma. Od Saddama Husseina bo skušal doseči stvarno spoštovanje resolucij Varnostnega sveta, popolno svobodo nadzora nad obstojem množičnega uničevalnega orožja. Annan se znajde pred zahtevno nalogo. Spet je na kocki zamajani ugled svetovne organizacije. Znašel se bo kot kopalec, ki je na tem, da skoči v bazen, ne da bi vedel, če je v njem voda. Pred osmimi leti se takratnemu glavnemu tajniku svetovne organizacije De Cuellarju ni posrečilo preprečiti iraškega napada na Kuwait in nato Puščavskega viharja, ki se je zgrnil nad Irak.

Papež Janez Pavel II., ki je v zadnjem letu zelo pogosto svaril pred novo vojno, je z izjemno pobudo pozval Annana na potovanje v Bagdad. Vojne na Bližnjem vzhodu in na Zlatem območju niso pripomogle k miru in spravi, nasprotno so samo poglabile spore in sovražstvo. V ospredju pa je trpljenje ljudstva. Vsi, vključno ruski predsednik Jelcin, pa se zavzemajo za spoštovanje sklepov Združenih narodov. Annan opozarja, da ne gre v Bagdad z ultimati in da rešitev ne more biti ponižujoča za Irak. Saddam Hussein pa je trd oreh. Dokazano je, da je skušal stalno izigrati obveznosti, ki jih je bil sprejel. Nadzorniki so iraškim zagotovili navkljub le našli velike količine kemičnega in bakteriološkega orožja za množično uničevanje. Prepričani so, da Saddam še razpolaga z uničevalnimi strupi. Menijo, da se prepovedana dejavnost skriva v predsedniških palačah, ki so dejansko širša zavarovana območja in do katerih niso imeli dostopa. Zlasti Amerika ob odločni podpori Velike Britanije zahteva dosledno spoštovanje obveznosti in prost pregled. Diplomatska rešitev ni možna brez vojaškega pritiska. Odtod odločnost, ki je povezana z vlogo velesile na širšem bližnjem vzhodnem območju. Neovirana kršitev obveznosti bi ošibila že tako zamajana prizadevanja za pomiritev na Bližnjem vzhodu. Pritisk na Izrael za obnovi-

tev izvajanja dogovorov iz Osla bi splahnel. Gre pa tudi za širše uveljavljanje prepovedi ali omejevanja smrtonosnega orožja za druge države. Položaj pa je popolnoma različen od onega iz pred sedmih let, ko je protiraško koalicijo podpirala večina arabskega sveta s Sirijo vred. Nekdanji ameriški general Norman Schwarzkopf, zmagovalec Puščavskega viharja leta 1991, trdi, da se Puščavski grom kaj lahko spremeni v Puščavsko luknjo, v neuspeh torej, ki bi utrdil Saddama Husseina in ošibil zmerne arabske države. Po drugi strani sam nekdanji ameriški predsednik Bush izjavlja, da se ne kesa, da ni skušal nasilno od-

praviti Saddama, češ da bi to še bolj ogrozilo stabilnost. Dejansko je torej velika odgovornost prav na iraškem režimu. Vojna bi prizadela že spet trpeče ljudstvo. Bombardiranja domnevnih skladišč strupov bi končno povzročila nepredvidljivo število smrtnih žrtev med civilnim prebivalstvom. Prebivalstvo pa je zaradi stroge zapore v bedi in lakoti. Patriarh Raphael Bidavid navaja podatke Združenih narodov, da je v sedmih letih umrlo zaradi zapore milijon iraških otrok. Ob pomanjkanju hrane in zdravlil jih umre vsak mesec 4.500.

V ITALIJI SE POLITIČNA TEMPERATURA DVIGA

V poslanski zbornici se nadaljuje razprava o ustavni reformi. V središču pozornosti je listina, ki jo je bila predložila posebna dvodomna komisija, kateri je predsedoval poslanec Massimo D'Alema, glavni voditelj Demokratske stranke levice. Štiri so teme, ki so še vedno najbolj sporne, tako da v tem trenutku nihče pravzaprav ne ve, če in kako se bodo rešile.

Najprej je treba omeniti obliko države in vlade, nato vprašanje federalizma, čemur sledi nova oblika dvodomnega parlamentarnega sistema, ter končno zelo kočljivo vprašanje sodstva. Posamezne politične skupine in posamezni parlamentarci so predložili več tisoč popravkov oziroma dopolnitev k listini, ki jo je bila pripravila dvodomna komisija. Delo je predvsem zato zelo težavno, ker poteka v ozračju, ki se bistveno razlikuje od tistega tik po koncu druge svetovne vojne. V tej zvezi je katoliški tednik Famiglia cristiana (ta je zdaleč najbolj razširjen tednik v Italiji!) napisal: "V nasprotju z ustavodajnim zbornico iz leta 1946, katere člani so delovali v skladu z jasnimi političnimi in družbenimi na-

čeli, se današnji reformatorji, kot kaže, med seboj razlikujejo zlasti po svojih igricah za oblast in ne toliko po svojih pogledih na velika vprašanja, ki danes pretresajo Italijo".

Vsi se danes v Italiji zavzemajo za federalno ureditev republike, kar pomeni, da bi morali korenito odpraviti predvsem sedanji centralizem in priznati deželam, občinam in pokrajinam široko avtonomijo. Tu pa posamezne politične sile nikakor ne morejo najti skupnega jezika. Pri tem niti ne omenjamo Severne lige, ki predstavlja problem zase in ki ga gotovo ne bodo mogli rešiti s policijskimi ali celo sodnimi kazenskimi ukrepi.

Politična temperatura je zadnje dni poskočila zaradi dogodkov na Bližnjem vzhodu. Zeleni so namreč zagrozili, da bodo njihovi ministri ter podtajniki zapustili Prodijevo vlado, če bo ta dovolila, da bi ameriške vojaške sile uporabljale vojaška oporišča v Italiji za operacije proti Iraku. Z izstopom iz vladne večine grozi tudi Stranka komunistične prenovе, ki sicer nima v vladi nobenega svojega predstavnika, a sedanjo vlado podpira od zunaj.

STRAN 6

ZAKAJ VZTRAJAMO

Slovenska skupnost vztraja na predlogu zaščitnega zakona, ki so ga že pred leti sestavile in soglasno odobrile komponente naše narodnostne skupnosti, tako politične kot iz civilne družbe.

Ugotavlja pa, da že dalj časa zlasti slovenski predstavniki DSL zaskrbnjuječe odstopajo od že sprejetih dogovorov in ponovno postavljajo pod vprašaj nekatere bistvene zahteve naše manjšine, katerim pa se SSK ne namerava odpovedati.

Slovenska skupnost je naravnost osupla ob zadnjem stališču Slovenske komponente DSL, da naj bi se Slovenci v Italiji odpovedali svoji osnovni zahtevi, da mora zaščitna zakonodaja, vključno s pravico do javne rabe jezika, veljati v vseh 35 občinah, kjer živimo. To je bila ena od bistvenih zahtev, zaradi katere smo skupno zavrnili Maccanicov predlog. DSL pa danes trdi, da so potrebni nekakšni "sodobni" odgovori na "nekatera vprašanja, kot so npr. določitev teritorialnih območij, na katerih bi veljale zaščitne norme" ter da bila potrebna neka nova "konkretna formulacija določb glede pravice do javne rabe slovenskega jezika", kakor da se ne bi bili že zdavnaj dogovorili.

Če se že hoče DSL posipavati s pepelom enotnosti, mora zamejski javnosti najprej jasno povedati, kaj s tem misli. Stališče, da mora zaščitna zakonodaja predvidevati v načelu enaka določila za vse tri pokrajine, vključno z mestnimi jedri v Trstu in Gorici, ne more biti za manjšino pod vprašajem. Lahko pa je za stranko DSL, ki je v Rimu ocenila, da so njeni interesi drugačni. Slovenci znotraj nje pa naj se odločijo ali ostajajo znotraj tistih stališč, ki jih je manjšina že sprejela in predstavljajo osnovni cilj in smisel skupnega predstavnštva, ali pa se temu načelu odpovedujejo in tako sami sebe izključujejo iz skupnih zgodovinskih prizadevanj za dosego pravične zaščitne zakonodaje.

Politike vnapijšnjega popuščanja pri bistvenih manjšinskih pravicah SSK ne namerava podpirati. Tako tudi ne namerava dovoliti, da bi skupno predstavnštvo, ki temelji prav na že davno dogovorjenih načelih o vsebini zaščitnega zakona, danes postalo orodje v rokah starih in novih rimskih krogov, pa čeprav iz vrst DSL ali SKP. Sedanja vladna večina z DSL na čelu ima danes zgodovinsko prilo-

žnost, da izglasuje dovolj pravičen zakon, enak za Slovence v vseh treh pokrajinah. Zakon, ki bo jasno določil, kje naj se manjšinska zakonodaja uresničuje, in ne bo popuščal nadaljnjemu neskončnemu političnemu barantanju, kje sploh Slovenci smo in kakšne pravice sme mo uživati.

Slovenski komponenti DSL in SKP pa morata zamejski javnosti in naši stranki pojasniti, zakaj nista bili pripravljeni sodelovati pri dogovarjanju o skupnem nastopu v zvezi z zajamčenim zastopstvom v deželnem svetu, ki nikakor ne izključuje možnosti sodelovanja v italijanskih strankah, pač pa le omogoča manjšini, da se avtonomno odloča o svojem zastopstvu in ji zagotavlja vsaj minimalno prisotnost v izvoljenih organih, ne da bi pri tem izključevalo nikogar. Povedati nam morajo, zakaj se takrat nihče ni zgražal, ko sta ob tem vprašanju prav slovenski komponenti SKP in DSL zapustili skupno predstavnštvo in to še v decembru, pred "demonstrativno" akcijo SSK. S svojim odklonilnim stališčem, ki sta ga isti stranki nazadnje potrdili tudi ob zadnji potezi gibanja Forza Italia, ko sta v deželnem svetu nasprotovali že samemu predlogu po takojšnji obravnavi njenega predloga o zajamčenem zastopstvu, sta dokazali, da jima gre predvsem za strankarske interese in ne za dejanske potrebe manjšine.

Zato tudi pričakuje, da bo SKP (in njena slovenska komponenta) nehala s pravicami o jastrebi, golobih in klavzurah, ter se iz demagoških in pavšalnih ocen spustila na realno soočanje o problemih, ki se jim ni mogoče več izogibati.

Slovenska skupnost se torej nikakor ne odpoveduje skupnemu predstavnštvu, če to pomeni, da smo še vedno za osnovne manjšinske pravice, vključno s pravico do zajamčenega zastopstva v izvoljenih organih in za zaščitni zakon, ki bo izraz realnih potreb in zahtev naše manjšine.

Zato je ostale komponente pismeno že povabila na sestanek o teh vprašanjih in čaka na njihov pristanek na pogovore. Želi namreč, da se pokaže, katere komponente se še vedno prepoznavajo v skupni platformi, ki jo predstavlja že dogovorjeni skupni zakonski predlog o globalni zaščiti.

POVEJMO NAGLAS

JANEZ POVŠE

ZAŠČITNI ZAKON JE ZA MANJŠINO IN SLOVENIJO TUDI USODNA TEKMA S ČASOM?

Če rečemo, da je sprejemanje zaščitnega zakona tudi tekma s časom, potem imamo v mislih le eno vprašanje: bo zakon sprejet v trenutku, ko se bosta Slovenija in manjšina še vedno v premajhni meri zavedali pomembnosti medsebojne povezanosti? Ali pa ga bo italijanska država uresničila kasneje, se pravi tedaj, ko se bosta manjšina in Slovenija pomembnosti svoje medsebojne povezanosti zares in v vsej polnosti zavedali? Dejstvo je, da sta do tega trenutka Slovenija in manjšina svoje medsebojne razmerje premalo izčistili in mu določili pomen, ki bi bil koristen za celotno narodnostno telo. Slovenija v tem smislu dopušča, da Avstrija in Hrvaška odkrivata svojo manjšino na slovenskem ozemlju, ob tem pa svojim manjšinam ni jasno predlagala takšnega modela organiziranosti, ki bi bil koristen tudi za mlado državo in bi se lahko zagovarjal polnokrven in celovit zaščitni zakon. Kot da bi država Slovenija čakala na lastno manjšino, naj jo slednja opogumi in kot da v tem trenutku tudi zaradi razmer v manjšini sami ne obstaja nevarnost sprejetja nezadovoljivega zaščitnega zakona, ki bi manjšino praktično oddaljil od matične domovine.

Zdi se, da se v Sloveniji vsaj v zakulisju nekaj premika, namreč v smeri večje narodnostne zavzetosti, toliko bolj pa so se zadeve premaknile v naši manjšini sami. Polemična

zaostritev je slej ko prej opozorila, da so najbolj popustljivi pogledi na zaščitni zakon prav gotovo zaskrbnjujoči, opozorila pa je tudi na problematično dejstvo, kako slabo je manjšinska javnost o različnih variantah zaščitnega zakona sploh seznanjena. Pokazalo se je tudi, kako nevarno je lahko takšno stanje znotraj manjšine, ko so odločilne stvari, kar zaščitni zakon prav gotovo je, v imenu nekakšne enotnosti zavite v megleno nejasnost. Najmanj, kar se pri tem zgodi, je vse večja in vse bolj razširjena pasivnost. Pa to še ni vse: v kolikor ne bi narodnostno organizirani del manjšine omenjene enotnosti polemično prebil, bi bili Slovenci v Italiji lahko deležni najslabšega zaščitnega zakona, a da bi sploh bili o njegovi vsebini zadovoljivo obveščeni. Tako pa je šele od sedaj naprej mogoče pričakovati večjo manjšinsko politično zavzetost za zares celovit in učinkovit zaščitni zakon. Toda ob vsem tem gre še za usodno temo s časom: se bomo kot manjšina in Slovenija dovolj jasno opredelili za celovit zaščitni zakon, ali pa bo Italija ob poznavanju naših razmer tostran in onstran meje pohitela s sprejetjem zanjo nezahtevne politične zavzetosti in to predno bi prišlo v Sloveniji in manjšini do odločnejšega zavzemanja za slovenske narodnostne interese?

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18
TEL 0481 / 533177
FAX 0481 / 536978
E-MAIL noviglas@tmedia.it34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL 040 / 365473
FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 70.000,

INOZEMSTVO 100.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 130.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / ANDREJ KOSIČ

VSAKDO MORA V ŽIVLJENJU PUSTITI ZA SEBOJ SLED

JURIJ PALJK

Trgovca in slikarja Andreja Kosiča poznamo kot umirjenega in poštenega človeka, ki vedno najde prijazno besedo za sočloveka. Te dni se v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici izteka njegova odmevna likovna razstava, na kateri je ta goriški umetnik postavil na ogled 101 akvarel. Ob tej priložnosti smo ga tudi povabili na pogovor.

ji posvetili ogromno slik, akvarelov...

Res je, Krasu sem posvetil in mu še posvečam veliko časa. Rad slikam naš Kras, pa čeprav se tudi sam zavedam, da se tudi kraška pokrajina zelo spreminja, saj Kosovelovega Krasa danes ni več, vsaj takega, kot ga je

čas za slikanje, saj mi je prav likovno ustvarjanje ponujalo možnost, da sem duhovno bogatel in zorel. Šlo je tudi za neko dokazovanje, za dopolnitev. Nikdar nisem zgubljal časa, vsak trenutek življenja še danes skušam dobro izkoristiti, tudi zato sem veliko in predvsem pa vedno delal. Vsak prost trenutek skušam posvetiti slikanju.

Kdo pa je na vas najbolj vplival?

Težko bi povedal. Priznam pa, da sem najraje gledal in še danes najraje gledam in občudujem slovenske impresioniste, ki so se tudi zapisali slovenski deželi. Ti so mi zelo blizu, čeprav moram reči, da spoštujem vsakega slikarja. Imam več prijateljev, največ slikarskih prijateljstev pa sem navezal v slikarskih kolonijah po Sloveniji.

Ali se še spominjate, koliko del ste napravili?

Točnega števila ne vem, akvarelov pa se je gotovo nabralo med 1500 do dva tisoč; veliko sem tudi slikal v tehniki olja na platno. Napravil sem tudi vitraže za cerkev v Rupci, prav sedaj pa končujem tudi križev pot za domačo cerkev. Vesel sem, da lahko to naredim, saj menim, da bi vsakdo moral biti navezan na rojstno vas in na cerkev v njej. Srečen sem, da lahko prispevam k lepšavi domače cerkve. To je eno najbolj prijetnih del.

Kako to, da nikdar ne slikate ljudi?

Pravzaprav to ni res, saj sem napravil več portretov, ki jih bom prej ali slej tudi razstavil. Res pa je, da nerad slikam ljudi v naravi, saj menim, da je krajina, še posebno jesenska, izredno doživetje zame. Pred leti sem še slikal ljudi v naravi, kasneje pa sem se odločil za naravo samo. Da slikam tudi ljudi, priča podatek, da sem pred leti naslikal večji portret svetnika Maksimilijana Kolbeja, poljskega mučenca. Ta slika je bila narejena ob prvem obisku papeža Janeza Pavla II. na Poljskem in sem zanjo prejel tudi mednarodno nagrado, ki so mi jo podelili v Krakovu. Povedati moram tudi, da takrat Kolbe še ni bil proglašen za blaženega.

Zakaj ste ostali zvesti slovenstvu in slikanju slovenske krajine?

Najbrž se tega ne da natančno povedati. Slovenstvu ostaneš zvest zato, ker najprej v družini dobiš dobre temelje narodne zvestobe, kasneje pa vidiš, da je to del tebe, del, brez katerega ne bi mogel v polnosti zaživeti svojega življenja. Prav to je odločanje za slovenstvo; že po naravi sem tak in vedno sem bil prepričan, da mora vsakdo v življenju nekaj narediti, pustiti neko sled za sabo. Slovenstvo je del mene, slikarstvo pa je pot, po kateri skušam sočloveku nekaj podariti, življenje narediti lepše in duhovno bogatejše. Ne gre za neko dokazovanje, ampak za to, da se zavedaš svojega življenja, da v življenju narediš nekaj lepega in dobrega. Sam se v življenju od vedno držim Gregorčičevega vodila: "Dolžan ni samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan!" To pomeni, da moraš napraviti več, bolje, kot ti narekuje le goli poklic. Tega se skušam še danes držati.

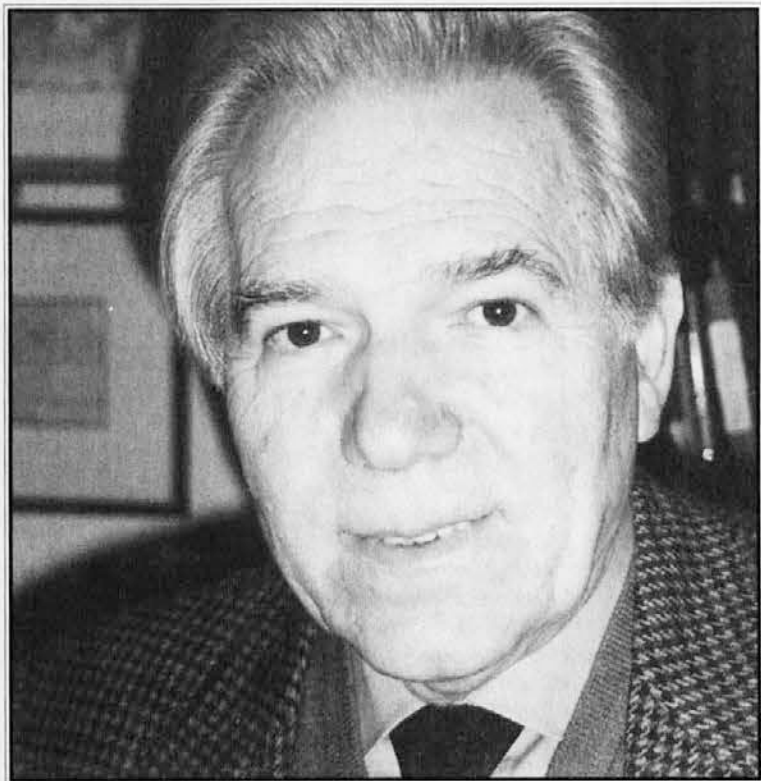

FOTO BUMBACA

Kdaj ste prvič razstavljali?

Prve skupinske razstave se spominjam še, kot da bi jo priredili včeraj. To je bilo leta 1959, in sicer na Korzu v Gorici. Bil sem zelo ponosen, da sem lahko bil zraven drugih goriških slikarjev. Bil sem edini slovenski slikar, ki je razstavjal. Zame je bilo zelo pomembno, da sem končno razstavjal, saj sem bil po naravi zelo sramežljiv in se nisem nikdar postavil v ospredje.

Kako pa ste se odločili za tehniko akvarela, ki je postala vaša najljubša slikarska govorica?

Na začetku sem slikal samo v tehniki olja na platno, veliko pa sem tudi risal s svinčnikom. Niti sam ne vem, kako sem začel z akvarelom. S časom sem ga izbral za svojo tehniko slikanja. Morda sem se zanj odločil zato, ker mi najbolj leži, morda pa zato, ker se prav v akvarelu najlepše izražam.

Zakaj ste ostali vedno zvesti slikanju slovenske krajine?

Tudi to najbrž spada k mojemu značaju in mojemu gledanju na svet. V življenju ostajam zvest nekaterim vrednotam, ki mi pomenijo veliko. Če je na eni strani to krščanski vzorec življenja, po drugi strani tudi priznavam, da sem tradicionalist. Vem, da se to tudi v slikarstvu pozna, pa čeprav moram povedati, da sem se tudi sam poskušal v abstraktnem slikarstvu, a teh slik nisem nikdar razstavjal. Za razstave izbiram vedno slike, v katerih se najbolj prepoznavam. Ostal sem zvest figuraliki tudi zato, ker nisem hotel slediti modnim tokovom, v katerih se nisem nikdar prepoznal.

Kras je morda prav "vaša pokrajina", saj ste

on opeval, ni več. Poglejte: pomlad v življenju mine zelo hitro, poletja se skorajda ne zavemo, zato sem mnenja, da moramo ljudje jesen zadržati čim dlje. Jesen mi je tudi najbližja. Rdeče, tople barve ruja so mi zelo blizu in jih imam tudi v življenju najraje. Morda sem tudi po naravi malce nagnjen k melanholiji, ki jo skušam pozitivno živeti.

Krščanstvo vam je več kot le vrednota, saj vam pomeni tudi vzorec za življenje...

Te vrednote so temeljnega pomena za življenje. Krščanstvo seveda zahteva celega človeka in ga je zato težko živeti, lahko pa se krščanskim idealom približujemo. Vem, da je težko biti dosleden, da je danes zelo težko živeti krščansko, a je bilo najbrž vedno tako, saj ti življenje nenehno postavlja nove izzive in nove zanke. Na nas pa je, da skušamo živeti krščansko, kolikor je v naših močeh.

Kot uspešen trgovec ste se gotovo znašli pred dilemo, saj vas je gotovo zanimalo tudi slikarstvo.

Kako ste se sproti odločali med poklicem in ljubeznijo do slikanja?

Težko je bilo. Vem pa, da je bilo zame odločilno predvsem dejstvo, da sem postal družinski oče in sem se tega zelo dobro zavedal. Zato sem vedno najprej skrbel za družino in skušal svoje delo kot trgovec vedno dobro opravljati, saj mi je prav ta poklic nudil sredstva za družino. Otroci morajo imeti možnosti za dober vsotop v življenje in zato sem se dobro zavedal važnosti trgovskega podjetja, ki sem ga vodil. Lahko pa rečem, da mi je slikarstvo nudilo duhovno dopolnitev. Ko sem kot trgovec uspel, sem vedno skušal najti tudi

INTERVJU / JURIJ KUFERSIN

SLOVENIJA NI SPREJELA ZŠSDI-JA V USTANOVO ZA ŠPORT

Dne 5. t.m. se je Olimpijski komite Slovenije - Združenje športnih zvez (OKS-ZŠZ) sestel v Ljubljani z zamejskimi športnimi organizacijami. Delegacija Združenja slovenskih športnih društev v Italiji (ZŠSDI) so sestavljali predsednik Jurij Kufersin, podpredsednik Mario Šušteršič in tajnik Branko Sain. Predsednika Kufersina smo najprej vprašali za povzetek pogovorov.

"Srečanje je že tradicionalno, saj poteka enkrat letno že veliko let. Na takih sestankih pregledamo opravljeno delo v minulem letu in določamo smernice za skupne pobude v tekočem letu. Tako je bilo tudi tokrat. Tako mi kot Slovenska športna zveza Koroške smo poročali o opravljenem delu v letu 1997 in o tem, kar predvidevamo za letos. Manjkali so Slovenci iz Madžarske, vendar sodelovanje Slovenije z njimi poteka po ustaljenih tirnicah. V bistvu se je srečanje vrtele okrog vprašanja skupnih pobud z OKS-ZŠZ. Glavna točka tega programa je skupno športno srečanje manjšin, ki poteka enkrat letno v Sloveniji in na katerem sodelujejo Korošci, Slovenci iz Italije in Madžarske ter ekipa gostiteljev iz Slovenije."

Kakšen je trenutni položaj v zvezi z vašimi prizadevanji, da bi zamejski šport postal enakopraven dejavnik pri prejemanju finančne pomoči iz Slovenije?

Kot znano, prejemo sredstva iz Slovenije samo prek obeh krovnih organizacij - Sveta slovenskih organizacij in Slovenske kulturno gospodarske zveze. Poleg tega smo bili vključeni v slovenski zakon o športu in smo prosili, da bi bili sprejeti v Ustanovo za šport, kjer se bo v Sloveniji vrtele nekaj denarja. Prav na tem sestanku pa smo neuradno izvedeli, da nismo bili sprejeti v to ustanovo, kar pomeni, da smo v bistvu odrezani od tistih sredstev, ki jih bodo v Sloveniji pridobivali med drugim preko športne loterije. Prošnji smo seveda vložili skupaj s Korošci in z njimi bomo sedaj tudi nastopili, da vidimo, kakšno je natančno stanje in kaj lahko naredimo. Menimo namreč, da bi morali nekaj sredstev prejemati tudi neposredno iz Slovenije. To, kar sedaj prejemamo, nam namreč omogoča le preživetje. Tako ne moremo predvideti večjih pobud.

STRAN 16

BIBLIČNA RAZMIŠLJANJA
OB NEDELJSKEM EVANGELIJU

IZLUŠČI JEDRO!

ZVONE ŠTRUBELJ

7. NAVADNA NEDELJA

"Vam pa, ki poslušate, pravim: Ljubite svoje sovražnike, delajte dobro tistim, ki vas sovražijo. Blagoslovajte tiste, ki vas preklinjajo, in molite za tiste, ki grdo ravnajo z vami. Tistemu, ki te udari po enem licu, nastavi še drugo, in kdor ti hoče vzeti plašč, mu tudi obleke ne brani. Vsakemu, ki te prosi, dajaj, in če kdo vzame, kar je tvoje, ne zahtevaj nazaj. In kakor hočete, da bi ljudje storili vam, storite vi njim. Če ljubite tiste, ki ljubijo vas, kakšno priznanje vam gre? Saj tudi grešniki ljubijo tiste, ki njih ljubijo. Če namreč delate dobro tistim, ki delajo dobro vam, kakšno priznanje vam gre? Tudi grešniki delajo isto. In če posojate tistim, od katerih upate dobiti nazaj, kakšno priznanje vam gre? Tudi grešniki posojajo grešnikom, da prejmejo enako. Vi pa ljubite svoje sovražnike. Delajte dobro in posojajte, ne da bi za to kaj pričakovali. In vaše plačilo bo veliko in boste sinovi Najvišjega, kajti on je dober tudi do nehvaležnih in hudobnih. Bodite usmiljeni, kakor je usmiljen tudi vaš Oče!"

Ne sodite in ne boste sojeni! Ne obsojajte in ne boste obsojeni. Odpuščajte in vam bo odpuščeno. Dajajte in se vam bo dalo; dobro, potlačeno, potreseno in zvrhano mero vam bodo nasuli v naročje. S kakšno mero namreč merite, s takšno se vam bo odmerilo." Luka 6,27-38

DEMON SOVRAŠTVA ČAKA PRED VRATI
VSAKEGA SRCA

Kakšna neverjetna mešanica je to naše človeško srce, je zapisal španski mislec Miguel de Unamuno. Gre za mešanico dobrega in slabega, pozitivnih in destruktivnih nagnjenj. Jezus je dobro vedel, kaj je v človekovem srcu. Prav zato nam ga evangelist Luka v nedeljskem evangeliju predstavlja z radikalno zahtevo po ljubezni, dobroti in odpuščanju, kot bojovitega zagovornika božjega usmiljenja.

Kako priti do ključa, s katerim lahko razumemo Jezusove radikalne in celo paradoksalne zahteve: ljubite sovražnike, ne sodite, ne obsojajte, dajajte, odpuščajte? Jezus nam ta ključ ponuja s pogledom na Boga, zato pravi: on je dober tudi do nehvaležnih in hudobnih, zato bodite usmiljeni, kakor je usmiljen tudi vaš Oče! V pogledu na Boga so utemeljene Jezusove zahteve po neskončni ljubezni, ki odpušča tudi sovražnikom, po neskončni dobroti, ki ne pozna računice, po neskončnem usmiljenju in odpuščanju, ki ne poznata polovičnih mer. Samo na ta način lahko sprejmemo Jezusove trditve in jih zares živimo v našem vsakdanjem življenju.

Ta Jezusov mistični pogled v božje srce narekuje pozitiven pristop do človeka in do medosebnih odnosov. Ob prvem branju Lukovega šestega poglavja dobimo vtis, da gre za naivne trditve, ki ne upoštevajo realnih in včasih tako trdih in neusmiljenih pogojev človeškega življenja. Ko te vrstice prebiramo drugič in tretjič in ko se uskladimo z duhom, ki jih oživlja, vidimo, da gre za globino, katere kot ljudje nismo zmožni dojeti in do konca odobravati. Gre namreč za pravila božjega srca, troedine ljubezni, ki obstaja prav zato, ker se daje in použiva v večnem ognju predanosti in darovanja. Do konca jih lahko razumemo in sprejmemo le, če dejansko vstopimo v zapeljiv obroč božjih pozitivnih energij in zato noro ljubimo tudi tiste, ki nas sovražijo, drzno odpuščamo tudi vsem, ki so nam kakšno nakuhali, velikodušno dajemo tudi takrat, kadar smo v nevarnosti, da nič ne dobimo nazaj. Takrat smo zares na božji strani in takrat nas navdihuje božji, Sveti Duh.

Teh reči se ne bomo naučili ob televiziji, niti ob branju časopisov in knjig, tudi na ulici, med ljudmi ne. Naučimo se jih lahko od tistih, ki te nore evangelijske zahteve osebno in prepričano živijo in pa v knjigi življenja, v Svetem pismu, ki nam odkriva noro božjo ljubezen do človeka in vsega človeštva. Pa še nekeje: v našem človeškem srcu, kjer je v skrivnostni globini zarisana božja podoba. Šele takrat bomo odkrili tudi, da demon sovraštva čaka pred vrati srca in da za vsako ceno želi stopiti vanj.

■ Vas zanima kak kuharski recept? Kaj pa drobne zanimivosti iz narave in iz človekovega mikrokosmosa? To in še kaj vsak petek v radijskem mozaiku ob 17.20.

Radio Ognjišče oddaja iz koprškega studia vsak dan med 16. in 19. uro. Poslušate ga lahko na Ukv frekvencah 107,5 - Sveta gora (Goriška in Furlanija) in 91,2 - Tinjan (Trst).

PREDAVANJE V TRSTU / P. MARKO RUPNIK

OBLIČJE SVETEGA DUHA

DANIJELO DEVETAK

Golob, veter, ogenj... Kaj oz. kdo sploh je Sveti Duh? Nekaj osnovnih misli o vlogi in moči Sv. Duha v zgodovini Cerkve in današnjega sveta je v soboto, 14. t.m., nanizal v Peterlinovi dvorani v Trstu p. Marko Ivan Rupnik, teolog, slikar in slovenski intelektual, ki že nekaj let živi, deluje in ustvarja v Rimu, kjer vodi študijsko-raziskovalni center Aletti. Večer, ki je privabil veliko število omikanih kulturnikov, pa tudi nemirnih in radovednih kristjanov, ki želijo bolj zavestno hoditi po Kristusovih sledovih, so priredili Slovensko pastoralno središče, Slovenski kulturni klub, skupina Shalom, Mladi v odkrivanju skupnih poti in Slovenska zamejska skavtska organizacija; javnosti so tako dali možnost, da se seznani s temo, na katero nas hoče papež Janez Pavel II. v pripravi na veliki jubilej leta 2000 opozoriti v letu 1998: Sv. Duh.

Večer v ulici Donizetti je bil živahen in dinamičen. Predavanju je sledil še dolg razgovor med p. Rupnikom in prisotnimi. Ti so želeli poglobiti nekatera vprašanja glede teologije in njene bolj ali manj sodobne govorice, glede mučencev našega stoletja in očiščevanja čutov kot predpostavke za zaznavanje tiste lepote, ki se je človek ne naveliča.

P. Rupnik je niz kratkih slik o problematiki Sv. Duha živo in briljantno prepletal z modrostjo cerkvenih očetov in sodobnejših, predvsem ruskih, teologov. Svoje razmišljanje je uvedel s stvarno ugotovitvijo, da je krščanstvo v zadnjih desetletjih predvsem v Evropi nezanimivo, na zunaj dolgočasno, brez lepote in privlačnosti. Zakaj?

V katoliški dogmatiki je Sveti Duh glavni tvorec ljubezni. Njegova vloga je ta, da kaže na drugega, torej obstaja v službi Očeta ali Sina ali stvarstva. Brez njega bi bila Sv. Trojica intelektualna formula, Oče in Sin bi bila zaprt odnos, saj odrešenja brez Sv. Duha ni mogoče razumeti. Sv. Atanazij pravi, da se Sv. Duh prvi odtrga od Sv. Trojice in se preseli v človekovo srce. Duši vtisne svoj pečat in ji da obliko - podobo Sina. Sv. Duh torej privede Kristusa v človekovo srce, kamor se nato naseli še Oče. Prisotnost Sv. Trojice začne človeka obračati k Bogu, tako da iz sužnja postane spet sin. Poglavitna naloga Sv. Duha je torej, da posreduje Boga in naredi iz človeka bitje razmerja, ga naredi sposobnega biti v odnosu z drugim. Vera namreč ni priznavanje nekega nauka ali etike, ampak priznavanje drugega, odnos. Če te življenjske drže ni, se vera izrodi v ideologijo, etične ob-

razče, pripadnost instituciji, tako ali drugače - v zablodo; zato je krščanstvo brez Sv. Duha - samo kot nauk - nesmiselno, kajti to, kar ni živo, človeka ne privleče.

Cilj duhovnega življenja je postati lepi, torej živeti v enotnosti, ki izvira iz ljubezni, to pa razodeva resnica. Askeza ne ustvarja dobrega človeka, ampak lepega. Vera se pri človeku vidi, ko ta ne vidi samo sebe, ampak tudi drugega in Boga. Če človek ni sposoben odnosa s človekom, tega ne more vzdrževati niti z Bogom. Zato intimizem ali elitizem nimata kaj opraviti s krščansko vero, ki je ljubezen, uresničena v skupnosti tistih, ki verujejo. Že sv. Irenej je zatrdil, da vera predpostavlja načelo pri-

znavanja drugega, ko je rekel, da "verovati pomeni ljubiti". Novost Cerkve je prav ta, da v nas živi Sv. Duh, ki ustvarja odnose in daje življenje; brez Sv. Duha je evangelij mrtva črka, Kristus arheologija, krščanstvo morala, Cerkve organizacija. V Sv. Duhu pa se Bog in človek srečata. Če je vera brez Sv. Duha filozofiranje, postane vera v Sv. Duhu modrost življenja, to, česar je danes svet ježen. Sv. Duh je namreč tisti, ki se ne ustavi pri žrtvi in smrti, ampak praznuje vstajenje, življenje. To kristjani prepogosto pozabljamo, zato je naše krščanstvo nezanimivo in brez lepote.

Sv. Duh nima svojega obličja. Ujeti ga skušamo v simbolne podobe, kot so golob, veter, ogenj, plamen... Ne more imeti lastnega obličja, ker njegovo obličje je drugi.

TEOLOŠKI TEČAJ V GORICI / DR. CIRIL SORČ

SVETI DUH, DUŠA
CERKVE IN
VSAKEGA KRISTJANA

Če je katoliška Cerkva posvetila leto 1997 liku Jezusa Kristusa, je letošnje, predzadnje leto tisočletja na poseben način posvečeno tretji osebi Sv. Trojice, t.j. Sv. Duhu.

V okviru teološko-pastoralnega tečaja, ki ga prireja Kulturni center Lojze Bratuž v Gorici in štandreška dekanija, je v četrtek, 12. februarja, pred številnim občinstvom v komorni dvorani Kulturnega centra že drugi govoril teolog z ljubljanske univerze dr. Ciril Sorč, tokrat na temo: *Odpirajmo se delovanju Sv. Duha*. Svoj poseg je uvedel z ugotovitvijo, da je Sv. Duh duša Cerkve in hkrati vsakega posameznika, saj gradi in oblikuje krščansko osebnost ter dela iz nas osebe, ki lahko polnokrvno zaživijo. Sv. Duh ustvarja kristjane kot alternativo ljudem, ki živijo zgolj po pravilih tega sveta. Biti alternativa pa ni lahko, in to tako pred dva tisoč leti kot danes; predavatelj je prebral nekaj odlomkov iz *Pisma Diogene*, bisera krščanske literature prvih stoletij, v katerih so orisani prvi kristjani. Kar je v telesu duša, to moramo biti v svetu kristjani. Prav Sv. Duh

ustvarja osebe, ki svetu lahko marsikaj povedo in ponudijo.

Sv. Duh je "duh razlagalec", ki razkriva pomene Božje besede. Za razumevanje teh so potrebni molk, tišina, poslušanje, drže, ki jim današnji čas ni ravno naklonjen. Sv. Duh preveva Božjo besedo, saj je njen navdihovalec; zato le-ta ni mrtva črka, ampak silna in učinkovita, preseneča nas, v določenem trenutku nam dopove to, kar je tedaj za nas koristno. In če je Božja beseda živa v nas, bo prek nas zaživela tudi v svetu. Sv. Duh uči moliti, uči stopiti z Bogom v dialog, ki razvija uravnovešeno osebnost. "Molitev je zdravilo proti žalosti in malodušju," učijo cerkveni očetje.

In še: Sv. Duh je "duh zakramentov", preko katerih nas vzgaja in oblikuje. Zakramenti brez Sv. Duha pa so le odvečna zunanja dejanja. S krstom Sv. Duh začne bivati v človeku, ki postane njegov tempelj, bivališče. Birma je novo vetje

Prihod Sv. Duha, Binkošti - 17. stol., šola iz Kostrome, les, 99x64 cm; Arheološki urad pri Moskovski cerkveni akademiji

duha, premik, ki človeka postavi na noge. Žal z našimi birami ni vedno tako, saj se mladi po prejemu tega zakramenta ponavadi oddaljujejo od Cerkve in vere. Sv. Duh pa vseeno pride in čaka. Kot seme, ki ne pade zaman.

Prisotnost Sv. Duha prinaša v življenje človeka, ki se mu odpre, vrsto sadov, zastojnih darov, nepričakovanih presenečenj, ki sama po sebi niso spektakularna, so pa jasna znamenja osebe, ki ni obrnjena vase, ampak do drugih. To so (Gal 5): ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, blagost, dobrotljivost, zvestoba, krotkost, samoobvladanje. To je srčika in cilj krščanstva; in vir vsega tega je Sv. Duh.

DD

OBVESTILO

POSTNI GOVORI
PO RADIU TRST A

Postni govori po Radiu Trst A bodo tudi letos vsak ponedeljek in vsak petek ob 18.45.

Govori bodo o našem velikem škofu Antonu Martinu Slomšku, za katerega upamo, da ga bo Cerkve kmalu proglasila za blaženega in svetnika. Govorili bodo: mariborski škof dr. Franc Kramberger, dr. Stanko Janežič, dr. Stanko Lipovšek, dr. Vinko Potočnik, dr. Janko Čar, dr. Ivan Štuhec, književnik Zorko Simčič in dr. Marjan Turnšek. Ker je škof Anton Martin Slomšek izredna osebnost, ki nam že več kot 150 let sveti s svojim naukom in zgledom in nam bo še bolj svetil, ko ga bo Cerkve postavila na svetilnik in ker nam bodo govorili o njem tako različni govorniki, potrudimo se, da ne bomo zamudili nobenega govora. Priporočimo jih tudi drugim.

STRAN 16

MLADI NISO PROBLEM! / Z. ŠTRUBELJ

Poročilo o mednarodnem seminarju: MLADI, ULICA, PRIHODNOST - Ljubljana, 13.-14. februar 1998

POKOPAN JE V BAZILIKI NA SVETI GORI

DR. JAKOB MISSIA PRVI SLOVENSKI KARDINAL

MARJAN DROBEŽ

V baziliki na Sveti gori so pokopane tudi tri pomembne osebnosti katoliške vere, ki so vsaka ob svojem času in na svoj način dale obeležje veri, Cerkvi in javnemu življenju ter s tem tudi Slovencem na Goriškem. To so ljubljanski knezoškof, goriški nadškof in kardinal dr. Jakob Missia, preganjani goriški nadškof Frančišek Borgia Sedej ter msgr. Mihael Toroš, apostolski administrator jugoslovanskega dela goriške škofije v težavni dobi po koncu druge svetovne vojne.

Po nedavnem imenovanju dr. Alojzija Ambrožiča, rednega torontskega nadškofa, za kardinala se je obnovilo zanimanje za dr. Missio, prvega kardinala slovenske narodnosti. V priznanje za odlično dušnopastirsko delovanje ga je na omenjeno mesto, ki pomeni najvišjo cerkveno čast, imenoval papež Leon XIII. 10. 7. 1899. Ob imenovanju za kardinala je bil dr. Jakob Missia goriški nadškof.

Med prvo svetovno vojno sta bila grobnica in spominsko obeležje našega prvega kardinala razdejana. Po vojni so zadnji dom pokojnika premestili na drugo mesto v baziliki na Sv. gori, nad njegovo grobnico pa postavili spomenik z njegovo podobo. Tja prihajajo mnogi verniki in obiskovalci, ki ga časte; med njimi je največ njegovih rojakov iz Ljutomerja v Pomurju, torej z območja, kjer je bil Missia rojen. Ob 150-letnici rojstva je bil o njem septembra 1987 v Rimu znanstveni simpozij. O dr. Missii so prebrali 12 referatov, s katerimi so ga priključili v zavest in rešili pozabe. Hkrati so na simpoziju pokazali pomen njegovega delovanja za zgodovino slovenskega naroda na področju

Prvič objavljena Groharjeva slika (1897) dr. Jakoba Missie, ki jo hranijo v kapeli za glavnim oltarjem na Sv. gori

treh škofij - mariborske, ljubljanske in goriške. Udeležence znanstvenega simpozija je sprejel tudi sv. oče in jih nagovoril v slovenščini. V pozdravu udeležencem je tudi dejal, "da je dr. Jakob Missia na prelomu zadnjega stoletja predstavljaj Slovane srednje Evrope v kardinalskem kolegiju. Bil je neustrašen branitelj človeških pravic pripadnikov raznih etničnih skupin in neutrujen pospeševalec vzgoje duhovnikov in katoliške prenove svojih vernikov."

Frančiškanski p. Pavel Krajnik, ki upravlja knjižnico in arhiv na Sv. gori, skrbi tudi za gradivo o dr. Missii. To so predvsem fotografije s pogreba v Gorici in zapisi o njegovem življenju in delovanju. Navaja-

mo nekatere ugotovitve in podrobnosti, ki potrjujejo, da je prvi slovenski kardinal lahko zgled in luč tudi za sedanjí čas in nove rodove Slovencev. Zapisano je, "da je bil pospeševalec slovenskega katoliškega tiska. Ljubil je materin jezik, glasbo in petje. Bil je buditelj slovenske katoliške zavesti v prejšnjem stoletju, utemeljitelj organiziranega slovenskega katoliškega gibanja. Kot škof oz. nadškof je skrbel za temeljito vzgojo in izobrazbo duhovnikov ter pospeševal redovništvo na Slovenskem. V osebnem življenju in pastoralnem delovanju je združeval učenost in pobožnost, modrost in apostolsko gorečnost. V politično življenje ni neposredno posegal; zaradi svojega mirnega značaja se ni spu-

šal v polemike z nikomer; skromnost mu ni dopuščala, da bi stopal v ospredje javnega življenja, toda ljubezen do slovenskega človeka ga je silila, da je v ozadju podpiral vse, kar je pospeševalo versko in narodno zavest našega, slovenskega človeka." Kobariški župnik Franc Rupnik je pred dnevi v kulturno-verskem listu *Dom* zapisal, da je pod upravo nadškofa in kardinala dr. Missie "Gorica postala izrazito srednjeevropsko mesto." Ta ugotovitev bi morala, menimo, vzbuditi razmišljanja in odmeve slovenskih, vendar tudi italijanskih vernikov in prebivalcev v goriški nadškofiji. K temu navajajo tudi ugotovitve sedanjega nadškofa v Gorici, p. A.V. Bommarca, ki je o predhodniku dejal naslednje: "Povezani smo z osebnostjo tega goriškega nadškofa ne samo zaradi njegove zaslužene kardinalske časti, marveč tudi zato, ker je v letih, ko je vladal nadškofiji, povzel daljnovidne pobude, katere sadove še danes uživamo. Med nami sta na primer nakup velikega zemljišča za malo semenišče in zgraditev vzhodnega krila nadškofijske palače v neoromanskem slogu. Vsak dan molimo v tisti kapeli in, ko prestopamo njen prag, v katerem je vklesana letnica MCM, se spominjamo kardinala Jakoba Missie."

Navajamo oceno katoliškega teologa dr. Aleša Ušeničnika, "da je bil dr. Jakob Missia v javnosti knez, v cerkvi škof, med ljudstvom oče, med duhovščino prijatelj." Liberalni voditelj dr. Ivan Hribar pa je opozoril, "da je kardinal govoril zelo lepo slovenščino." Med službovanjem v Gorici v letih 1897-1902 je zbiral tudi darove za gradnjo dijaškega semenišča v tem mestu.

reči: "Pojdi, tvoji grehi so ti odpuščeni in ne greši več."

In ko začne lomiti tudi duhovnika, kam tedaj? Diplome in magisteriji ne vedo za odpuščanje, še manj za odvezo. K sosedu na kolena! Potožili se mu bomo, da smo hoteli dobro, a ni zneslo. In ker je tudi sosed podoben revež, nas bo razumel in nas rešil mučnega bremena.

V božjem gospodarjenju, v božji ekonomiji ni samoodpuščanja. Živčnost, nejevolja nad samim sabo in zbežnost zahtevajo zdravnika od zgoraj. Naša spoved ne bo le besedovanje, marveč zakrament s potrdilom, ki ga podpiše sam Bog. Naših grehov se ne bo več spominjal, pa četudi bi bil rdeč kakor škrlat. In če se je sv. Hieronim lahko skliceval na svoje dalmatinstvo (Parce mihi, Domine, quia Dalmata sum), se lahko tudi mi sklicujemo na svoje slovenstvo - z enakim upanjem.

DALJE

SVETNIK TEDNA

24. FEBRUAR

SILVESTER ČUK

MATIJA APOSTOL

Izvoljeno ljudstvo stare zaveze je sestavljalo dvanajst izraelskih rodov, božje ljudstvo nove zaveze pa simbolično predstavlja dvanajst apostolov, ki jih je izbral Jezus iz vrst svojih učencev za svoje najožje sodelavce in nadaljevalce svojega poslanstva. Namesto dvanajstega apostola, Juda Iskarijota, ki je Jezusa izdal in si nato v obupu vzel življenje, so enajsteri po Gospodovem vnebohodu izvolili "nadomestnega apostola".

Volitve so opravili z žrebom, ki je določil Matija. Vodil jih je apostol Peter, ki so mu drugi apostoli priznavali prvenstvo. V svojem nagovoru pred volitvami je navedel dva pogoja, ki ju mora izpolnjevati bodoči dvanajsti apostol: da je bil med Jezusovimi učenci od začetka njegovega javnega delovanja ter da je videl vstalega Gospoda. Naloga apostolov je namreč oznanjati Jezusov nauk in pričevati o njegovem vstajenju. Matija je bil verjetno med tistimi 72 učenci, ki jih je Jezus "poslal pred seboj po dva in dva v vsako mesto in kraj, kamor je hotel sam priti", kot piše evangelist Luka, in jim pred odhodom dal podobna navodila kot apostolom. Poleg Matija je bil kandidat za "nadomestnega apostola" še Jožef Báršaba z vzdevkom Justus (Pravični). Po žrebu je Bog izbral Matija in ga dal Cerkvi za apostola. Tako se je uresničil pomen njegovega (aramejskega) imena, ki ga slovenimo z Bogdan, čeprav bi bilo pravilneje reči Božidar (od Boga darovan).

Sv. pismo (Apostolska dela) o apostolu Matiju ne pove nič drugega kakor to, kar je zapisano o njegovi izvolitvi. O njegovem delovanju govori apokrifni spis Dejanja Andreja in Matija v mestu Ljudozercev iz 2. stoletja, ki so si ga izmislili krivoverski gnostiki. Ti so Matiju podtaknili tudi Evangelij po Matiju. Srednjeveška Zlata legenda pripoveduje, da je apostol Matija misijonaril v Makedoniji, kjer je storil veliko čudežev in nazadnje umrl kot mučenec. Staro izročilo pa ve povedati, da je Matija oznanjal evangelij najprej v Judeji, nato pa med pogani v Etiopiji, kjer je okoli leta 43 umrl mučeniške smrti: najprej so ga pobili s kamenjem, potem pa s sekiro obglavili, zato ga najpogosteje upodabljajo s sekiro. Za svojega zavetnika so si ga izbrali tisti obrtniki, ki pri svojem delu uporabljajo ostra orodja: tesarji, mesarji, krojači pa tudi drugi stavbeniki in kovači in celo slaščičarji. Slednje je treba povezati s pregovorom: "Svet Matija led razbija, če ga ni, ga naredi", ki je v taki ali drugačni obliki znan po vsej Evropi. V naši kmečki kulturi boče ta pregovor povedati, da ima ta svetnik "oblast" odločati, ali bo zime konec ali se bo začela znova. Njegov praznik se obhaja 24. februarja (nekdanje se je v prestopnem letu "selil" na 25. februar); po novi preureditvi koledarja je praznik na 14. maj, pri nas pa ga zaradi prastare navade slavimo 24. februarja. Ime Matija je na Slovenskem vedno bolj priljubljeno, prav tako tudi njegove različice Matjaž, Matiček, Matic, redkeje Tjaž in pa seveda Bogdan. Ženski obliki sta Tjaša in Bogdana.

ROMANJE V SVETO DEŽELO

Z NOVIM GLASOM NA OLJČNO NEDELJO V JERUZALEM

VABIMO VAS NA IZREDNO POTOVANJE V SVETO DEŽELO, KI GA V PRIPRAVI NA VELIKO NOČ ORGANIZIRAMO OD 3. DO 10. APRILA 1998.

Romanje predvideva obisk najvažnejših krajev iz Kristusovega življenja: Jeruzalem, Betlehem, Mrtvo morje, Jeriha, pot ob reki Jordan do Genezareškega jezera, Nazaret.

Odhod z letalom z veronskega letališča v Tel Aviv. Preskrbljen je avtobusni prevoz Trst - Gorica - Verona.

Cena potovanja 1.650.000 lir, akontacija ob vpisu 400.000 lir. Rok vpisa do zasedbe mest.

Podrobnejše informacije in program potovanja dobite na naši upravi.

STATI IN OBSTATI (21)

OTMAR ČRNILOGAR

Spovedno odvezo pa nam je prinesel v dar Gospod Jezus Kristus, prvi spovednik. Nanj se naslanja 965. kan. ZCP, ki pravi: "Služabnik zakramenta pokore je samo duhovnik".

Medtem ko je Bog v stari zavezi odpuščal takorekoč iz roke v roko, se je Jezus odločil za posrednike: duhovnikom je zaupal odvežovanje od grehov, ne psihologom in psihiatrom. Duhovnikom je naročil, naj za njim ponavljajo:

"Vidiš, ozdravel si. Ne greši več, da se ti ne zgodi kaj hujšega" (Jn, 5,14). Ali: "Kje so, žena? Te nihče ni obsodil?" Rekla je: Nihče, Gospod. In Jezus ji je rekel: Tudi jaz te ne obsojam. Pojdi in odslej ne greši več" (Jn 8,10).

Prav v tem je modrost, pajdeja nove zaveze. Kabina, ki

ji rečemo spovednica, ni več sodišče, marveč ambulanta. Spovedenci pridejo zato, da bi se ozdravili, in ne zato, da bi jih sodili in obsojali. Družinski oče se iz spovednice želi vrniti domov prenovljen; materin korak bo po pokori lahak; in ko se bo družina usedla za mizo k večerji in bodo brez besed vsi vedeli, da so bili vsi pri spovedi, bo to večerja pod streho, kamor se je "vtihotapilo" samo nebo.

Človek namreč skuša biti dober. Če bi bil Bog po Sinu Jezusu svetu samo spovedni-ko podaril, kabino odpuščanja in odveze, bi bil že storjen velik korak naprej od začetnega stvarjenja. Človeštvu je namreč v spovednici podaril tisto, česar Neandertalčevi potomci v svojih akademijah znanosti in umetnosti niso in ne bi znali

SSG / SAMUEL BECKETT, ČAKAJOČ GODOTA

ČAKAJOČ NA PREDSTAVE

ANDREJA D. ANTONI

Ob pričakovanju napovedane komedije, ki se ni pojavila na našem odru, nam v novi abonmaji predstavi Slovenskega stalnega gledališča Beckettov Godot ponuja v razmislek svet "čakanja in odsotnosti"...

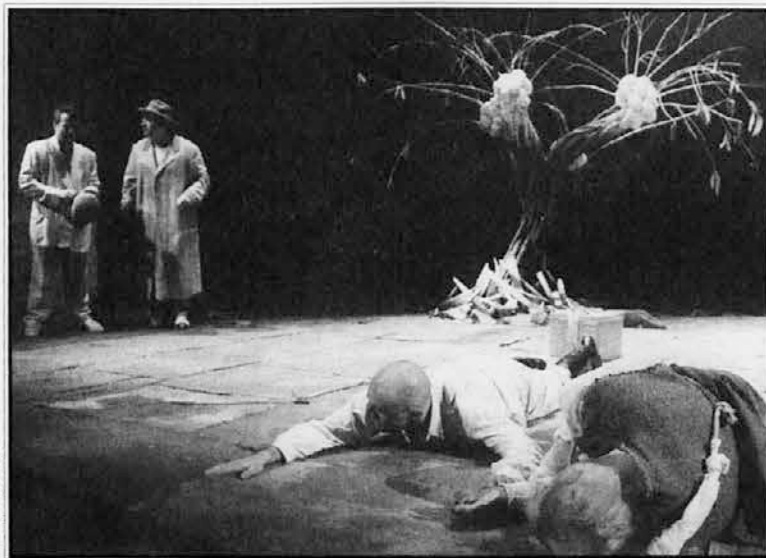

FOTO KROMA

Pred skoraj pol stoletja se je v dramati in nov način opozarjalo na nesmiselne in usodne koordinate človekovega bivanja, ko se je v besedilih nekaterih dramatikov (poleg Becketta najdemo največkrat omenjenega Ionesca) ob novi podobi sveta izluščilo tudi novo gledališče, gledališče absurda. Tesnoba ujetosti pa ni dopuščala, da bi se o njej govorilo, predručala je tudi njeno uprizorjanje.

Čakajoč Godota ni drama dogajanja, saj se le-to ne more razviti, lahko le traja; ni drama nekega časa in prostora, saj nista nikjer določena in se tudi nastopajoči iščejo; ni drama oseb-junakov, saj je njihova identiteta preveč nejasna; ni niti drama besed, saj le-te izgubljajo svojo sporočilnost in le zapolnjujejo praznino dneva. Tega in onega, ki sledi vsaki noči. Dvodelnost besedilo, ki v drugem dejanju ponavlja osnovo prvega, nas vodi v razmislek o vračanju in obstajanju enega samega trpnega vztrajanja, ki je brezmejno. Drevo sicer le ozeleni, a v svojem drugem mimohodu je Pozzo slep, Lucky (!) pa nem. Osrednja protagonist, ki sta Vladimir in Estragon, a se obenem tako nikoli ne poime-nujeta, pa vztrajata, čeprav Godot, o katerem ničesar ne zvemo, prela-

ga svoj prihod na naslednji dan. Le skrivnostni Deček prinaša sporočila, da jutri Godot gotovo pride. Zato ostajata čakanje in pogovarjanje.

Marko Sosič, ki je s sodelavci pripravil v nemogoče kratkem času zavidljivo dobro predstavo, se je osredotočil na vse omenjene značilnosti besedila, ne da bi vanj avtorsko posegal, saj se je zavedal, da že samo v sebi nosi dovoljšno težo "metafore o človeku in njegovem položaju v svetu". Prav to pa mu je uspelo izluščiti in osvetliti s tenkočutnostjo, ki ni zašla v poetičnost, s humornostjo, zaradi katere ne zamre nasmeš. Z dramaturškim sodelavcem Alešem Bergerjem, ki je tudi pripravil nov prevod, nanj nas opozarja že spremenjeni naslov, je režiser pripravil sveže videnje Beckettovega sveta, ki je v prvem dejanju bolj celovito kot v drugem, v katerem se je lahko odražala zagata, da predstava v časovni naglici ni zmogla dorasti v celoti.

Med sooblikovalci uprizoritve je pomemben delež prispeval Klavdij Palčič s sceno, ki postavlja dogajanje v pastelno sivi čas, s prijaznim drevsom in z ožarjeno luno na nebesnem svodu. Tudi glasba Aldo Kumarja je dogajanju dajala zanimiv podton.

Godot pa je zaživel po svoje tudi zaradi dobrih igralskih interpretacij. Vladimir Vojka Belšaka in Estragon Vladimirja Jurca sta izraziti upodobitvi, njuno pogovarjanje odlikuje preseganje banalnosti in ponavljanje, sposobna sta najti vedno nove odtenke, ki statično odrsko dogajanje povede v dinamično upodabljanje. Pozzo Janka Petrovca je intenziven v svoji drugačnosti, prepričuje nas v obvladovanju raznovrstne odrske govornice. Lucky pa je Gregorju Geču ponudil priložnost, da se izkaže v nemi prisotnosti na odru, a je tudi v izbruhu gibanja in besed dal liku zanimiv izraz. Aleš Kolar je bil Deček, ki med prihodom in odhodom lahko le ponavlja besedne avtomatizme.

Naše gledališče nam je z nenapovedano predstavo ustreglo, saj ni šlo le za prehod od ene do druge premiere. Univerzalna predstava za vsakogar, predvsem zaradi ustvarjalne energije vseh sodelujočih.

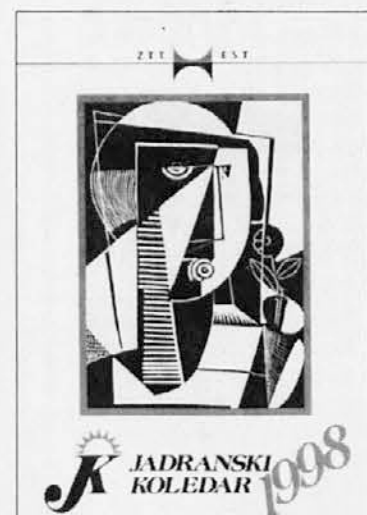
Samuel Beckett, ČAKAJOČ GODOTA. PREVOD, DRAMATURŠKI SODELAVEC: Aleš Berger. SCENA: Klavdij Palčič. KOSTUMI: Marija Vidau. GLASBA: Aldo Kumar. GIB: Brane Završan. LEKTOR: Jože Faganel. REŽIJA: Marko Sosič. IGRAJO: Vojko Belšak, Vladimir Jurc, Janko Petrovec, Gregor Geč, Aleš Kolar. PREMIERA: 13. februar 1998 v Kulturnem domu v Trstu.

PESTER IN ZANIMIV JADRANSKI KOLEDAR ZA LETO 1998

Zapis o Jadranskem koledarju za leto 1998 prihaja precej pozno. Morda ne bo več tako aktualen in zanimiv, kot če bi do njega prišlo v času okoli Božiča in Novega leta, a kljub temu je prav, da zapišemo o čeno o tem zborniku, ki je, kot je na predstavitvi dejal njegov glavni urednik Dušan Kalc, eden od treh koledarjev, ki izhajajo med Slovenci v Italiji (poleg koledarja Goriške Mohorjeve družbe in Trinkovega koledarja) in ki so dokaz življenjskosti in večplastnosti naše skupnosti.

Jadranski koledar je založilo Založništvo tržaškega tiska, tiskali pa so ga v tiskarni Graphart v Trstu. Platinico krasi grafika Avgusta Černi-

goja. Z njo ter z dvema člankoma in ponatisi njegovih del so želeli uredniki Jadranskega koledarja počastiti 100-letnico rojstva tega velikega umetnika. Sicer se zbornik začneja s koledarskim delom, ki vsebuje po-

POGLED NA ŽIVLJENJE V GORICI

SKICE GORICE ALDA RUPLA

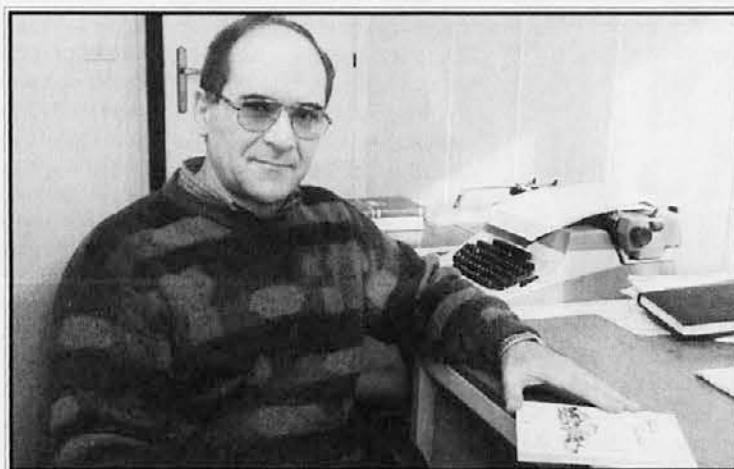

FOTO BUMBACA

Pred kratkim je pri založbi Soča-Isonzo izšla knjiga prof. Alda Rupla, ki nosi naslov *Skice Gorice*. K znanemu raziskovalcu in poznavalcu razmer na Goriškem in v zamejstvu smo se odpravili tudi zato, ker je to že enajsta publikacija izpod njegovega peresa.

"Ja, res je," pove prof. Rupel v svojem skromnem uradu na Slovenskem raziskovalnem inštitutu v Križni ulici in takoj doda: "Moram seveda povedati, da je polovica mojih publikacij raziskovalnega značaja, medtem ko jih je pol drugačnih, sam zase najraje rečem, da so izpovedne. Sebe namreč nimam za pisatelja, ampak za opazovalca našega življenja." Prof. Rupel se zamisli in reče: "Mislim, da sedaj kar nekaj časa ne bom pisal, čutim, da se mi je ustavilo. Seveda tudi zato, ker sam skrbim za trženje lastnih knjig in to je zelo naporno."

Vprašamo ga, kako je "padel v pisanje," in pove, da je moral pred mnogimi leti objaviti publikacijo o sokolstvu, kasneje pa so ga tudi drugi nagovarjali, naj le piše. "Jasno je, da sem veliko pisal o taborništvu in telesni kulturi; takoj moram povedati, da zame telesna kultura ni le gola tekma. Nasprotno: tudi taborništvo, globoko doživljanje narave je," razpreda svoje misli prof. Aldo Rupel. Vprašamo ga, kako se pri njem prepleta raziskovalno delo z izpovednim pisanjem; takoj nam pove: "Rojen sem leta 1941 in po mojem je razumljivo, da je name vedno prav družba napravila velik vpliv, vedno me je najbolj zanimala. Vseeno pa moram reči, da sem moral in moram vedno iskati neko ravnovesje med družbo in lastno izpovednostjo. Ne opredeljujem se za pisatelja, o sebi najraje

rečem, da sem pisec. Pri nas se zelo rado ukaluplja ljudi in jaz sem poznan kot "masovik", to je tisti človek, ki organizira mase. Vsem pa bi rad povedal, da je Aldo Rupel tudi človek, ki se zna razjokati. To se mi je zgodilo dvakrat: ko sem pisal *Zaznave in odtenke* v slovenščini in kasneje, ko sem jih pisal v italijanskem jeziku, saj ni šlo za prevod. Hočem povedati, da sem sicer res sposoben organizirati varnostno službo za shod na Travniku za pet tisoč ljudi, a sem hkrati sposoben napisati tudi izpovedne stvari. Počasi postaneš naveličan, ko vidiš, da te ljudje ukalupljajo. V življenju rad prisluhnem odtenkom." Vprašamo, koliko časa je nastajalo 14 skic Gorice in pove: "Pravzaprav moram reči, da me je k branju spodbudil nek zapis o antologiji prof. Lojzke Bratuž Gorica v slovenski literaturi, v katerem je bilo ugotovljeno, da sva na Goriškem najmlajša pisca Povše in jaz; in oba jih imava krepko čez petdeset... Pri pisanju pa sem hotel bralcu in someščanu predvsem predstaviti svoje doživljanje mesta, v katerega sem se preselil pred veliko leti. Bliža se tisočletnica prve omembe mesta in prav je, da tudi Slovenci povemo svojo o mestu, v katerem živimo," nadaljuje prof. Rupel, ki tudi pove: "Čeprav prihajam od zunaj, sem vraščen v okolje in prav zanimivo je, kako sem spoznaval Podturn, kamor sem vozil v posebno šolo svojega sina. Njegov veroučitelj je bil župnik Dipiazza, močna osebnost; spoznaval sem Furlane v mestu, v Podturnu sem najprej prihajal kot gost, danes tam stanujem. Mislim, da je knjiga niz zapisov o mojem doživljanju mesta, o mojem pogledu na življenje v mestu, zato tudi naslov *Skice Gorice*."

JUP

membnejše dogodke v preteklem letu, spominske datume, recepte, pogovore in vinjete. Zatem je objavljen prispevek akademika Cirila Zlobca o manjšini kot nacionalnem vprašanju, Ace Mermolja pa v članku *Vzpon in padec nekega kraljestva* obravnava krizo, v kateri se je znašla Slovenska kulturno-gospodarska zveza po padcu berlinskega zidu in še posebej po zlomu t.i. "organiziranega gospodarstva" slovenske manjšine. K svojemu razmišljanju dodaja še osebne izkušnje udeleževanja v tej krovni organizaciji. Vojmir Tavčar piše o zadruzi Primorski dnevnik, Igor Prinčič se spominja pokojnega senatorja Darka Bratine, Marij Čuk in Bogomila Kravos pišeta o sezoni Slovenskega stalnega gledališča, Drago Štoka o Glasbeni matici, Aldo Rupel pa o slovenskem šolstvu v Italiji.

Med ostalimi prispevki gre vsekakor omeniti članka Mime Kapelj o brezposelnosti mladih in Anastasie Purič o težavah mladih kulturnih ustvarjalcev v Trstu. Bralce bo verjetno zanimal prispevek Matije Joga o manj znanih športih, s katerimi se ukvarjajo Slovenci v Italiji (članku je naslov *Ni vse samo v nogometu*). Bogat je tudi del Jadranskega koledarja, ki je posvečen zgodovinskim temam s prispevki Milana Pahorja, Branka Marušiča, Marka Waltritscha, Elia Fornazariča in Jožeta Pirjevca. Dušan Jelinčič je prispeval svojo izkušnjo leta 1968. Zelo zanimiv pa je daljši prispevek Walterja Škerka o življenju in dogodivščinah pilota Jožeta Križaja. Boris Možina je prispeval utrinke iz preteklosti vipavske vasi Brje, Primož Škarab pa članek o tomajski knjižnici. Ksenija Majovski in Magda Pavlič Maver sta uredili Slovensko bibliografijo v Italiji. V Jadranskem koledarju se lahko seznanimo tudi s poezijo štirih narečnih pesnic, Danile Tuljak, Luise Battistig, Loredane Drecogna in Marine Cernetig, ter Mirana Košute.

Na koncu tega skopega pregleda vsebine letošnjega Jadranskega koledarja lahko povemo, da gre za pester in zanimiv zbornik tako po obliki kot po vsebini, z vrsto privlačnih in aktualnih prispevkov. Napisati je treba še, da je letos Jadranski koledar izšel brez tradicionalnega knjižnega daru. Namesto le-tega so kupci oz. naročniki lahko izbirali med vrsto del iz knjižne zaloge ZTT-ja.

IŽ

Z 2. STRANI

V ITALIJI SE POLITIČNA TEMPERATURA DVIGA

Končno je treba od pomembnih notranjepolitičnih dogodkov omeniti zbor leve v Firencah, kjer je voditelj Demokratične stranke leve obrazil svoj politični načrt, ki naj bi zagotovil celotnemu italijanskemu levemu taboru ohranitev vodilne vloge v italijanski stvarnosti. Od najbolj vidnih sklepov je treba vsekakor omeniti, da so na zboru v toskanski prestolnici spravili na podstrežje "srp in klavdivo". Pod hrastom ju je zamenjala rdeča vrtnica.

Omeniti je treba končno, da se nekaj kuha tudi v tako imenovanem polu svoboščin. Bivši predsednik republike Cossiga snuje svoj "sredinski pol", kateremu se je že priključil del krščansko-demokratskega centra in nekateri parlamentarci iz drugih sredinskih ter desnih strank. Bo ta novi pol nastopal samostojno ali pa bo skušal prepričati nadaljnje razkrajanje sedanega desnosredinskega tabora, ki je do nedavno tega bil domena Silvia Berlusconija ter Gianfranca Finija?

PESTRA FEBRUARSKA ŠTEVILKA PASTIRČKA

Pred dvema tednoma je Pastirček osrečil male in velike bralce s svojo šesto številko. V njej je veliko zanimivosti. Na prvi strani se ponosno predstavlja mesec februar-svečan s svečnico, sv. Blažem, z dnevom slovenske kulture, s pomembnimi obletnicami in seveda pustom.

Tudi vaša prijateljica Nataša si je oblekla pustno obleko; katero pa, boste morali sami ugotoviti. Marljivo cicibančki bodo imeli veliko dela pri barvanju nasmejanega pajaca, medtem jim bodo mamice prebrale pesmice Ivanke Zavadlav o Tončku in zimi in o pustu, ki razveseljuje s svojimi norčijami zimske dni. V Pastirčku bodo našli tudi dolgo, nenavadno pesmico Živalopis in zgodbi o Desnem in Levem pingvinu, ki jima je ribica ušla, medtem ko sta se prerekala, čigava bo. Obe sta se rodili izpod peresa Vojana T. Arharja. Zlata Volarič je spisala *Smešno zgodbo*. V rubriki *Iz knjige življenja* boste, dragi šolarji, našli tudi na pomembne svetopisemske živali. Uganiti morate, kako so le-te povezane s svetopisemskimi osebami. Vedri priporoček *Iz življenja prijazne zaje družine* Janeza Povšeta vam pove, da mora biti telefonski pogovor kratek. Poizkusite ga zaigrati, prav gotovo se boste zabavali ob njem. Ali mislite, da bo medvedek Rjavček res našel zaklad, če bo pridno prekopaval zanemarjeni vrt? Natančno sledite zgodbi Marize Perat *Zaklad na vrtu*, pa boste vse izvedeli. Ana Rupil vas vabi, da se zaustavite ob knjižni polici, ki je tokrat v celoti posvečena našemu velikemu Francetu Prešernu. Predstavlja vam dve njegovi bogato ilustrirani knjigi *Pesem od lepe Vide in Povodnega moža*. Kako so naši predniki poimenovali kašelj, ošpice in druge podobne otroške naloge ter kako so jih zdravili, vam bo razkrila Ljuba Smotlak. Abeceda zdravja pa ukazuje Marku, naj se po končani nogometni tekmi temeljito umije. Vam gotovo ni treba tega pridigati, kajne? Po osvežujoči prhi pa lahko poprosite mamo, naj vam pripravi sladki šmoren, staro jed, ki vam jo priporoča Superkuharh. Ko pa bodo vaši želodčki siti, si zapojte ali pa tudi zabrenkajte pesmico *Le sekaj, sekaj smrečico*, ki sta jo iz slovenske ljudske zakladnice izbrali Damijana Čevdek in Marja Feinig. Ob njenih notah se boste kljub mrzli zimi v mislih pozibavali po širnem morju.

Zadnje Pastirčkove strani pa so samo vaše. Oblikujejo jih namreč vaši lepi dopisi o Božiču, božičnih praznikih, babicah, dedkih, mucah, psičkih... in risbice, iz katerih izžareva vaša bogata domišljija. Pastirček je izredno vesel vsakega pisemca in, ko bi le mogel, bi rade volje objavil vse vaše prispevke.

V NARODNI GALERIJ V LJUBLJANI

BIDERMAJER NA HRVAŠKEM

KLARA KRAPEŽ

Slovenska Narodna galerija je že leta 1996 v Zagrebu gostovala z razstavo Vtis obilja - štukatura 17. stoletja v Sloveniji, letos pa je tamkajšnji Muzej za umetnost in obrt v okviru mednarodne izmenjave pripravil razstavo Bidermajer na Hrvaškem.

V naši vzhodni sosedni je zagrebška lanskoletna postavitev pomenila osrednji kulturni dogodek, saj si je bilo skupno mogoče ogledati kar 796 eksponatov. Secesijsko obdobje v prvi polovici 19. stoletja je označevalo čas pravega razcveta tako gospodarstva kot tudi zamisli o obnovitvi lastne države. Meščanska družba je kot osrednji ideal priznavala predvsem družino in dom, slednji pa je bil idealen prostor za razvoj secesijske umetnosti, ki se je združevala v univerzalnem načelu *Moja kučica, moja sloboda*. Zagrebčani so razstavo izkoristili kot obsežen projekt, v katerega so vključili številne strokovnjake

in tako uspeli zajeti dokumentacijo o arhitekturi, parkih in vrtovih, skulpturah, slikarstvu, modi in nakitu, urarstvu, pohištvu in stanovanjski kulturi, oblikovanju keramike, stekla, kovin in drugih podobnih materialov, vključena pa so bila tudi področja književnosti, glasbe in fotografije. Celotna raziskava in priprava razstave je potekala skupinsko, pri tem pa se je vključilo kar 20 muzejev, galerij in drugih institucij, med njimi 18 cerkvenih in zasebnih zbiralcev ter sponzorji. Ob tem je nastal ne le podroben popis za stroko, temveč tudi pregleden in bogat katalog, ki na 670 straneh prinaša zapis o bidermajerskem obdobju pri naših vzhodnih sosedih. Razstavo si je v dobrih štirih mesecih ogledalo kar 35 tisoč obiskovalcev, odmevnost pa je bila velika tudi v medijih.

AKTUALNA KNJIGA ZA SLOVENSKE ČASNIKARJE

HERMAN KOSIČ RAZSTAVLJA V BARCELONI

Herman Kosič, goriški slikar, ki že skoraj leto dni živi in dela v Barceloni v Španiji, kamor se je odselil s Kanarskih otokov, se na španskih tleh skuša uveljaviti tudi na slikarskem področju. Pred dnevi nam je poslal po telefaksu krajše poročilo, v katerem pravi, da je imel pred kratkim otvoritev samostojne likovne razstave v Barceloni. Razstavil je 19 platen, od katerih so 4 večjega formata. Obenem pa je postavil na ogled tudi deset grafičnih listov, ki smo si jih v Gorici lansko leto lahko ogledali na njegovi razstavi v likovni galeriji Ars v Katoliški knjigarni na Travniku.

Herman nam sporoča, da mu je razstava služila tudi za seznanjanje s španskimi likovniki, in tudi to, da si je razstavo ogledalo veliko ljudi, primerno pa je bila zabeležena tudi v dnevnem časopisu na kulturnih straneh. Sicer pa sporoča, da se v Barceloni preživlja kot čevljar, saj polovico dneva dela v neki čevljarni, popoldneve pa posveča študiju slikarstva in likovnemu ustvarjanju.

Ob koncu svojega zapisa Herman dodaja, da pripravlja za skupinsko razstavo, ki bo spomlad v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici, večji triptih. Hkrati pozdravlja vse prijatelje in že pričakuje srečanje z njimi na razstavi.

IZŠLA KNJIGA O STILISTIKI SLOVENSKEGA POROČEVALSTVA

Časopisno-založniška družba Kmečki glas je izdala knjigo z naslovom Stilistika slovenskega poročevalstva, to je pomemben strokovni priročnik predvsem za časnikarje.

Napisal jo je dr. Tomo Korošec, profesor Fakultete za družbene vede Univerze v Ljubljani. Izjemna vrednost knjige ni samo njena, na aktualnih spoznanjih modernega besedoslavlja temelječa zasnova, temveč tudi bogato dokumentirano ponazarjalno gradivo iz slovenskega časopisja. Avtor je gradivo zbiral več kot četrto stoletje.

Pisec je v predstavitvi svojega dela zapisal, "da knjiga ni vadnica za tvorjenje poročevalskih besedil (čeprav se je posredno prek izbranih zgledov mogoče poučiti tudi o tem), ampak zahtevno jezikoslovno branje, namenjeno študiju stilistike, besedoslavlja in besediloslovja, posebno za poročevalska besedila. Ukvarja se s slovenskim knjižnim jezikom, zato bo prišla prav tako splošnim jezikoslovnim raziskavam kakor tudi stilističnim, pa tudi profesorjem slovenskega jezika pri iskanju primernih zgledov iz publicistične funkcije zvrsti in za razumevanje jezika v sredstvih množičnega obveščanja. Prispevala bo lahko tudi študiju slovenskega jezika v poročevalstvu. To je v Sloveniji prva knjiga o stilu poročevalstva kot delu publicističnega stila."

Knjiga obsega 377 strani, zgotovo pa bo lahko koristna tudi za slovenske časnikarje v Italiji. Branje in razumevanje izrazov, pojmov in drugega, kar sodi k stilistiki, seveda zahteva dobro znanje materinščine, kar bi morala biti tudi težnja in cilj javnih občil slovenske narodnostne skupnosti na našem območju.

M.

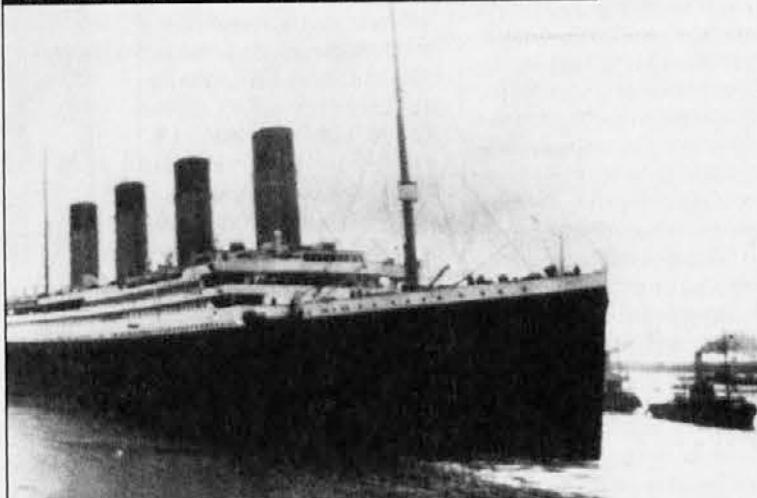
Slovenski bidermajer najbolje predstavljajo portreti J. Tominca, M. Langusa in M. Stroja. Na sliki Jožef Tominca, *Tri dame iz družine Fröhlich* (detajl), olje, 1829, Narodna galerija v Ljubljani

Muzej za umetnost in obrt je tokrat za slovensko javnost pripravil 229 predmetov, njihova posebnost pa je v tem, da so nastali izključno v hrvaških obrtnih delavnicah in atelijih. Med številnimi razstavljenimi primerki na Hrvaškem so namreč bili tudi predmeti, ki so jih meščani tistega obdobja prinesli iz drugih krajev. Ljubljanska razstava ponuja v veliki meri predvsem slikarske izdelke, poleg tega pa še pohištvo, steklene in keramične primerke, srebrnino, nakit, nekaj tekstilij, fotografij in arhitekturne projekte. Med številnimi izdelovalci so bili tudi taki, ki so izde-

lovali svoje izdelke ne le za hrvaške naročnike, ampak tudi za Slovence.

Ljubiteljem tega dela zgodovine bo tako razstava v Narodni galeriji v Ljubljani zagotovo nudila dovolj estetskih užitkov, obenem pa se kar sama od sebe ponuja tudi možnost primerjave in spoznavanja skupnih točk in razlikovanja med dvema sosednjima deželama in narodom, ki sta še ne tako dolgo tega pravzaprav živele v isti državi. Razstavo Bidermajer na Hrvaškem si bo mogoče ogledati vse tja do 29. marca.

FILM FILM FILM

Posnetek Titanica iz leta 1912. Danes leži 3.800 metrov pod površjem oceana.

TITANIC: VREDNO SI GA JE OGLEDATI! (2)

Na ladjo, ki je mimo irske obale odplula proti New Yorku, je stopilo kar 2.200 ljudi. Med temi sta bila tudi prijatelja, ki sta si ladijsko vozovnico prislužila z igranjem na karate tik pred odhodom Titanica. Eden od njiju, mladi, revni, a ponosni plavalaslikar (22-letni Američan italijanskega porekla Leonardo Di Caprio), kaj kmalu postane protagonist filma. Njegova ljubezenska zgodba z rdečelaso ameriško lepoticco Rose (izvrstna 22-letna angleška igralka Kate Winslet) je prava vezna nit celotnega filma.

Preden je Titanic sredi Atlantika treščil ob ledeno goro, je Rose ravnopravno privolila, da jo njen ljubimec nariše, samo z velikim modrim diamantom na srebrni verižici okrog vratu. Njen oblubljeni mož in njegova osebna straža - bivši policist, pa ju med begom oz. iskanjem mesta na rešilnih čolnih (na katerih je bilo prostora le za polovico potnikov) zasačita, fanta ujameta in ga v spodnjih prostorih z lisicami prikleneta ob drog. Titanic je medtem

treščil v ledeno goro, ki je v poltretji uri povzročila potop dotlej največje ladje na svetu.

Reševanje v popolnoma poplavljenih spodnjih prostorih Titanica je tako navdušujoče, da je množica ljudi, ki je v prvih dneh predvajanja filma (sredi januarja) kar navalila v tržaški kino, večkrat izbruhnila v spontano ploskanje. Ko se mladem paru vendar posreči na površje, se povzpne na že popolnoma navpično krmno ladje, da bi čim kasneje skočila v ledeno vodo. Po njegovi smrti pa se ona reši in dočaka visoko starost. Film se konča takole: potem ko starka na krovu ladje raziskovalcem rekonstruira celotno plovbo Titanica, nastopi trenutek, ko vrne oceanu njegovo "srce" - diamant.

Po pozitivnih ocenah ameriških kritikov si je režiser James Cameron - 43-letni Kanadčan, doma iz bližine Niagarskih slapov in navdušen potapljač - upravičeno oddahnil, čemur je prispeval tudi izjemni obisk kinodvoran.

ED

INŽENIR PETER MERKŮ V DSI

O ISTRSKEM IN SUDETSKEM EKSODUSU

IVAN ŽERJAL

V ponedeljek, 16. t.m., je bilo v Peterlinovi dvorani Društva slovenskih izobražencev v Trstu dobro obiskano predavanje inž. Petra Merkŭja z naslovom *Primerjava med eksodusom iz Istre in onim iz Sudetov po drugi svetovni vojni*.

Inž. Merkŭ, sicer brat znane skladateljke, jezikoslovca in etnografa Pavleta Merkuja, že 38 let živi v Nemčiji in osebno pozna veliko nemških beguncev iz Sudetov oz. njihovih potomcev. Začel se je ukvarjati z njihovo usodo tudi v luči italijansko-slovenskih polemik o povojni usodi istrskih beguncev. Predavatelj je v svojih raziskavah prišel do ugotovitve, da so si eksodusa in okoliščine, ki so do njiju privedle, precej različne.

Že prva razlika je v tem, da je po 1. svetovni vojni v Istri prišlo do spremembe etničnega sestava prebivalstva in do preganjanja Slovencev in Hrvatov. Po razpadu Avstro-Ogrske pa je prišlo pod novo češkoslovaško državo preko tri milijone Nemcev, ki niso bili zatirani (Praga je npr. imela celo nemško univerzo). Druga razlika je v tem, da je v 2. svetovni vojni Italija nasilno zasedla predele Slovenije in Hrvaške in si priključila ozemlja, ki so bila popolnoma neitalijanska. Z Münchensko pogodbo leta 1938 si je Nemčija priključila samo ozemlja z nemškim prebivalstvom, leta 1939 je na miren način zasedla Češko in jo spremenila v protektorat. Češka je med vojno veljala za relativno mirno področje in tudi osvobodilno gibanje, z razliko od Istre pod italijansko upravo, ni bilo kdovekako razširjeno. Ob koncu 2. svetovne vojne in po njej je prišlo do izseljevanja ljudi tako iz Istre kot iz Sudetov. Eksodus iz Istre je trajal približno od leta 1943 do 1956 in je bil prostovoljnega značaja (ljudje so imeli pravico do opcije), iz Sudetov pa so v prvem povojnem letu Čehi nasilno in kruto izgnali ogromno večino nemškega prebivalstva in brez odškodnine zaplenili nemško premoženje (medtem ko je za istrske begunce veljal princip kompenzacije, o katerem priča vrsta italijansko-jugoslovanskih pogodb). Pa še neka razlika je: medtem ko so istrski optanti odhajali iz države, kjer se je uveljavila komunistična diktatura, ki ni preganjala ljudi iz nacionalnih, ampak ideoloških

razlogov, je bil izgon sudetskih Nemcev nacionalističnega značaja in je potekal na območju države, v kateri je vladala parlamentarna demokracija (komunisti so na Češkem prevzeli oblast komaj leta 1948). Dalje so bili istrski begunci na splošno dobro sprejeti v matični domovini, italijanska propaganda jih je celo vabila, naj zapustijo Istro. V Nemčiji pa begunci z Vzhoda (vključno s sudetskimi Nemci) niso imeli lahkega življenja, saj so nemške oblasti morale dobesedno prisiliti krajevno prebivalstvo, naj jih sprejme. Treba je tudi reči, da je Italija sprejemala begunce, katerih število se suče najbrž okoli 250.000, v obdobju kakih 13 let, medtem ko je morala Nemčija dejansko v enem letu sprejeti okoli 13 milijonov beguncev (3 milijone iz Sudetov in 10 milijonov iz Poljske).

Zanimivo je tudi, je še dejal inž. Merkŭ, kako sta tragedijo eksodusa obravnavali nemška oz. italijanska država. Nemčija se zaveda, da je bil izgon sudetskih Nemcev posledica teroristične politike, ki jo je izvajal nemški nacistični režim. Nemška stran brezpogojno priznava lastno krivdo in ne izsiljuje svojih vzhodnih sosed na podlagi dogodkov ob koncu 2. svetovne vojne. V tem smislu je bila tudi napisana nemško-češka izjava o pomiritvi. Vsekakor, je dejal inž. Merkŭ, v Nemčiji ne mine teden, da bi nemška televizija ne predvajala kakega dokumentarca o nacističnih zločinih. Isto se dogaja s časopisi, medtem ko morajo nemške šole vsako leto obiskati kako nacistično taborišče. Italijanski politiki pa očitno primanjkuje poguma, da bi storila nekaj podobnega.

Predavanju, ki ga je ob koncu občinstvo nagradilo s toplim ploskanjem, je sledilo nekaj vprašanj udeležencev, ki so hoteli zvedeti za dodatne podatke o usodi sudetskih Nemcev in njihovih organizacijah. Dodati pa je treba še, da bo inž. Merkŭ na isto temo predaval v italijanski, in sicer prihodnji ponedeljek na tržaški univerzi.

MANIFESTACIJA NAŠIH DIJAKOV PROTI NESTRPNOSTI

"TRST, MOLČE SPREJEMAŠ?"

Tako se je glasilo eno od številnih gesel, ki so krasila transparente na manifestaciji proti narodnostni nestrpnosti v soboto, 14. februarja. Manifestacijo so priredili dijaki slovenskih višjih srednjih šol iz Trsta kot odgovor na ponoven izbruh protislovenskega sovraštva, do katerega je prišlo pred skoraj dvema tednoma v neki tržaški gostilni. Zgodilo se je, da je skupina desničarskih skrajnežev besedno in fizično napadla dijakinje liceja France Prešeren.

Sprevoda, ki je potekal po tržaških ulicah, se je udeležilo veliko število ljudi (računajo na udeležbo okoli 1.500 ljudi). Prednjačili so seveda slovenski dijaki, njihovi profesorji in ravnatelji (zlasti liceja Prešeren, ki ga obiskujeta napadeni dijakinji), prisotni pa so bili tudi predstavniki Sindikata slovenske šole, staršev, društva Edinost, Slovenske kulturno-gospodarske zveze, Sveta slovenskih organizacij, Slovenske skupnosti, Demokratične stranke levice, Stranke komunistične prenov, sindikatov, združenja partizanov in drugih organizacij. Mirne duše lahko rečemo, da je manifestacija povsem uspešna, saj je bila množična in odmevna (o njej so pisala različna sredstva javnega obveščanja) in ni doživela tistega

negativnega odklona s strani tržaške javnosti, kot bi ga pred leti. Kaže torej, da, kot smo brali v izjavah ravnatelja liceja Prešeren prof. Tomaža Simčiča v Primorskem dnevniku, se v Trstu nekaj spremeni, ozračje postaja počasi drugačno, čeprav smo še daleč od normalnega in neobremenjenega odnosa.

Da smo od takega odnosa še daleč, priča tudi razočaranje predstavnika slovenskih dijakov, ki so se ob koncu manifestacije srečali s prefektom Michelejem De Feisom. Po njegovih besedah je hotel prefekt minimizirati izbruh protislovenstva, češ da je šlo za osamljen dogodek in za otročarijo, ki jo je treba obravnavati kot tako. Morda, a na misel nam prihaja, da so tako v preteklih desetletjih govorili

skoraj vsi predstavniki oblasti, ko je prihajalo do podobnih dogodkov. Vedno, ko je šlo za skrunitve spomenikov naših padlih ali napadov na naše šole in ustanove, je bilo rečeno, da so to nepremišljena dejanja osamljenih ter nezrelih in nedoraslih posameznikov (morda zato jih niso kdovekako vneto iskali). V zadnjih dneh in tednih pa prihaja do delnega demantiranja teh teorij in to ravno na straneh tržaškega italijanskega dnevnika *Il Piccolo*, ki je ravno pred kratkim obširno poročal o povezavah med tajnimi službami in desničarskimi in neofašističnimi prevratniškimi organizacijami, ki so med drugim odgovorne tudi za bombe atentate v sedemdesetih letih.

NASTOPILO JE 100 OTROK

KAKOVOSTEN NASTOP RICMANJSKE GLASBENE ŠOLE

Na prireditvi so sodelovali tudi učenci osnovnih šol od Domja, iz Ricmanj in Doline.

V nedeljo, 1. t.m., je bila v občinskem gledališču Prešeren v Boljuncu 1. produkcija gojencev Glasbene šole godbe na pihala iz Ricmanj. V dvorani se je zbralo veliko gledalcev, ki so pozorno sledili raznolikemu poustvarjanju mladih gojencev Glasbene šole in učencev C.O.Š. M. Samsa - Domjo in I.T. Zamejski - Ricmanje ter O.Š. P. Vranc - Dolina. Na odru se je navdušenemu občinstvu predstavilo v raznih sestavih in skupinah kar 100 otrok!

Ob prijetnem napovedovanju igralca Danijela Malalana so najprej nastopili najmlajši gojenci glasbene šole, t.j. otroci, ki obiskujejo 1. in

FOTO KROMA

2. tečaj pripravnice pod mentorstvom mlade in nadarjene pedagoginje Elise Ulian. Nastopili so z ritmično hojo in melodičnim taktiranjem ter z igranjem na glockenspiel. Spored so nadaljevali gojenci višjih tečajev prečne flaute, klarineta in saksofona, tolkal in gojenci iz razredov trobil. Oktet trobil je s svojim nastopom še posebno navdušil na-

bito polno dvorano z bogato dinamiko, čisto intonacijo in brezhibno agogiko.

Prvič so sodelovali na produkciji tudi učenci slovenskih osnovnih šol, ki jim glasbena šola ricmanjske godbe nudi že četrto leto zapored brezplačno specifično in kvalitetno glasbeno vzgojo. Osnovnošolci so se skupno predstavili s štirimi točkami: 1. in 2.

TRŽAŠKI OBČINSKI SVET SPREJEL PRORAČUN

V ponedeljek, 16. t.m., je tržaški občinski svet s 24 glasovi proti trem (glasovanja se niso udeležili predstavniki desne sredine in Severne lige) odobril proračun za leto 1998 in programsko poročilo za triletje 1998-2000.

V tem smislu je svet sprejel tudi nekaj pomembnih točk, ki sta jih predlagali večinska koalicija in svetovalec Slovenske skupnosti Močnik in Berdon. Tako je bil sprejet predlog o preureditvi slovenskih šol v Križu in pri Sv. Jakobu, ki ga je predstavila koalicija Oljke.

Občinski svet je sprejel tudi nekaj resolucij SSK. Svetovalec slovenske stranke sta namreč predlagala preureditev in okrepitev slovenskih šolskih centrov na Katinari in pri Sv. Ani, ureditev greznice omrežja in razsvetljave na kraškem območju tržaške občine in ponovno ovrednotenje starih vaških jeder na Krasu in v predmestjih. Svetovalci so sprejeli tudi priporočilo Slovenske skupnosti, naj se strelišče na Opčinah preuredi v spomenik, odobrili pa so tudi predlog o preureditvi okoliških kostnic in pokopališč.

Povečini gre za dela, ki so bila že določena, a še ne izvedena. S ponedeljkovim sklepom občinskega sveta pa naj bi jih izvedli do prihodnjega leta.

razredi z ritmično hojo ob spremljavi glasbe iz Verdijeve Aide, 3. razredi s telesno improvizacijo in pisanimi trakovi, 4. in 5. razredi pa so z igrali ljudski motiv s kljunasto flauto ob spremljavi tolkal. Za zaključek pa so učenci 3., 4. in 5. razredov skupaj spremljali z različnimi tolkali znani Straussov *Radetzky marš*.

Večer je sklenil vzoren in prijeten nastop šolskega pihalnega orkestra, ki je pod spretnim vodstvom prof. Marina Marsiča izvedel tri skladbe, prirejene za mlade izvajalce. Šolski orkester, ki je edini tovrstni sestav v tržaški pokrajini, je z brezhibnim izvajanjem ponovno dokazal uspešnost in kakovost vseh glasbenih tečajev.

V veliko veselje nastopajočih in seveda prirediteljev nedeljskega kulturnega popoldneva je bilo občinstvo navdušeno. Naj še omenimo, da bo prihodnja produkcija gojencev Glasbene šole godbe iz Ricmanj ob koncu šolskega leta.

GR

PREŠERNOVA PROSLAVA V DEVINU

"KRAS KOT PROSTOR KULTURNEGA SNOVANJA"

Kras kot prostor kulturnega snovanja je bilo geslo prireditve v počastitev dneva slovenske kulture v Devinu. Ob lepem številu ljudi, ki so se v soboto, 14. t.m., zbrali na sedežu devinskih zborov, je slavnostni govornik dr. Rafko Dolhar označil to dvorano za kraj, ki nudi redno in kar se da zanimivo kulturno ponudbo v duhovno obogatitev in narodno utrditev ljudi, ki obiskujejo te prireditve.

FOTO KOVAČIČ

Večer je uvedel Dekliški zbor Devin, ki ga vodi Herman Antonič z izvedbo Mamičeve Zdravljice. Dekleta so nato zapela še dve Prešernovi pesmi, in sicer Pod oknom v uglasbitvi Jurija Fleišmana ter bolj popevkarsko zasnovano Kam, ki jo je uglasbil Miran Košuta, v soboto je to pesem na kitaro spremljala Breda Sosič.

Na drugem mestu objavljamo priložnostni govor dr. Rafka Dolhara, ki je v svojem nastopu poudaril, da je tudi skrb za javno upravo in družbeni napredek, se pravi skrb za politiko, pomembno kulturno dejanje.

Nastop dua kitar je bil okrnjen zaradi bolezni Sare Magliacane. Ob Matiji Frandolici je zato igrala Marja Feinig. Sledila pa je predstavitev naj-

novejše knjige dr. Rafka Dolhara z naslovom *Kraška simfonija*, ki je pred nekaj tedni izšla v založbi Tržaške knjigarnice. O njej je govoril Marko Tavčar, medtem ko je nekaj značilnih odlomkov prebral Gregor Pertot. Večer so končali Fantje izpod Grmade. Zapeli so štiri pesmi, med temi tudi Prešernovo Prošnjo, ki jo je uglasbil sam pevovodja Ivo Kralj.

31. IZVEDBA KRAŠKEGA PUSTA

NA OPČINAH KAR ENAJST VOZOV IN SEDEM SKUPIN

ERIK DOLHAR

V četrtek, 12. t.m., so v domu Brdina na Opčinah predstavili letošnjo, 31. izvedbo priljubljenega Kraškega pusta.

Odbor Kraškega pusta je z veseljem najavil, da se bo viška letošnjega pusta na Opčinah, se pravi sprevoda, ki se bo v soboto, 21. t.m., ob 14. uri vil od Pikelca (cesta proti Fernetičem na višini križišča za Col) po Narodni in Proseški ulici do Brdine, kjer bo zaključno nagajanje, udeležilo kar enajst alegoričnih vozov in šest skupin mask ter gostujoča skupina Šavrinov iz Gračišča v Istri. Pustno veselje in praznovanje pa se bo začelo že drevi, v četrtek, 19. t.m., ko bosta kralj (ki je letos Brežan) in kraška kraljica pusta nagradila najlepšo pustno izložbo na Opčinah. "Kronani glavi" bosta letos sodelovali tudi na Miljskem pustu. V petek, 20. t.m., bo ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opčinah pustni defile, na katerega se lahko prijavite tudi istega dne. Višek vsega pa bo, kot znano, sobotni pustni sprevod. A oglejmo si naslove vozov oz. vrstni red, s katerim se bodo predstavile kraške vasi: 1. TRNOVCA: "Mešanica de Bil...la", 2. PREČNIK: "Zimska pravljica", 3.

FOTO KROMA

MEDJA VAS - ŠTIVAN: "Kako bo leto 2000?", 4. PRAPROT: "Se ne molamo!", 5. OPČINE: "Bogovi med nami", 6. JABADABADU (Dolinska občina): "Jabadabadsnada", 7. DOBERDOB: "Klo...akcija", 8. KRIŽ: "2001, dario iz veselja", 9. BAZOVICA: "Illyndian", 10. ŠEMPOLAJ: "Papežkubist", 11. PROSEK - KONTOVEL: "Izmučena Ercolina".

Šest skupin mask bodo prireditelji posadili med vozove, na čelu sprevoda pa bo skupina Šavrinov in Šavrinov, takoj za istrskim kraljem in kraško kraljico pusta. Žirijo, ki bo ocenjevala vozove in skupine, bodo letos sestavljali predstavniki zamejskih športnih društev, s predstavnikom Združenja slovenskih športnih društev v Italiji na čelu.

Pomembni novosti letošnjega pusta na Opčinah sta še

dve. Na tiskovni konferenci so namreč predstavili videokaseto o lanskem jubilejni 30. izvedbi Kraškega pusta oz. o pripravah nanjo, ki jo je izdala tv Koper-Capodistria po zamisli Martine Kafol in režiserke Maje Žirovnik. Drugo novost predstavlja dejstvo da se je tradicionalnim pokroviteljem Kraškega pusta (Združni kraški banki in Združenju Skupaj na Opčinah) letos pridružilo še nekaj novih, kot so tržaška občina, pokrajina in Trgovinska zbornica. Posledica tega je povišanje nagrad. Prvovrščeni voz bo namreč prejel milijon 500 tisoč lir, 2. milijon in 3.750 tisoč lir, medtem ko bo najlepša skupina dobila 800 tisoč lir, druga 500 tisoč, tretja pa 300 tisoč.

PRAZNIK SLOVENSKE KULTURE V BOLJUNCU

Mladinski dom Boljunc je hotel tudi letos posvetiti enega svojih kulturnih in vzgojno-informativnih večerov dnevu slovenske kulture. Zato je v torek, 10. t.m., priredil v dvorani Mladinskega doma poseben kulturni večer, na katerem so imeli besedo domači ustvarjalci. Prireditvi je prisluhnilo večje število poslušalcev, tako da je bila dvorana polno zasedena. Po prijetnem nastopu ženskega cerkvenega pevskega zbora, ki ga vodi Nataša Smotlak, je bil na sporedu klavirski nastop dveh obetajočih deklet, ki vadiata pod mentorstvom pianistke Alenice Zobec. Istrska narečna pesnica Danila Tuljak je prebrala štiri svoje pesmi o starih običajih in navadah slovenske Istre ter vzburila presenečenje in odobravanje pri poslušalcih. Kratko misel o pomenu kulture pri Slovencih je podal Aldo Stefančič. Poudaril je bistveno vlogo, ki so jo odigrali naši kulturni ustvarjalci od Linhart in Prešerna vse do današnjih kulturnikov, za ohranitev in razvoj našega naroda in našega jezika. Zato ni čudno, če trdimo, da se je naš narod ohranil in razvijal zaradi svoje trdoživosti in zaradi svoje kulture. Svoje razmišljanje pa je sklenil s pozivom k večji vnemi za kulturne dejavnosti in k večjemu pristopu k pobudam, ki prispevajo k obogatitvi naše kulture, jezika in poznavanja zgodovine. Spored so zaključili člani tamburaškega ansambla KD France Prešeren, ki so pod vodstvom Ervina Žerjela podali več pesmi in venček znanih melodij. Nastop tamburašev je vzbudil veliko navdušenje in odobravanje prisotnih. Večer se je potem še nadaljeval z družabnostjo pri kozarcu domačega vina v prijetnem in veselem vzdušju.

ČESTITKE

V soboto, 14. februarja, sta se v župnijski cerkvi Sv. Ivana v Trstu vzela Margi De Luisa in Igor Merku. Obilo sreče in veselja na skupni življenjski poti jima želita sve-toivanska župnijska skupnost in cerkveni pevski zbor.

Svojima pevcema - novoporočencema Margi De Luisa in Igorju Merkuju želi vso srečo v nadaljnjem skupnem življenju zbor Jacobus Gallus.

Čestitkam se pridružuje tudi Novi glas.

Ob uspešno opravljenem državnem časnikarskem izpitu iskreno čestitajo Ivanu Žerjalu pevci cerkvenega pevskega zbora pri Sv. Ivanu.

POPRAVEK

V prejšnji številki smo v članku Praznik mladih ustvarjalcev napačno zapisali ime ene od nagrajenk literarnega natečaja SKK. Ne gre za Bredo Susič, pač pa za Bredo Sosič, ki se ji iskreno opravičujemo.

OBVESTILA

SLOVENSKI KULTURNI klub, skupina Shalom, Mladi v odkrivanju skupnih poti in Slovenska zamejska skavtska organizacija prireajo v ponedeljek, 23. februarja, v Finžgarjevem domu na Opčinah Veliki pustni ples. Igral bo ansambel Kraški ovčarji. Začetek ob 20. uri.

TEČAJ ZA zaročence. Marijanišče na Opčinah prireja v okviru Duhovske zveze vsakoletni tečaj za zaročence. Prvo začetno srečanje bo v sredo, 25. februarja, ob 20.30 uri. Sledilo bo še pet srečanj prav tako vsako sredo ob isti uri.

PUSTOVANJE 98

SZSO vabi vse skavte, skavtinja in prijatelje na PUSTNI PLES, ki bo v nedeljo, 22. februarja, v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v Trstu. Zabava se začne ob 21. uri.

SMRT MLADEGA DEKLETA

BRIDKO SLOVO OD MATEJE

V petek, 13. t.m., se je nepregledna množica sorodnikov in prijateljev v Samatorci poslovala od šele 23-letne Mateje Fachin, ki je v noči na 11. februar podlegla zahrbtni in nenadni bolezni v beneški bolnišnici. Ogromno število pogrebnikov je bilo jasen dokaz, kako je bila mlada Mateja priljubljena pri vseh. Po opravljenem tržaškem liceju Prešeren se je preselila v Benetke, kjer se je vpisala na fakulteto orientalskih jezikov. Ta študij jo je zelo veselil, saj ji je do diplome manjkalo le še nekaj izpitov. Njen prijazen nasmeh bodo pogrešali še zlasti sošolci z liceja, pa tudi v krogih, kjer je njena družina zelo aktivna, od Slo-

venskega planinskega društva iz Trsta do seslanske Čupe, skupine Stu ledi, medtem ko je bila na kulturnem področju še najbližja združenju Lupusinfabula Zveze slovenskih kulturnih društev, na političnem pa Stranki komunistične prenov. Po kratki sveti maši, ki jo je v cerkvi nad Samatorco daroval dr. Jože Markuža, se je je ob odprtem grobu (mama Majda je namreč po rodu iz Samatorce, oče Pavel pa iz Nabrežine) z občutenimi besedami spomnila prijateljica Alenka Spetič.

Mami Majdi, očetu Pavlu in sestri Valentini izreka občuten sožalje tudi uredništvo Novega glasa.

ED

LETOPIS TRŽAŠKE ŠKOFIJE 1998

Od ponedeljka, 16. februarja, si lahko brezplačno preskrbimo letopis tržaške škofije za leto 1998. Dobimo ga lahko pri vratarici škofijskega sedeža v ul. Cavana vsak dan od 10. do 12. ure ter v knjigarni pavlinskih sester na Korzu Italija 37.

Letošnji letopis, ki ga od leta 1984 ureja duhovnik Pier Emilio Salvadè, vsebuje med drugim pozdrav novemu škofu Evgenu Ravignaniju, zimski in poletni urnik maš, seznam laikov, nosilcev papeških odlikovanj in skupnost duhovnih poklicev. Letopis vsebuje tudi podatke o italijanski in vesoljni cerkvi, o cerkvah v Trivenetu in o tržaški škofiji.

ŠKOF RAVIGNANI SPREJEL DELEGACIJO KZ

FOTO KROMA

Delegacija Kmečke zveze, v kateri so bili predsednik Alojz Debelis, tajnik Edi Bukavec in odbornik Valter Stanis, se je pred dvema tednoma v spremstvu škofijskega delegata za slovenske vernike msgr. Franca Vončine mudila pri škofu Evgenu Ravignaniju. Predstavniki stanovske organizacije slovenskih kme-

tovalcev so škofu orisali njeno vlogo in pomen pri ohranjanju slovenske narodne skupnosti na Tržaškem. Govor je bil tudi o problemih kmetijstva in možnostih razvoja na Tržaškem, o zaščiti narave s spodbujanjem tradicionalnih kmetijskih dejavnosti, v prvi vrsti živinoreje.

V LAŠKEM SLOVESNO O PREŠERNU

V ponedeljek, 16. t.m., je bila v občinski knjižnici Sandro Pertini v Ronkah prijetna Prešernova proslava, ki jo je organiziralo slovensko kulturno društvo iz Laškega Jadrca.

Letošnjo doživetje in dobro obiskano prireditev ob kulturnem dnevu Slovencev so sooblikovali tudi pevci mešanega zbora iz Podgore pod vodstvom dr. Mirka Špacapana. Prav zdravnik in javni delavec dr. Mirko Špacapan je imel tudi priložnostno misel ob Prešernovem dnevu. Zaradi jasne vsebine, pozitivne naravnosti v prihodnost in iskrih misli bomo njegov poseg objavili v eni prihodnjih števil Novega glasa. V imenu občinske uprave je prisotne pozdravil odbornik za kulturo Sergio Bearzi, ki je obljubil, da bo občinska uprava v kratkem ustanovila kulturno komisijo za slovensko manjšino v Laškem. Prisoten je bil tudi občinski svetovalec Franco Miniussi, ki je s svojo prisotnostjo na slovenskih prireditvah že večkrat pokazal posluš za težave Slovencev v Ronkah. Časnikar Jurij Paljk je spregovoril o oljih na platno Davida Faganela, likovna razstava del goriškega umetnika bo v ronški knjižnici na ogled teden dni. O knjigi poezij Jurija Paljka *Nedorečenemu* je spregovoril inž. Karlo Mučič, duša vsega dogajanja v Laškem. Nekaj pesmi iz zbirke, ki je izšla lani pri Goriški Mohorjevi družbi, pa je doživetje prebrala Luisa Gergolet.

Kratka kronika Prešernove proslave seveda ne more opisati vzdušja v Laškem, kjer živijo Slovenci na najbolj zahodni jezikovni meji. Povejmo le to, da je zgledno, kako prof. Mučič s sodelavci skrbi, da se v teh krajih ne pozabi slovenska beseda, da se slovenski ljudje družijo med seboj. Skoraj sto prisotnih ljudi je le dokaz več, da je kulturno društvo Jadro živa celica našega narodnega telesa v Italiji. Tega se zavedajo tudi na slovenskem konzulatu v Trstu, saj se je Prešernove proslave udeležil slovenski konzul Zorko Pelikan s soprogo prof. Majo Lapornik in tako s svojo prisotnostjo dal jasno vedeti, da se matična država zanima tudi za Slovence, ki živijo na jezikovno najbolj ogroženem delu našega zamejstva. Med prisotnimi omenimo še duhovnika msgr. Maria Virgulina, ki ima v Laškem velik posluš za slovenske vernike. Goriško Mohorjevo društvo je zastopal msgr. Oskar Simčič, ki je tudi vezan na Slovence v Laškem, saj v krajevni cerkvi enkrat na mesec daruje sveto mašo v slovenskem jeziku.

Prešernova proslava v Ronkah je dokaz več, da slovenski ljudje potrebujejo dobre kulturne prireditve, in tudi to, da so prav skrbno pripravljeni kulturni programi tista stvar, ki privabi v skupnost tudi tiste naše člane, ki se sicer skupnega življenja naše narodnosti ne udeležujejo veliko.

ZUT

PO GRADNIKOVIH POTEH

SILVANA VOGRIČ

V petek, 13. t.m., smo tudi v Števerjanu praznovali dan kulture. Večer je bil posvečen briškemu pesniku Alojzu Gradniku. Za to priložnost sta se združili domači društvi Briški grič in F.B. Sedej in skupno organizirali pester program. Predstava je potekala v prostorih osnovne šole v Števerjanu, ki je poimenovana prav po pesniku Alojzu Gradniku.

Večer se je začel z uvodom Maje Humar, predsednice kulturnega društva Briški grič, ki je poudarila pomen enotnosti, strpnosti in skupnih naporov Slovencev v zamejstvu. Nato smo prešli k jedru predstave. Tema večera je predstavljala Gradnikovo življenje in delo. Sovaščanka je pripravila zanimiv in pester recital. Tako smo ob življenjepis in izbor poezij bolje spoznali briškega pesnika. Recitatorji so bili: Irena Bednarik, Ingrid Komjanc, Petra Miklus, Tanja Humar, Katja Dorni in Sara Miklus. Med

pomembnimi premori smo prisluhnili tudi nonetu Brda s solistom Vladimirom Čadežem, ki ima v svojem repertoarju prav Gradnikove pesmi. Recital, poezije in diaprojektiv ter nastop noneta je spretno uredila in zrežirala domačinka Anka Černic.

V drugem delu prireditve smo prisluhnili slavnostnemu govorniku Marjanu Breclju, ki nam je predstavil Alojza Gradnika tudi s pomočjo svojih spominov, saj ga je sam osebnostno poznal. Briškega pesnika je primerjal s Prešernom, ker oba opevata rodno domovino. Za njim je nanizal nekaj misli tudi pesnikov sin Sergej Gradnik. Večer je sklenil predsednik društva Sedej Mihael Corsi, ki je poudaril korak združitev dveh društev ob praznovanju dneva kulture: Ob Zdravljici se je tako večer končal in vsi smo srečanje še nadaljevali ob briški kapljici in veselem petju.

ZBOR HRAST ŽANJE NOVE USPEHE

DANIJELO DEVETAK

Mešani pevski zbor Hrast iz Doberdoba, ki ga vodi Hilarij Lavrenčič, dela veliko čast svoji vasi in sploh Goriški, saj kar naprej marljivo in na tihem dela ter prejema zaradi kakovostnih umetniških dosežkov laskava priznanja, kjer koli se pojavi na odru. V nas še odmevajo mojstrsko izvedene skladbe na letošnjih kulturnih proslavah v Trstu in Gorici, pa že je zbor Hrast pred nekaj dnevi prejel novo odličje. Pogovorili smo se z dirigentom Hilarijem Lavrenčičem, ki ima v rokah vajeti zbora že dvajset let.

Ali lahko kaj poveš o zadnjem odličju, ki ga je prejel zbor?

V nedeljo, 15. t.m., smo prejeli nagrado v gledališču v Kopru za četrto radijsko tekmovalje revije *Primorska poje*. Na prejšnji, tretji izvedbi, smo se uvrstili na tretje mesto, na zadnjem pa dosegli prvo mesto z 92,3 točke v kategoriji mešanih zborov. Najpovsem, da je v kategoriji ženskih zborov zmagal ženski zbor Glasbene matice iz Trsta pod vodstvom Tamare Stanese, v kategoriji vokalnih skupin *Musica noster amor* vedno pod njenim vodstvom, v kategoriji moških zborov pa APZ Vinko Vodopivec iz Ljubljane. To je seveda lep uspeh za naše zamejstvo.

Kaj meniš o tem tekmovalju?

Načeloma sem bil vedno skeptičen do teh tekmovalj; letos lahko to povem, ker smo zmagali. Težko je, ker je za snemanje pomembna dvorana, v kateri nastopaš; drugič je pomembna kakovost snemalnih naprav. Snemanje pa je odvisno tudi od izvajalca, saj je lažje snemati kvartete, kvintete ali oktete. Številnejši zbor je trd oreh za dobro snemanje, saj je težje po omejevanju dinamike petja.

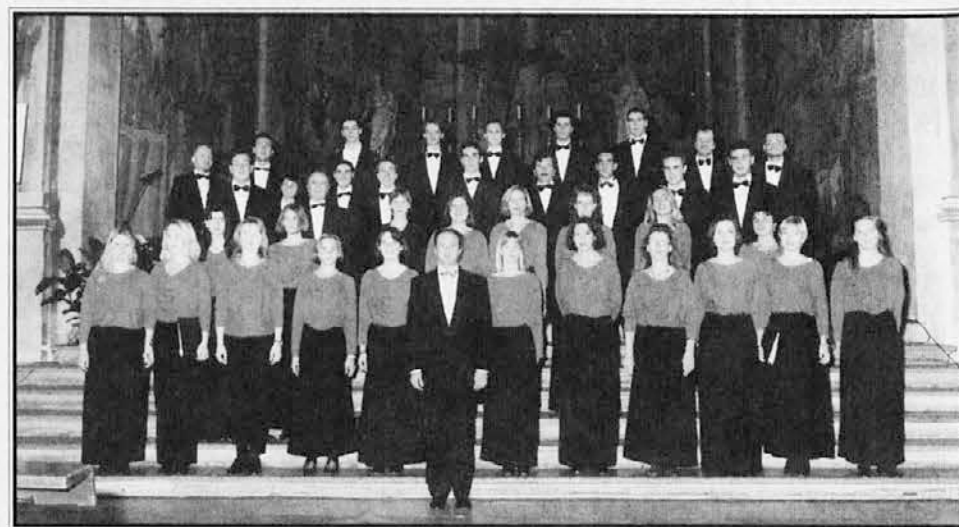
Ali ste že razmišljali, da bi kot zbor izdali CD-ploščo?

Plošče še nismo izdali, smo pa o tem že razmišljali. Decembra je bila predstavitev CD-plošče *Zlati Primorci*, na kateri nastopajo najboljši primorski zbori, ki so prejeli posebno odlikovanje na zadnjem natečaju v Mariboru. Med temi smo tudi mi. Predstavitev plošče bo meseca marca tudi v Doberdoba, ko bo predstavljena kaseta mladinskega zbora Veseljaki.

Mislím, da bi morala Zveza slovenske katoliške prosvete pomagati vsem včlanjenim zborom. Najprej bi morala skrbeti za zbornice, ki imajo težave za obstoj in so potisnjeni na rob; morala bi pa posvetiti več pozornosti tudi tistim, ki lahko naredijo kaj več.

Nekaj podatkov o sestavi zbora.

Trenutno nas je okoli štiri-deset; pevci so k sreči uravnovešeno razporejeni, deset za vsak glas. Mlajši pevci prihajajo iz mladinskih zborov in so torej že vzgojeni; poleg te-

MePZ Hrast z dirigentom Hilarijem Lavrenčičem na koncertu 18. oktobra lani v Sacileju

ga imamo močno jedro, ki skupno poje vsaj 5-6 let, kar je pomembno. Na 40 oseb jih ima 13 nižjo stopnjo glasbene izobrazbe, 30 jih aktivno bere note. Poleg tega imam dobre pomočnike, saj kar sedem ljudi študira ali je že opravilo izpit iz harmonije. Deset je šolnikov, 15 študentov, ostalih 15 pevcev opravlja razne poklice, v glavnem uradniške. Najbolj me veseli prisotnost študentov: to je najtežja skupina, ker so zelo zaposleni. Zbor ima v repertoarju približno 50 skladb, ki jih z eno samo vajo lahko pripravi iz dneva v dan. V naš zbor prihajajo tudi ljudje od zunaj; toda kar 33 članov je iz vaškega jedra, kar je zame važno.

V zadnjih mesecih ste delali na polno paro. 8. t.m. smo videli tudi vaš nastop po televiziji Koper. Kako je potekala do sedaj vaša sezona?

Meseca septembra smo nastopili v Novi Gorici na proslavi ob 50-letnici priključitve Primorske; koncert je snemala tudi RTV Slovenija. V istem mesecu smo peli v Boljuncu na koncertu, posvečenem ljudskim motivom, v priredbi tržaške pokrajine. Na začetku oktobra smo predstavljali našo manjšino na koncertu v Izoli, kamor nas je povabil zbor tamkajšnje italijanske manjšine, ki ga vodi kolega iz gledališča Strudhoff. 18. oktobra smo peli v Sacileju na res kakovostni reviji. Oktobra smo peli tudi v Kobaridu na vabilo italijanske in slovenske ambasade; zapeli smo nekaj skladb v slovenščini, italijanščini, furlanščini in madžarščini. Decembra smo nastopili na Cecilijanki, domačem božičnem koncertu in 19. decembra na reviji v Vittoriju Venetu. Nekaj dni pred Božičem smo koledovali po Mavhinjah in Nabrežini, kjer nas je sprejel župnik Breclj. Letos smo se pripravili na Prešernovo proslavo, sedaj pa pripravljamo celovečerni koncert.

Nam lahko kaj več poveš o tem?

Nastopili bomo v okviru koncertne sezone Glasbene matice, v Gorici pa v organizaciji iste in v sodelovanju s centrom Komel. V Trstu bo nastop 1. aprila v luteranski cerkvi, v Gorici pa v soboto,

4. aprila, v cerkvi sv. Ignacija. V glavnem bo šlo za prerez od svetovne romantike do avtorjev našega stoletja; dodali bomo tudi nekaj naših krajevnih skladateljev. Drugi del koncerta pa bomo posvetili priredbam ljudskih motivov.

Že lani ste dokazali, da imate poseben posluš za goriškega skladatelja Stanka Jericija...

Smo eden redkih zborov, ki izvajajo njegove skladbe, ki so še v rokopisih. Vzdržujem precej stikov z Jericijem, ki bo letos julija praznoval 70-letnico rojstva. To je svojevrsten avtor, prejel je precej nagrad po Italiji. Ima svojstveno govorico, še zmeraj išče novih poti. Na celovečernem koncertu bomo prvič izvedli neko njegovo novo skladbo.

KDO JE NIETZSCHE?

Alessandro Arbo (na sredini) po koncertu *Glasba v goriških arhivih 18. stoletja* (1996) med sopranistko Enzo Pecorari in basistom Martinom Srebrničem

V pisani družini zanimivih tem in osebnosti, ki nam jih v letošnji koncertni sezoni SCGV Emil Komel ponujajo *Srečanja z glasbo*, bomo prihodnji teden lahko od bližje spoznali znamenitega filozofa F. Nietzscheja. Iz šolskih klopi pa tudi iz publicistike nasploh ga vedno povezujemo z nastankom nacizma kot ideologa teorije o nadčloveku. Enigmatično osebnost, ki skriva v sebi tudi druge dimenzije, bo skušal osvetliti mladi goriški muzikolog in publicist Alessandro Arbo. Arbo se uveljavlja kot esejist na področju filozofskih ved v širši italijanski publicistiki, obenem pa je dragoceno tudi njegovo raziskovalno delo na krajevnem zgodovinsko-glasbenem področju. Na srečanju z glasbo, ki bo v soboto, 28. februarja, ob 19.30 v komorni dvorani KC Lojze Bratuž, bo poleg svojega posega o estetiki F. Nietzscheja predstavil tudi del Nietzschejevega skladateljskega opusa. Na večer bosta sodelovali tudi dve mladici, a že priznani goriški solopetki Romina Basso in Enza Pecorari.

USPEHI GOJENCEV SCGV EMIL KOMEL

V zadnjih tednih so nekateri gojenci, ki se oblikujejo na centru Komel, dosegli nekaj lepih uspehov. 22. januarja je kot solist pianist igrala na koncertu *Mladi mladim* Gadžijeva učenka Maja Fürst z orkestrom Slovenske filharmonije v Ljubljani. 12. t.m. je pianist Jan Bratož na regionalnem tekmovalju mladih glasbenikov Primorske prejel srebrno nagrado, 16. t.m. pa tri učenke prof. Franke Žgavec (Kristina Macarol, Alessandra Schettino in Julija Kramar) zlata priznanja v Postojni. Čestitamo!

DNEVI SVETEGA VALENTINA V ŠTMAVRU

Letošnje praznovanje sv. Valentina v Štmaru se je začelo 13. t.m., ko je bila otvoritev razstave Slavka Pahorja *Lesene podobe*. V soboto, 14. t.m., je pel zbor Skala iz Gabrij in je bila predstavljen zbornik Vlada Klemšeta *S Poklona do Toplice*. V nedeljo pa je bilo na vasi živo, saj so bili odprti kioski in darovana praznična maša. Poročilo o praznovanjih in Klemšetovi knjigi prihodnjič.

PREMIERA JE BILA V SOBOTO, 14. FEBRUARJA

BLEŠČEČ SKOPUH DRAMSKEGA ODSEKA PD ŠTANDREŽ

IVA KORŠIČ

Polna dvorana, zbrano pozorno občinstvo, neprisljen smeh, iskren aplavz med samim izvajanjem, dolgo prisrčno ploskanje ob koncu predstave so najzgovornejši dokazi, da so štandredski igralci ponovno zadeli v živo in zadovoljili zveste častilce muze Talije.

Po petnajstih letih (l. 1973 so odigrali *Zdravnika po sili*, l. 1983 pa *Namišljenega bolnika*) so zopet segli po Molièrovi zakladnici in izbrali njegovega *Skopuha*. Premiersko so ga uprizorili v soboto, 14. februarja, v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu (ponovitev je bila v nedeljo, 15.). Prikazali so ga v sočnem prevodu Janka Modra in sveži postaviti režiserja Emila Aberška (naj mi oprusti, da je izpadlo njegovo ime iz mojega kratkega prispevka v NG št. 6), ki je pripravil za Štandrežce že nad dvajset režij.

Molierova dela niso lahke komedije, ki bi jih zaigrali kar mimogrede za kako urico prešernega smeha. Vsebinsko je pogosto prežeta z grenkobo in včasih je že na meji tragičnega. Zato so nedvomno njegove stvaritve trd oreh za ljubiteljske igralce. Tak je tudi njegov *Skopuh*, v katerem dramatik odslikava zoprnost človeško lastnost - skopuštvost. In prav ušivo stiskaštvo se je učinkovito odražalo v ja-

sni igri Božidarja Tabaja, ki je Harpagona zaigral v zoprnosti prefinjenosti, a obenem prikupni luči, da mu njegovo skopuško-oderuško početje blago sodimo. Za dograditev lika je Tabaj izkoristil svojo dolgoletno odrsko izkušnjo; zavzeto pa je brez dvoma prisluhnil vsem režiserjevim nasvetom. Smejali smo se avtorjevim besedam, a tudi dobrim režiserjevim domislicam in seveda Tabajevemu kretanju in njegovi izraziti obrazni mimiki. Tudi tokrat je radodarno razdal svoje igralske talente. Ob njem letos ni bilo Majde Zavadlav. Pogrešali smo njeno sončno prisotnost, a želela si je pač malo oddiha in gledalci moramo sprejeti to njeno odločitev. Ostali igralci so verno sledili glavnemu junaku; soustvarili so prijetno predstavitev in jo zaokrožili v homogeno celoto.

Po sicer nekoliko umirjenem začetku, nekaterih negotovostih in spodrslijah v rep-

likah - mestoma so prehitro izgovarjali tekst, besede so včasih ostale nejasne ali so celo zamrle na odru - se je v drugem delu igra razživela in pokazala vso dinamičnost režiserjevih predlog.

Priznati moramo, da so se tudi mlajše moči dobro spojile z ostalimi. David Vižintin - komisar, Danjel Pahor - Simon, Federica Bello - Marijana in Cristian Benedetti z zahtevnejšo vlogo Valerija so doživeto posebili značaje. Spretno, gibčno in sproščeno se je na odru izkazal Marko Brajnik v vlogi prebrisane Bliska. Harpagonovo hčerko Elizo in sina Kleanta sta dobro prikazala Anita Lutman in Marko Tabaj. V lik spletkarice se je posrečeno vživela Danijela Puia. Marjan Breščak je ogrel srca in spravljal gledalca v smeh s svojo simpatično interpretacijo strica Jakoba. Ne moremo prezreti niti Ljudmille Šuligaj - Klavdije, Lucijana Kerpana - Gobe, Viktorja Sel-

ve - Trske in Damjana Paulina - Anzelma, ki so s svojimi drobnimi, skoro srmežljivimi posegi dopolnjevali odrsko sliko. Seveda brez strokovne pomoči priljubljenega režiserja Aberška bi verjetno ne bilo te lepe odrske uprizoritve, ki se bo ob ponovitvah gotovo izpopolnjevala. Hvaležni smo mu za delo, ki ga skrbno opravlja v naši zamejski skupnosti že nad dvajset let. Po njegovi preprosti, a zelo dognani scenski zamisli (hiše z okenci, ki se nenadoma odprejo in iz njih nepričakovano pogleda zvedav obraz) sta stilizirano scensko rešitev uresničila Božidar Tabaj in Viktor Selva. Za kulisami je budno spremljala odrsko dogajanje in pomagala v stiski šepetalka Marinka Leban. Prvič - a upamo, da ne zadnjič - je s štandredsko dramsko družino skupaj z Nevenko Tomašević sodelovala Snežica Černic. Popravili, obogatili, olupšali sta kostume, ki jih je vljudo posodilo PDG Nova Gorica. Snežica je še poskrbela za lasulje, pričeske in pred predstavama našminkala igralce.

Premišljeno izbrana glasba - glas čembala in flavte - je primerno uokvirjala čas dogajanja.

Tudi ob letošnji premieri je izšel lepo oblikovan gledališki list, ki sta ga izdala PD Štandrež in ZSKP. Med njegovim prelistavanjem boste zasledili precej posnetkov z zadnjih predstav, Aberškov prispevek o Molièru, zapis o delovanju mladih igralcev in poklon nedavno preminulemu Igorju.

Pomlajenemu igralskemu zboru želimo ob nastopih doma, v Sloveniji in med rojaki v tujini čim več uspeha in nadaljnje klene vztrajnosti na utrjeni igralski poti.

DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ: N.N. 50.000 lir. Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

ZA ŽUPNIJSKO cerkev v Štandrežu: Klara 50.000; N.N. 50.000; druž. Driussi 100.000; Mučič 100.000; Mara iz Sovodenj v spomin na pok. Stano Nardin 100.000; druž. Tabaj 300.000; N.N. 50.000; Rena 50.000; L. in P. Nanut 100.000; Bernarda 135.000; Danica in Nerina 100.000; Pavlica 30.000; svojci pok. Danice Zorn 200.000; svojci pok. Rože Zavadlav 500.000; starši birmancev 520.000; svojci ob krstu Leonore 100.000; svojci ob krstu Mateja Hledeta 100.000; stara mama ob rojstvu vnuka 100.000; druž. Furlan 80.000; Jolanda in Mirko 200.000; N.N. 100.000; Agata in Marko ob srebrni poroki 100.000; druž. Šturm 35.000; Vida Rijavec 100.000; letniki 1957 150.000; svojci ob krstu malega Luciana 50.000; Savina Mučič 50.000; Lidija 50.000; svojci v spomin na pok. Ljudmilo Renčelj 250.000; druž. Gabrijelčič 200.000; N.N. 50.000; N.N. 100.000; Danica in Nerina v spomin na pok. Elviro Marin 50.000; Jolanda 20.000; letniki 1947 100.000. Namesto cvetja na grob pok. Rože Zavadlav: Milka in Savina 100.000; druž. Tabaj 50.000; Atilijo in Marija 50.000; Stana 70.000; Ninči 50.000; druž. Peter Brisko 50.000; Lojzka Brajnik 100.000; Nadja, Graziella in Tiziana 90.000; Elvina 50.000 lir.

ZAŠOLSKI sklad OŠ F. Erjavca in O. Župančič: v spomin na pok. Stanislava Brica kolegi učiteljice Mirke Bric 230.000 lir.

DRUŽINA FRANC Podveršič v spomin na teto Marijo Ferletič Peric in ob 11 obletnici smrti mame Rože Ferletič po 100.000 lir za cerkev v Doberdobu, za cerkev sv. Ivana v Gorici in za Vipavsko semenišče.

ZA ZBOR Rupa-Peč: starši Vida in Bernard v spomin na pok. sina Dimitrija 200.000 lir.

ZA CERKEV v Rupi: V. Klemše v spomin na pok. Poldo Ožbot 50.000 lir.

ZA NOVI glas: Albert Tence 30.000 lir.

UREDNIŠTVO OBVEŠČA

■ Zaradi preobilice gradiva bomo nekatere prispevke objavili prihodnjič. Sodelavcem in bralcem se opravičujemo.

OBVESTILA

POTOVANJE V BENELUX Vabimo Vas na šestdnevno potovanje z NG v Benelux od 6. do 11. julija. Čimprej se vpišite in vplačajte akontacijo 300.000 lir. Vpisovanje je predvideno do zasedbe mest v avtobusu. Vsak udeleženec mora imeti za potovanje veljavno osebno izkaznico ali potni list.

V GALERIJ ARS v Katoliški knjigarni je do 21. februarja na ogled razstava Robert Hlavaty ob stoletnici rojstva. Obisk po urniku knjigarne.

V PROSTORI Pokrajinskega muzeja na goriškem gradu bo v soboto, 21. t.m., ob 17. uri otvoritev razstave o Krasu, ki jo je pripravil Goriški muzej iz Komberka. Vodja projekta: mag. Andrej Malnič.

V GALERIJ Kulturnega doma bo do 22. t.m. odprta razstava perorisov in karikatur Roberta Hlavatyja. Urnik: 9.-13., 16.-18. ter v večernih urah med prireditvami.

V KULTURNEM domu v Gorici bo v petek, 6. marca, nastopal znani italijanski kantavtor Massimo Bubola v okviru glasbenega festivala Across the Border.

RENAULT TWINGO, 28 tisoč km, letnik 1994, barva bordeaux metal., kat., radio, novi zračni plašči, dobra cena. Kličite na tel. št. 0335 299678.

ZAHVALA

Ravnatelj Malega semenišča v Vipavi mag. Vinko Lapajne se iskreno zahvaljuje do brotniku za dar (en milijon lir), ki bo namenjen za gradnjo Škofijske gimnazije v Vipavi.

UMRL STANKO MEDVEŠČEK

Pred kratkim je v Gorici umrl Stanko Medvešček, dolgoletni uradnik goriške hranilnice. V svojem dolgem življenju (dočakal je 91 let) je bil vseskozi zaveden Slovenec. Zlasti v mlajših letih se je navduševal za planinstvo. Vedno je rad zasledoval tudi javno in prosvetno življenje goriških Slovencev in rad prebiral slovenski tisk ter ga tudi podpisal. Dolga leta je stalno obiskoval slovensko mašo pri sv. Ignaciju na Travniku. Zapušča ženo gospo Marijo, ki ji izražamo iskreno sožalje.

Pokojnika so pokopali na pokopališču v Kanalu v družinski grobnici.

POKRAJINSKA ODBORNIKA ZA KULTURO V KULTURNEM CENTRU LOJZE BRATUŽ

FOTO BUMBACA

Pokrajinska odbornica za kulturo Maria Masau Dan je po posredovanju pokrajinskega svetovaleca Davida Grinovera obiskala Kulturni center Lojze Bratuž. Sprejeli so jo predstavniki osrednjih dejavnosti, Franko Žerjal in Marinka Černic za Kulturni center Lojze Bratuž, Janez Povše za Svet slovenskih organizacij, Damjan Paulin za Zvezo slovenske katoliške prosvete, Silvan Kerševan za SCGV Emil Komel in Branko Černic za Katoliško tiskovno društvo. Po ogledu prostorov je prišlo do izčrpane izmenjave informacij

oz. osvetlitve problematike Kulturnega centra. Posebej je bila poudarjena možnost krepitve sodelovanja s Pokrajino oz. temeljitejša izraba prostorskih zmoglosti centra za pokrajinske pobude na ravni razstavne, glasbene in drugih dejavnosti. Ugotovljeno je bilo, da je kulturno sodelovanje in povezovanje na ožjem in širšem območju tisti pristop, ki lahko v pogojih novega časa odločilno prispeva k uveljavljanju evropskega duha tudi v naših obmejnih krajih, to pa pomeni vsesplošno in dinamično odprtost v korist vseh.

PRIZNANJE GOSTILNI DEVETAK

Avguštin Devetak in člani njegove družine, ki na Vrhu sv. Mihaela že nad 120 let uspešno vodijo družinsko gostilno, se v teh dneh veselijo novega pomembnega priznanja. Na začetku februarja so namreč iz Toskane sporočili, da so nagrado Leccio d'Oro (Zlata črnika), ki jo podeljuje vsako leto konzorcij za zaščito in širitev toskanskega vina brunello iz Montalcina, podelili letos prav gostilni Devetak z Vrha sv. Mihaela. V obrazložitvi nagrade je tudi povedano, da je gostilna Devetak lokal s staro tradicijo, saj so Devetakovi imeli na Vrhu gostilno že leta 1870, obnovili pa so jo takoj po prvi svetovni vojni, ki je dodobra spremenila slovenski Kras. V obrazložitvi je tudi navedeno, da je Devetakova gostilna znana po dobri hrani in spoštova-

FOTO BUMBACA

nju slovenske, italijanske in avstrijske kuharske tradicije. Ob podelitvi laskavega priznanja so organizatorji tudi zapisali, da je Avguštin Devetak poskrbel za imenitno vinsko klet, ki je izklesana v kraški kamen.

Vsekakor je podelitev nagrade gostilničarju Avguštinu Devetaku lepo priznanje vsej njegovi družini za dobro delo. Čestitkam ob nagradi se pridružuje tudi Novi glas, Ustili je namreč naš dolgoletni brlec in naročnik.

KATOLIŠKA KNJIGARNA - TRAVNIK 25, GORICA

Vljudo Vas vabimo na predstavitev knjige Neve Lukeš

DELČKI NAŠEGA VSAKDANA

v petek, 20. februarja 1998, ob 18. uri.

O delu bosta spregovorila avtorica in urednik Danilo Japelj.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ KULTURNO DRUŠTVO OTON ŽUPANČIČ

PREŠERNOVA PROSLAVA

Spored bodo oblikovali štandredška osnovna šola, društvena zbor in recitatorji. Govorila bo prof. Lučana Budal.

Petek, 27. februarja, ob 20.30 v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu.

SREČANJE S PASQUALEJEM GUJONOM

NEVARNI MONSINJOR
PRIPOVEDUJE

ERIKA JAZBAR

Kulturno združenje Evgen Blankin in Planinska družina Benečije sta v petkovih večernih urah priredila srečanje z matajurskim župnikom Pasqualejem Gujonom. Pobuda se vključuje v niz srečanj, ki so si jih beneški planinci in družbeni delavci kulturnega združenja domislili z namenom, da bi se beneški ljudje poglobili v spoznavanje kulturno-družbene stvarnosti domačih krajev, obenem pa, da bi se zagledali v prihodnost slovenskega življa v Nadiških dolinah.

V petek, 13. t.m., je torej o svojih bogatih in ne vedno prijetnih večdesetletnih izkušnjah spregovoril beneški Čedermac, 88-letni msgr. Pasquale Gujon. V novem špetskem župnišču se je zbralo polno ljudi, da bi prisluhnili spodbudnim besedam matajurskega "fajmoštra", ki bo 1. aprila dopolnil 89 let, saj se je rodil leta 1909 v Bijačah v občini Podbonesec. Msgr. Gujon predstavlja za slovenske ljudi Benečije živ simbol kljubovanja našega človeka na tem delu zamejstva, in to od vsega začetka. Matajurski župnik je bil namreč posvečen 12. julija 1933, novo mašo je imel istega leta v Ažli; pri maši mu je pridigal Anton Banchig, ki je imel tega dne zadnjo uradno slovensko pridigo v Bene-

čiji, saj je leto 1933 poznano in vklesano v našo zgodovino po znani fašistični uradni prepovedi slovenskega jezika v cerkvenem bogoslužju.

Od leta 1937 je Pasquale Gujon nepretrgoma župnik v Matajurju; poznamo ga predvsem z vzdevkom naš Čedermac, saj je življenje posvetil našim ljudem, branil je slovenski jezik in kulturo ter se boril za pravice zapostavljene človeka. Pridigal je v cerkvi in učil verouk v slovenskem jeziku v obdobju fašizma ter vodil dva slovenska cerkvena zbora (v Matajurju in Mašerah). V vojnem in povojnem času je doživel marsikatero provokacijo protislovenskih

sil, nazadnje spomnimo na vdor karabinerjev 13. novembra 1995, ko je matajurski monsinjor "zaslovel" v širšem slovenskem prostoru.

Monsinjur Gujon je poznan predvsem po svojem vedrem in optimističnem značaju, saj je kljub težkim preizkušnjam, ki jih je moral pretrpeti s strani skritih in manj skritih organizacij, obdržal živo upanje v prihodnost in vero v človeka. Rad se ukvarja z zgodovino slovenske Benečije. Ko dokazuje, da so bili beneški Slovenci svobodno ljudstvo, da so se avtonomno upravljali 1000 let in da so od priključitve h kraljevini Italiji (1866) preživeli ostremu poitalijančevanju v vseh segmentih vsakdanjega življenja, izžarevata iz njegovih besed ponos in zadoščenje.

"Pred desetletji je tako vztrajalo le nekaj duhovnikov, ki jih vi imenujete Čedermaci, danes je takih fantov veliko več in niso samo duhovniki, to so kulturni delavci, to so mladi." V dejanskem narodnem preporodu beneških ljudi predstavlja monsinjur moralnega ter duhovnega vodjo, kot takega torej neizbežno tarčo.

"Če smo dočakali 130 let, bomo še vztrajali, vedno se bo našel kdo, ki bo delal za naše ljudi..."

KULTURNO DOŽIVETJE
V STUTTGARTU

CIRIL TURK

Sobota in nedelja, 31. januarja in 1. februarja, bosta ostali Slovencem na Württembergu v lepem spominu. Ob bližajočem se slovenskem kulturnem prazniku je Kulturno društvo Slovenija ob sodelovanju Slovenskega svetovnega kongresa priredilo v Stuttgartu kulturne dneve. V soboto popoldne je bilo v dvorani pri cerkvi sv. Konrada, kjer se Slovenci vsako nedeljo zbirajo, odprtje razstave pod naslovom *Tam, kjer smo doma*. Otroci sobotne šole in nekaterih drugih dopolnilnih šol so se z risbami in besedili spomnili krajev svojih staršev v Sloveniji, kamor zahajajo na počitnice. Kar okrog 70 njihovih izdelkov je bilo razstavljenih v lični dvorani. Posebno občudovanje pa sta želi 4x7m veliki krajinski sliki Bleda in Rudnika pri Ljubljani, ki ju je pred leti začel na platno naš notranjski rojak Lado Oblak za krajinsko ozadje kulturno-družabnih prireditev v Porurju. Prav pred sliko Bleda sta leta 1963 prvič nastopili na novo ustanovljeni folklorni skupini mladih slovenskih parov in deklic v gorenjskih narodnih nošah. Lahko trdimo, da so prav te narodne noše prve, ki so jih oblekli naši rojaki v Nemčiji. Vse je oskrbela slovenska župnija v Oberhausnu in so še danes last slovenske verske skupnosti v de-

želi. V tistih letih je bila domovina našim delavcem v Porurju še silno daleč in prvomajski prireditvi pred podobno Bleda jim jo je vsaj za nekaj ur nadomeščala. Okrog 700 rojakov se je odzvalo vabilu tedanje skupine *Mladost Slovencev*, kot so se imenovali.

Ob misli na pesnika Prešerna, ki velja za osrednjo osebnost slovenskega kulturnega dneva, je dr. Marko Dvorak v slavnostnem nagovoru povedal nekaj pomembnih misli glede potrebe po kulturni samozvesti naših ljudi doma in po svetu. "Jaz sem to, kar sem z vsemi dobrimi in slabimi lastnostmi. Takega se moram sprejeti in uresničevati v vseh smereh," je dejal govornik. Občinstvo je pozorno spremljalo njegovo razmišljanje in ga nagradilo z živahnim ploskanjem. V sporedu so nastopili tudi slovenski šolarji in mladinci z mislimi na domovino, z recitacijo, pesmijo in godbo. V soboto je prinesla navzočim poseben pozdrav zastopnica Slovenskega svetovnega kongresa, gospa Jana Podobnik iz Ljubljane.

Nedelja ni imela nič zimskega na sebi. Veliko število

rojakov je prišlo popoldne k slovenski maši in po njej napolnilo cerkveno dvorano do zadnjega kotička. Na sporedu je bila igra pisatelja Alojza Rebule *Četrty kralj*, s katero je nastopila igralska skupina prosvetnega društva Sotočje iz Škofje Loke. Vsebinska odrskega dela je svetopisemsko poročilo o Treh kraljih, ki iščejo novorojenega kralja in gredo po informacije k Herodu, k četrtemu kralju. Gledalec in poslušalec pa je lahko prišel do misli, da je vsebinska igre vzeta iz današnjega časa. Sijaj iz nebes je bil in je tudi danes iskan. Herodov, ki se tega sijaja boji, pa nikoli ne manjka in tudi danes ne. Zgodovina pa nas uči, da zanje ni drugega izhoda kot strah, obup in propad.

Lektorica, gospa Ljuba Demšar, in scenarist, gospod Metod Habjan, kakor tudi vsi drugi igralci, so svoje vloge odlično izpeljali. Z nastopom je bilo občinstvo zelo zadovoljno, pa tudi gostje iz Škofje Loke niso mogli zakriti veselja, da so lahko igrali pred tako hvaležno publiko. Oboji si želijo še podobnih srečanj.

Slovenskemu kulturnemu društvu v Stuttgartu, ki ga uspešno vodi Škofjelčan Anton Strojani, k zamisli kulturnih dnevo lahko samo čestitamo.

SLOVENC NA NIZOZEMSKEM

O ZDRUŽENJU
PRIJATELJEV SLOVENIJE

POLDE CVERLE

Vsi že vemo, da se je slovenstvo najbolj zadržalo v rudniškem okolju v severovzhodni Belgiji in na južnovzhodnem delu Nizozemske. Tja so odhajali Slovenci že od začetka tega stoletja na delo, predvsem v rudnike. Družine so tam ostale za stalno. Razumljivo je, da najdemo na tem področju tudi najstarejša društva. O društvi v belgijskem limburgu (Sv. Barbara, Slomšek in Naš dom, tudi 50 let staro Slovensko katoliško misijo) in o društvi v nizozemskem limburgu (Sv. Barbara, Zvon in Slovenska folklorna skupina Nizozemska) smo že večkrat poročali. Še nikdar pa nismo govorili o aktivnostih slovenskega *Združenja prijateljev Slovenije*, ki deluje na severozahodnem delu Nizozemske (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Delft...), kamor se je zadnjih deset let zakoreninila tudi mlajša generacija Slovencev.

Takoj po osamosvojitvi Slovenije se je tam ustanovilo *Društvo za priznanje Slovenije*, ki si je potem izbralo novo ime *Združenje prijateljev Slovenije*. Že samo ime pove, da je njihov prvi cilj ne samo družiti Slovence, ampak tudi vse nizozemske prijatelje, ki imajo radi Slovenijo. Že sedmo leto izdajajo list *Lipa*. Na kulturnem, ekonomskem in družbenem področju želijo pospešiti sodelovanje med Slo-

venci in Nizozemci. S šolskim letom 1997/98 pa se je tudi začelo poučevanje slovenskega jezika. Kar precejšnje število mladih in odraslih se v več oddelkih zbira, tako da beneluški aktiv šteje trenutno šest poučnih enot.

Iz njihovega letnega programa omenimo samo nekaj aktivnosti. V nedeljo, 18. januarja, so imeli novoletni sprejem. Vsako leto in tudi letos so praznovali Prešernov kulturni praznik na 8. februar v Delftu. Nastopila je glasbena skupina Joshua Band. Letni občni zbor bo 19. aprila. Jeseni imajo še v načrtu letno tekmovanje v taroku.

Združenje prijateljev Slovenije se letno širi, tako po številu včlanjenih kot po številu aktivnosti. Zadnje čase tudi kaže, da iščejo več stikov s slovenskimi društvi na jugu. Spodobi se in je prav, da se medsebojno povežemo za skupno sodelovanje, čeprav je med nami več kot 200 kilometrov razdalje. Prepričani smo, da bo slovenstvo še bolj zaživelo, če se bomo bolj pogosto obiskovali. Tukaj ima tudi Slovenska katoliška misija gotovo poslanstvo, čeprav ima sedež v belgijskem Maasmechelu, da razširi svoje delovanje na Nizozemskem. Tukaj je namreč na razpolago izseljenki duhovnik za vsakega Slovence, ki ga potrebuje.

EVROPA NARODOV (6)

VIDA VALENČIČ

IRCI: V PRECEPU MED
TRADICIONALNIM IN
MODERNIM

V zadnjih letih smo pričali pravemu odkritju Irske: turistične agencije ponujajo to "večno zeleno deželo" (zaradi dežja...), jezikovne šole prirejajo tu jezikovne tečaje angleščine za tujce, filmska industrija pa skoraj vsako leto ponuja zgodbo na filmskem platnu, ki se dotika katere ključne točke irske zgodovine: junaških dejanj irskega narodnega heroja Michaela Collinsa, množičnega irskega izseljevanja v Ameriko zaradi lakote, poleg seveda ducata filmov, ki se dotikajo žgoče problematike nasilja na Severnem Irskem in odnosov Severna Irskaa - Velika Britanija. Vse lepo in prav, vendar nad vsem tem navdušenjem leži temna senca: velika večina tudi izobraženih ljudi širokih nazorov dejansko ima irski narod za nekakšnega angleškega dvojčka, samostojno državo, ki so jo Irski z revolucijo dosegli leta 1921, pa kot nekakšno kulturno podružnico Anglije.

V resnici so Irski, prav tako kot njihovi bratje Valičani, Škotje in Bretonci, keltskega izvora, kar

se odraža v narodnem jeziku - gaelščini. Paradoksalno pa jeto: irska ustava določa status irskega (gaelskega) jezika kot prvega, uradnega jezika v državi, in angleščino postavlja na drugo mesto. Vendar to na papirju. Stoletja politične in predvsem ekonomske podrejenosti Angliji so jasno vidna: prevladujoči jezik v državi je angleščina, irščino pa vsakodnevno uporabljajo le kakih 120.000 ljudi na zahodni obali, na t.i. področju Gaeltacht (irsko-govoreči), kjer življenje še vedno teče z bolj upočasnim ritmom kot v glavnem mestu. In tu se pojavlja večni problem manjšin in manj razširjenih jezikov nasploh: obstoj jezika je odvisen od obstoja teh periferičnih predelov, katerih potrebe se korenito razlikujejo od potreb urbanih področij.

Tragika irskega predela Gaeltacht je povezana z zemljo. Slednja namreč ni dovolj rodovitna, da bi lahko zagotovila prebivalstvu tako stopnjo ekonomskega blagostanja kot drugod v državi. Irski vlada je z raznimi ukrepi skušala rešiti to področje in dejansko ji je to deloma uspelo, vendar vsi posegi, kot npr. manjši in srednje-veliki industrijski obrati, so z novimi,

izključno angleško-govorečimi priseljenci, prinesli s sabo tudi osirotevanje irskega jezika. Življenje v teh irsko-govorečih predelih države sploh ni enostavno. Mladim se izobražujejo v Dublinu ali v Angliji, izobrazbi primerne službe pa ne morejo dobiti doma in so zato primorani drugam. Posebno destruktiven pa je predvsem psihološki učinek primerjave med lastnim revnim področjem in mnogo bogatejšim zunanjim svetom, pa naj bo to Dublin, Anglija ali pa Združene države. Primerjava namreč pogosto privede do nekakšne psihološke reakcije proti tradicionalnemu tipu življenja, ki je smatran kot staromodni in manjvreden v primerjavi z moderno družbo drugod. Irščino tako sami Irski zlahka istovetijo z ekonomsko zaostalostjo in revščino (srednji mesečni dohodek na osebo znaša v teh predelih približno 50% vsote, ki jo dobivajo prebivalci glavnega mesta), prisvojitve angleščine pa kot potrebno sredstvo, da se socialno dvigneš. Enostavni rezultat je na dlani: če izumre področje Gaeltacht kot tako, izumre tudi volja do boja za irski jezik. Kot je v 70. letih zelo nazorno izrazil irski politik Tom O'Donnell: "Nič delovnih mest, nič ljudi; nič ljudi, nič Gaeltacht; nič Gaeltacht, nič irščine." Irski država je na srečo to

kaj kmalu prepoznala in dognala, da pač mora investirati v svoje zahodne predele: financirala je nastanek različnih zadrug, ki skrbijo za gospodarski preporod tega področja (izdelujejo npr. dragoceno volneno blago *tweed*) in posredovala pri evropskih institucijah za dodelitev številnih finančnih podpor temu področju, ki ga je Evropa imenovala za "najmanj razvito" v okviru takratne EGS.

Današnja situacija je nekoliko bolj rožnata: zahodna in južna irska obala privablja številne turiste, gostoljubnost pa je Irce takorekoč v krvi, tako da se irska obala lahko ponaša s kar tisočimi "Bed&Breakfast"-i. Češar pa turistična industrija včasih ne razume, je, da bo irska predstavljala vabo za turiste, le če bo obdržala svoje keltske korenine in bo podpirala na vse načine irsko kulturo in obstoj jezika, ne pa, da se bo v sli po lahkem zaslužku slekla do golega in razprodala turistu prav vse, tudi zemljo in kulturo.

V vsesplošnem navdušenju ob nastanku samostojne irske države si je prva irska vlada leta 1921 zadala kot glavni cilj predvsem "obuditev" narodnega jezika, irščine. Realnost je bila pač prav ta: irščino je govorilo le 14% celotnega irskega prebivalstva. Kako pa lahko država "obudi" narodni jezik? Brillanten primer popolnega uspeha nam ponuja Izrael, Irski pa pri tem ni dosegla takega uspeha. O tem pa prihodnjic.

DALJE

TEŽNJE ZA ZDRUŽITEV SPLOŠNIH BOLNIŠNIC V ŠEMPETRU IN GORICI

MARJAN DROBEŽ

Občina Nova Gorica se loteta praktičnih ukrepov za izvajanje novih potreb in vizij ob meji, za prostorsko ureditev mednarodnega mejnega prehoda v Vrtojbi. Slednji naj bi po pričakovanju odpravi državne meje med Slovenijo in Italijo deloval predvsem kot upravno-zemljepisna označba meje med državama, ki bi bili obe članici EZ. Gre za spremembe prostorskih programov, s katerimi bi zavarovali zlasti kmetijske površine in krajino na območju Vrtojbe. V okviru odlokov, ki jih je mestni svet občine Nova Gorica sprejel na zasedanju prejšnjega tedna, bodo v Vrtojbi zgradili t.i. obvezno cesto, s katero bodo v tem naselju odpravili vožnje s tovornjaki, in to v domačem in tujem (tranzitnem) prometu.

O novih razmerah, ki bodo nastale na Goriškem po pričakovanem sprejemu Slovenije v EZ, je prejšnji petek razpravljala tudi Forum za Goriško, ki se opredeljuje kot ne-strankarsko združenje za preporod Goriške. Beseda je tekla tudi o ustanovitvi Primorske univerze, ki naj bi imela svoji temeljni enoti v Novi Gorici in Kopru. Med razpravo o čezmejnem sodelovanju na raznih področjih so se člani Forumu za Goriško zavzeli tu-

FOTO BUMBACA

di za združitev Splošne bolnišnice dr. Franca Derganca v Šempetru pri Gorici (na sliki) in Civilne bolnišnice v Gorici. Gre za predlog, ki ga sicer na raznih ravneh večkrat ponavljajo. Za združitev obeh bolnišnic, ki sta med seboj oddaljeni le nekaj sto metrov, se je nedavno ponovno zavzel tudi župan Nove Gorice Črtomir Špacapan. Bolnišnici v Šempetru in v Gorici naj bi po nekaterih zamislih povezali s posebnim predorom. Za integracijo na področju zdravstva v

goriškem prostoru si bo prizadevalo tudi Združenje Darko Bratina, ki je bilo nedavno ustanovljeno v Gorici.

NOVE NALOŽBE ZA POSODOBITEV IN RAZVOJ BOLNIŠNICE V ŠEMPETRU

Bolnišnici dr. Franca Derganca v Šempetru in Civilna bolnišnica v Gorici že dolgo časa vzorno sodelujeta. To sodelovanje poteka zlasti v korist bolnikov z obeh območij ob meji. Tako zdravniki-specialisti iz Šempetra oprav-

ljajo zahtevne mikrokirurške operacije pacientov z območja Gorice, zdravniki iz tamkajšnje Civilne bolnišnice pa sodelujejo pri zdravljenju posameznih pacientov, ki jih tja pošiljajo iz Šempetra. Sicer pa v bolnišnici v Šempetru izvajajo obsežen program, s katerim bi se bolnišnica uvrstila med boljše v Sloveniji. V njej dela nad 80 zdravnikov, bolnišnica ima okoli 520 postelj, v tehnološke izboljšave pa naj bi v naslednjih petih letih vložili okoli milijardo 700 milijonov tolarjev. Denar zbirajo v podjetjih, pri darovalcih med prebivalstvom (na bolnišnico v Šempetru gravitira nad 120 tisoč ljudi). Zbrani prispevki so že omogočili nabavo nekaterih sodobnih aparatov v očenem oddelku, kmalu pa bodo povečali tudi zmogljivost oddelka za dializo ledvičnih bolnikov. Zdravljenje bolnikov, ki jim dializa omogoča življenje, je namreč že nekaj let zaradi prostorske stiske ter skromne in izrabljene medicinske opreme zelo otežkočeno. Na območju bolnišnice je že 77 bolnikov, ki trikrat tedensko potrebujejo dializo, na katero morajo prihajati tudi ponoči. Še letos bodo zgradili nadzidek na stari zgradbi in nabavili novo opremo za dializo, s čimer bodo odpravili tudi dializno nočno izmeno.

SPOMINSKO SREČANJE NA GRADIŠČU

PROSLAVA ZA 55 LET MIRU

MARJANA REMIAŠ

Gradišče nad Prvačino: vasica, ki jo boste z lahkoto našli ob glavni cesti, ki iz Šempetra vodi proti Dornberku, je pretekli teden praznovala krajevni praznik. Vaščanke in vaščani, ponosni na kraj in hišo, kjer je pred stoletjem in več služboval kot duhovnik goriški slavec Simon Gregorčič, so ponosni tudi na pogum, odločnost in bojevitost mladih ljudi, vaščanov, ki so se 1943. leta z odhodom v partizane odločno zavzeli za svobodo kraja, dežele in ljudi. Ob krajevnem prazniku, 14. februarja, so se tudi letos prebivalci Gradišča z osrednjo proslavo, ki so jo pripravili na vaškem trgu ob kipu, delu Negovana Nemca, poklonili spominu premnogih mladih ljudi, ki so v drugi vojni darovali svoja življenja. Slovesnost, na kateri je spregovoril Zvonko Volk, predsednik krajevnega skupnosti, so s toplim kulturnim programom pospremili člani Godbe na pihala iz Prvačine pod vodstvom Bojana Planiščka in člani moškega pevskega zbora Provox pod vodstvom Pavla Pahorja.

Zvonko Volk je v osrednjem govoru, ki ga je namenil sovaščanom, izrazil hvaležnost vsem, ki so pripravili kljub pretresom vsakdana vlagati dobro voljo in moč za izboljšanje življenja na Gradi-

šču; posebej z veseljem pa je na osrednjem trgu pozdravil nekaj vojnih veteranov, ki se vsako leto z veseljem odzivajo vabilu.

Zaključku uradnega in slovesnega dela proslave na Gradišču se je pridružilo družabno srečanje vseh v gostilni Na Kralovcu, kjer se je udeležil (na vsakoletni krajevni praznik Gradišča se vračajo tudi domačini, ki so jih usode različnih življenjskih poti popeljele drugam) ponudila vsakoletna priložnost za sproščen klepet in obujanje skupnih spominov.

GORIŠKI BISERI

Nova Gorica. Novogoriška založba Branko je ob letošnjem prazniku kulture izdala komplet novih razglednic s podobami in portreti slikarja Kristofa Zupeta. Slikar je za portretiranje izbral pet velikih slovenskih kulturnega in evropskega sakralnega življenja: sv. Frančiška, Antona Martina Slomška, Simona Gregorčiča, Srečka Kosovela in Alojza Gradnika.

Nova Gorica. Hitov Hotel Park že trinajsto leto zapored s koncertnimi programi razveseljuje goste iz Slovenije, Italije in drugih držav, ki ga obiskujejo. Pretekli petek je nastopil zvezdnik italijanske ljubzenske pesmi Riccardo Coccianta. Pevac je v dobri uri koncertnega programa odpel vse svoje največje glasbene hite.

Jutri, 20. februarja, pa bodo v restavraciji Hotela Park prišli na račun vsi ljubitelji havanskega mamba. Na koncertu se bo namreč predstavila skupina Havana Mambo s Kube. Skupino vodi želja obuditi spomin na kralja mambo Pereza Prado. Koncert se bo začel ob 22.30.

Ajdovščina. Sinoči so v ajdovski Lavričevi knjižnici predstavili pesniško zbirko z naslovom: *Veter pomladnih angelov*, avtorja Mirana Rustje. O zbirki je na predstavitvi spregovoril profesor Bojan Bratina, pesmi je interpretiral igralec Janez Starina, v kulturnem programu pa so nastopili tudi gojenci ajdovske Glasbene šole Vinco Vodopivec.

MR

OBVESTILA

V VITEŠKI DVORANI na gradu Dobrovo bo v petek, 27. februarja 1998, ob 20. uri nastopil Trio Lorenz ob 40-letnici umetniškega dela. Prodaja vstopnic uro pred koncertom na gradu Dobrovo. Preskrbljen je brezplačni avtobusni prevoz iz pred Kulturnega doma Nova Gorica ob 19.15, s Trga Jožeta Srebrniča v Solkanu ob 19.25.

REKA SOČA BO POSTALA NARAVNI SPOMENIK

Slovenski minister za okolje in prostor dr. Pavle Gantar je izdal odredbo, s katero je reka Soča razglašena za državni spomenik. Veljala bo začasno, dokler statusa Soče ne bodo določili v zakonu o vodah v notranjosti Slovenije. Vendar pa je omenjena odredba povzročila pomisleke, bojazni in predsodke občin (tolminske, kobaridske in bovške) ter ljudi v Posočju, ker predpisuje najrazličnejše omejitve, da bi reko, ki je zagotovo ena najboljših in najlepših v Evropi,

zaščitili pred škodljivimi vplivi razvoja civilizacije.

Reko Sočo obišče v poletnem času okoli 30 tisoč gostov oz. turistov, kar pomeni ekološki in prostorski problem, ki ga najbolj občutijo prebivalci ob njej. Zavarovano območje obsega Sočo od njenega izvira pa do sotočja z Idrijco in pritoke Koritnico, Zadliščico, Učjo, Lepenco, vse od njihovega izvira do izliva v Sočo.

Na področju gospodarskih dejavnosti je največja novost prepoved priseljavanja neavtohtonih živalskih vrst (npr. ribe šarenke), saj je soška postrv posebej zaščitena, tudi po priporočilih EZ za zavarovanje habitatov. Za to plemenito ribo, ki je nimajo v drugih državah, je predvideno posebno sistemsko varstvo.

Odredbo o razglasitvi reke Soče za slovenski naravni spomenik bodo po posvetih s tremi občinami v Posočju in njihovimi prebivalci lahko dopolnili in omejitve ublažili, bo pa osnova za prejem občinskih odlokov, ki bodo omogočili tudi ustanovitev javnih nadzornih služb in predpisovali kazni za kršitelje. Ob tem bi dodali, da zaščito Soče predvidevajo tudi pobude za sodelovanje med obmejnimi območji Slovenije in Italije.

M.

DR. RAFKO DOLHAR GOST SVETOVNEGA SLOVENSKEGA KONGRESA V LJUBLJANI

Svetovni slovenski kongres in Slovenska konferenca sta včeraj, 18. februarja, priredila v prostorih SSK v Ljubljani srečanje z dr. Rafkom Dolharjem, zdravnikom, pisateljem, politikom in predsednikom Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Povod za srečanje na temo *Od Krasa do naše politike* je bila njegova zadnja knjiga z naslovom *Kraška simfonija*.

ZMEDA GLEDE ŠTEVILA NOVIH OBČIN

Zakon o krajevni samoupravi in drugi predpisi določajo pogoje, ki jih je treba v Sloveniji izpolnjevati pri ustanavljanju občin. Okvirno je določeno tudi način njihovega financiranja. Toda povsod se pojavlja pomen iskanja sredstev, saj je od zdajšnjih 147 občin od državne blagajne dočela neodvisnih le pet.

V pripravah za volitve v krajevne uprave, ki bodo jeseni, je nastala prava zmeda, ker je zmeraj več območij, ki zahtevajo svojo občino. Po predlogu vlade naj bi v Sloveniji ustanovili 20 novih občin, za druge predloge pa je presodila, da ne bi bilo primerno nadaljevati postopka. Komisija za lokalno samoupravo pa

predlaga, da bi vseh novih občin bilo 28. Med temi le občina Šempeter-Vrtojba izpolnjuje pogoje. Kljub temu pa te občine ni bilo v predlogu vlade, kar je povzročilo proteste v Šempetru in Vrtojbi.

SLS, SKD in SDS zahtevajo, naj bi bili referendum o ustanovitvi novih občin tam, kjer se za krajevno upravo izpolnjuje vsaj minimalni pogoji. Glede tega je med omenjenimi strankami nastala nova kolicija, ki bo najbrž enotno glasovala v Državnem zboru, ko bo ta dokončno odločal o območjih, kjer bodo referendum o ustanovitvi novih občin.

V Kopru Združena lista socialnih demokratov, ki ima v tamkajšnji občini večino, nasprotuje, da bi izpolnili raz-

sodbo ustavnega sodišča, naj sedanja občina razdeli na nove občine Koper, Ankaran, Škofije, Dekani in Šmarje-Marezige. Na območju občine Nova Gorica pa stranke, zlasti LDS in ZLSD, hočejo preprečiti referendum za ustanovitev nove občine Šempeter-Vrtojba. Predsednika krajevnih skupnosti v Šempetru in v Vrtojbi, Bogdan Kragelj in Darjo Fornazarič, kritizirata tudi Forum za Goriško, ki je predlagal, "da bi naselje na območju Mestne občine Nova Gorica enostavno ukinili". Omenjena predsednika krajevnih skupnosti sta v sporočilu za javnost tudi zapisala, "da je žalostno spoznanje, da na drugi strani državne meje delujejo slovenske občine, medtem ko pri nas v svobodni Sloveniji naj ne bi imeli niti možnosti, da povemo, če si svojo občino želimo."

M.

ZA SAMOSTOJNOST GORIŠKE BANKE

Skupina vidnih javnih osebosti, ki izhajajo iz Goriške, je v časniku Delo objavila poziv, naj slednjič ločijo Goriško banko od Nove kreditne banke v Mariboru. V pozivu je zapisano tudi naslednje: "Dogajanja prinašajo neprijetno spoznanje, da se v Sloveniji še vedno nismo otresli duha, ki ni sposoben politično demokratičnega, pravno legitimnega in, ker govorimo o gospodarski zadevi, tržno naravnega reševanja problemov. Primer goriške banke nedvoumno kaže, da argument moči lahko še vedno prevlada nad močjo argumenta. Premoženje bivše Komercialne banke Nova Gorica, ki je izvorno premoženje prebivalcev Severnoprimorske regije, je na-

stalo v času, ko je bila banka samostojna. Lastništvo nad goriško banko omogoča centrali Nove kreditne banke v Mariboru doseganje trajno boljše ekonomskih rezultatov in potencialno tudi prelihanje sredstev iz Severnoprimorske regije. Pa še nečesa ne gre prezreti, ni namreč vseeno, ali je obmejno območje slovenskega prostora, v tem primeru dober del Primorske, ekonomsko trdno, urejeno in uspešno, ali pa razredčeno, pasivno, morda celo ranjeno v svojih vitalnih funkcijah, predvsem pa nezadovoljno samo s sabo in s svojim položajem." Podpisniki zahtevajo od vlade, da nemudoma ustanovi banko v Novi Gorici.

M.

KAJ PRINAŠA LETOŠNJA DAVČNA REFORMA?

Z davčno reformo, ki jo je oblikovala Prodijska vlada in je stopila v veljavo 1. januarja 1998, prihajajo številne novosti, ki so važne v prvi vrsti za gospodarske operaterje, a ne samo zanje. Zato je Slovensko deželno gospodarsko združenje priredilo več dobro obiskanih informativnih srečanj o reformi, ki so bila 11. februarja v župnijski dvorani v Nabrežini, 13. t.m. v Kulturnem domu F. Prešeren v Boljuncu, 17. t.m. v razstavnici dvorani Zadrške kraške banke in 18. t.m. v dvorani Nemškega dobrodelnega društva na Goethe Institutu v Trstu. Številnim zainteresiranim so davčno reformo orisali ravnatelj SDGZ Vojko Kocjančič, komercialist dr. Stevo Kosmač in knjigovodkinja Nadja Prašelj.

Največja novost davčne reforme Prodijske vlade je davek IRAP, ki je stopil v veljavo 1. januarja letos. Gre za deželni davek na proizvodne dejavnosti (podjetij, profesionalcev in družb), ki je porazdeljen na kraje, kjer se dohodek ustvarja (če je podjetje prisotno v več deželah, plača davek v tistih deželah) in ki ukinja vrsto davkov in obveznih prispevkov, kot npr. davek za zdravje, ILOR, ICIAP idr. Novosti predstavljajo tudi razne olajšave pri podeljevanju kredita za popravilo stanovanjskih zgradb, za nakup strukturalnih dobrin za podjetja, za privatizacijo zgradb za poedinska podjetja in nestrukturalnih zgradb za družbe, pri odbitku pasivnih obresti za gradnjo prve hiše in stroškov za avtomobile. Določene olajšave imajo tudi mladi podjet-

FOTO KROMA

niki (do 32. leta), ki začnejo svojo prvo dejavnost.

Govor je bil tudi o poenotenju zapadlosti za prijavo in

plačilo raznih davkov, v prvi vrsti davka na dodano vrednost IVA, in o povišanju davčnega odtegljaja, ki je z janu-

arjem šel od 19% na 20% za profesionalce, za trgovske potnike pa od 10 na 19%. Od 1. januarja je treba obvezno registrirati najeminske pogodbe za stranke in nekomercialne ustanove. Spremembe so tudi pri obdavčenju kapitalov. Doslej so bili obdavčeni samo letni dohodki vložene kapitala (obresti, dividendi). Odslej pa bodo obdavčeni bruto dohodek kapitala in plusvalence na realizacijah vloženega kapitala (razlika med dobički in izgubami). To s 1. julijem 1998. S 1. aprilom pa bo stopil v veljavo nov sistem denarnih in drugih kazni za prekrške in zamude pri plačilu davkov oz. prijavi faktur, dokumentov, obrazcev idr.

IŽ

OBČNI ZBOR ZVEZE NEPOSREDNIH OBDELOVALCEV

O KMETIJSTVU NA TRŽAŠKEM

V raziskovalnem središču na Padričah so se v soboto, 14. t.m., zbrali člani Zveze neposrednih obdelovalcev in na rednem občnem zboru vzeli v pretres stanje in težave v kmetijstvu na Tržaškem ter se zamislili o prihodnjih pobudah, ki naj ovrednotijo primarno dejavnost v tem prostoru.

Občni zbor je vodil deželni predsednik stanovske organizacije Carlo Colussi, ki je opozoril na važno vlogo tržaške Zveze, ker aktivno skrbi za stike s Slovenijo. To namreč prerašča ozko in bolj ali manj utešnjeno delo na terenu ter za objema širši prostor, kar je važno tudi v luči evropskih integracijskih procesov.

Dosedanji predsednik dr. Nevo Radovič je v poročilu ocenil položaj in zaskrbljenost ugotavljal brezbržnost političnih krogov, ki omalovažujejo kmetijstvo. Razčlenil je tudi problematiko kraškega parka in pojasnil stališča Zveze, ki je še vedno mnenja, da morajo biti kmetje in lastniki enakopravno sodelujoči pri upravljanju. Razčlenil je tudi druge probleme, ki jim botrujeta vse večja birokratizacija in strožja zakonodaja. Za kmete na Tržaškem, je ugotavljal Radovič, je še mogoča prihodnost, a le, če bodo znali izkoristiti možnosti, ki jih dajejo visoko kakovostni pridelki. Pozval je k oblikovanju načrtov, ki naj spodbujajo naravi prijazno kmetovanje oz. turistično ponudbo na kmetijah.

O opravljenem delu je na bolj razčlenjen način spregovoril ravnatelj tržaškega sedišča Zveze Rubert. Posegli pa so tudi nekateri drugi člani in gostje, ki so osvetlili razne vidike kmetijstva na Tržaškem.

Občnega zbora se je udeležil tudi predstavnik ministrstva za kmetijstvo republike Slovenije Boris Jež. Spregovoril je o možnih oblikah sodelovanja ob meji. Ugotavljal je, da so nekatere stvarne pobude že v teku in koristijo sredstva iz skladov EZ za razvoj in ohranitev poseljenosti podeželja. Možno pa bi bilo še izboljšati nekatere posege tudi na ravni dejavnosti turističnih kmetij. Med raznimi govorniki, ki so posegli v razpravo, je bil tudi predsednik čebelarstva konzorcija tržaške pokrajine dr. Dorigo, ki je prisotne seznanil z mednarodnimi pobudami konzorcija, ki ga vodi. Drugi govorniki, predstavniki ustanov in tudi sami člani Zveze pa so poglobili specifična vprašanja posameznih kmetijskih panog.

Na občnem zboru so bile tudi volitve. Obnovili so 11-članski svet Zveze, v katerem bo odslej devet Slovencev. Na prvi seji bodo iz svoje srede izvolili predsednika in porazdelili odborske funkcije.

OGLED KMETIJSKEGA VELESEJMA V VERONI

V četrtek, 12. t.m., je Zveza neposrednih obdelovalcev iz Trsta priredila izlet z ogledom Kmetijskega velesejma v Veroni. Letos je namreč potekalo 100 let, odkar so tam prvič priredili Kmetijski velesejem. Že takoj, ko je Zveza obvestila člane, da namerava prirediti ogled velesejma, je naletela na velik odziv, tako da je naročila dva avtobusa.

Ta prireditev je največji prikaz kmečke proizvodnje v severni Italiji; tu si kmet lahko ogleda vse vrste strojev in traktorjev, ki jih izdelava evropska industrija. Velik poudarek je bil letos na razvoju biološkega kmetijstva. Skoraj vse italijanske dežele so ponujale izvirne prehranske izdelke in vina z izvirnim poreklom. Pri živinoreji smo si lahko v raznih paviljonih ogledali vseh vrst perutnine, celo noje, prašiče, ovce in koze raznih pasem. Prijeto nas je presenetil naš član iz Cerovlj Martin Terčon, ki je pripeljal na razstavo svojo junico sivo-rjave pasme; ta je bila tudi nagajena. Mnogo prostora je bilo dodeljenega vrtnarstvu. Ženske so se največ časa ustavile v tem paviljonu in nakupile razne vrste semen.

Na velesejmu je bil tudi urad patronata E.P.A.C.A., ki je prikazal usluge, ki jih nudi ta kmečki patronat. Proti večeru smo se ustavili v že znani agroturistični kmetiji "da Romeo" in se pri večerji prijetno sprostiti ob petju s harmoniko.

TRŽAŠKA ZVEZA
NEPOSREDNIH
OBDELOVALCEV

čestita

Nevu in Flavii
Radovič ob rojstvu
malega Borisa.

Čestitkam se pridružuje
uredništvo Novega glasa.

O PREPISU VOZIL

DAMJAN HLEDE

18. odstavek 17. člena zakona št. 449/97, povezanega s finančnim manevrom za leto 1998, spreminja člen 94 cestnega zakonika (*Codice della strada* - zakon št. 285/92), ki govori o formalnostih za prenos lastnine motornih vozil (v glavnem avtomobilov in motornih koles). Novosti pa so naslednje: od 1. januarja letos dalje je končno točno določeno, da je prepis prenosa lastnine v registre PRA in na Motorizacijski urad v breme samega kupca; formalnost bo treba izvesti v šestdesetih dneh od overitve ali sodne ugotovitve podpisa prodajne listine; kupec, ki ne bo opravil teh obveznosti v omenjenem roku, bo podvržen upravnim sankcijam v višini od enega do petih milijonov lir (doslej 235.000 lir), kdor pa bo samo vozil avtomobil, za katerega novi lastnik ni opravil omenjenih dolžnosti, bo podvržen kazni v višini od 117.500 do 500.000 lir.

Kateri je problem? Problem je v tem, da tudi kupec, ki ne opravi omenjenih registracijskih dolžnosti, je kljub temu polnopraven lastnik avtomobila. V bistvu gre za neko notranje neskladje pravnega sistema kot takega, ki po eni strani uveljavlja načelo konsenzualističnega prenosa lastnine in predvideva registracijo le kot neobvezno obliko publiciziranja pravnega prometa s stvarmi (v funkciji razreševanja sporov med različnimi kupci iste stvari od istega

prodajalca), po drugi pa, v primeru neregistracije, predvideva kazni, kar pa dejansko naredi registracijo za obvezno. Sistem lastninskega prenosa avtomobilov skratka deluje tako: za prenos lastnine zadostuje sporazum med prodajalcem in kupcem, srečanje njunih volj. Ker spadajo vozila med premičnine, ni potrebno sporazuma izraziti v pisni obliki, dovolj je ustni dogovor. Ker pa vpis v registre PRA, ki ima zgoraj omenjeno funkcijo, kot vsi vpisi v javne registre zahteva obliko notarskega ali vsaj overjenega zapisa, je za prenos lastnine avtomobila potreben poseben notarski akt, ki je res "poseben", ker gre samo za prodajalčovo izjavo, da se je s kupcem ustno dogovoril za prenos lastnine avtomobila.

Na tej podlagi je potem možna registracija, ki je s praktičnega vidika res nujna in potrebna, saj bi si ne mogli misliti, da bi v današnji družbi ne obstajal seznam lastnikov tako razširjenih stvari, kot so avtomobili, predvsem z vidika gotovosti pravnega prometa s stvarmi, ki tudi povzročajo nesreče ali so uporabljene v kaznivih dejanjih. Povišanje kazni bo sicer res spodbujalo k takojšnji registraciji, problem pa je v dejstvu, da kljub temu ostaja še tisto megleno območje, ki ga predstavlja omenjeno zakonsko neskladje.

LJUBLJANSKI SEJEM "MODA - FASHION"

GABRIEL DEVETAK

Dne 11. februarja je podpredsednik slovenske vlade Marjan Podobnik odprl sejem *Moda - fashion*, ki se je končal v soboto, 14. t.m. Na 3900 m² razstavnih površin se je zbralo 194 razstavljalcev iz 16 držav. Med temi velja omeniti Švico, ZDA, Italijo, Francijo in celo Tajsko ter Korejo. Neposredno prisotnih podjetij je bilo 143, zastopanih podjetij pa 51. Na bienalnem sejmu Kontri je sodelovalo 23 razstavljalcev iz sedmih držav. V primerjavi s prejšnjimi sejmi mode je bil letošnji tako po razstavnih površinah kakor tudi razstavljalcih znatno boljši. Organizatorji so popestrili nastope z modnimi revijami. Zanimive so bile tudi strokovne obsejske prireditve, kot npr. okrogle mize o povečanju konkurenčne sposobnosti tekstilne, oblačilne in usnjarsko-predelovalne industrije na globalnem trgu, seminarji o varstvu pri delu, strokovni posveti o povezanosti med self-imidžem in imidžem oblačil ter imidžem izdelkov z blagovno znamko, posveti o prostotrgovinskih sporazumih, carinskih kontingentih in reviziji carinske tarife, simpozij o oblačilnem inženirstvu, ki sta ga pripravila Fakulteta za strojništvo ter inštitut za tekstilne in konfekcijske procese iz Maribora. Na letošnjem sejmu so se

predstavile nekatere strokovne srednje šole iz Domžal, Maribora, Kranja. Pomembna je bila tudi udeležba modnih kreatorjev iz Ljubljane, Nove Gorice in drugih krajev.

Za prvi začetek sejma mode v Ljubljani štejeemo leto 1956, ko je bila na Gospodarskem razstavišču prva strokovna razstava tekstila z mednarodno udeležbo, na kateri je sodelovalo 154 razstavljalcev. Iz leta v leto pa se je večalo zanimanje za razstavljanje kakor tudi obisk domačih in tujih interesentov. Na letošnjem sejmu so se s svojimi kreacijami predstavili tudi modni oblikovalci, ki so sodelovali v finalu za izbor oblačil, v katerih se je slovenska Miss '97 predstavila na svetovnem izboru.

Od italijanskih razstavljalcev bi omenili le Bremar Trst, Comez Cilavegna, Rosso Orbassano, Rumi Botticino Sera, Ugolini, Schio, Rimoldi Milano, Zannier Sonico, Industria Calze Ceresara in druge.

Z letošnjim sejmom mode so se pričele promocijske aktivnosti na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Marca bo sejem Alpe-Adria, aprila avtomobilski salon, maja informatika, učila ter tradicionalni vinski sejem; v prvi polovici junija še mednarodni sejem lesnoobdelovalnih strojev.

SLOVENSKO DEŽELNO
GOSPODARSKO ZDRUŽENJE

PROMOCIJA ZA GOSTINCE V GRADCU IN DOMA

SDGZ sporoča, da pripravlja podjetje za turistično promocijo v Trstu spoznavni teden tržaške turistične in vsestranske ponudbe v Gradcu od 9. do 15. marca letos.

V glavnem mestu Štajerske bodo gostovali tržaški "ambasadorji" s področij gostinstva, turizma, proizvodnje značilnih živil in pijače, hotelirji, prodajalci in izdelovalci oblačil. Na sporedu bodo večeri, posvečeni tržaški kuhinji, vinom, v trgovinah bodo prodajali ali razstavljali krajevne specialitete itd. Ves teden bodo na pobudo trgovinske zbornice, občine, univerze, Verdijevega središča, raziskovalnega središča in drugih sodelujočih organizacij potekale razne spremne pobude: koncerti, predavanja, razstave (makete raznih struktur, turističnih pristanišč, navtike) in druge prireditve. Po tej prvi predstavitvi se obeta še povratno gostovanje graškega mesta in raznih operaterjev

ter ustanov iz štajerske dežele, predvidoma za mesec maj.

Prav glede gostinstva je bilo zaželeno, da bi prišlo do nekakega stanovskega pobratenja med operaterji, tako da bi gostinci, ki bodo šli v Gradec (tudi za manj dni), potem gostili kolege iz Štajerske. Za gostovanje so ponudili sodelovanje tudi hotelirji iz obeh mest.

Gostinska sekcija SDGZ vabi vse člane, ki so zainteresirani za promocijo na Avstrijskem in bi se radi vključili v samo akcijo, naj kličejo organizacijsko tajništvo SDGZ (tel. 040-362949) za podrobnejše informacije.

Gostincem SDGZ se ponuja tudi možnost sodelovanja s krajevnimi glasbenimi skupinami, ki bi bile pripravljene nastopati po zelo ugodnih pogojih v naših lokalih na posebnih večerih ali ob drugih priložnostih. Kdor je zainteresiran, naj se javi organizacijskemu tajništvu SDGZ.

ŠPORT

POGOVOR / GORAZD PUČNIK

18. ZIMSKE OLIMPIJSKE IGRE POLEG VREMENA UDELEŽENCEM NAGAJA TUDI GRIPA

ERIK DOLHAR

Na Japonskem se bodo v nedeljo, 22. t.m., zaključile zadnje zimske olimpijske igre in olimpijske igre sploh v tem stoletju in tisočletju.

Doslej niso navdušili, kajti prevečkrat so bile in so podvržene vremenskim muham. V okolici Nagana se dogaja vse, kar si lahko človekova domišljija predstavlja: megla, dež, sneg, sonce, veter, mraz... Take razmere so vplivale predvsem na potek tekem v alpskem smučanju. Preveč je bilo prelivanja in odlaganja, da bi lahko navdušile. Tudi urnik tekmovalcev nekoliko vpliva na zanimanje, kajti vse pomembnejše prireditve potekajo tedaj, ko je pri nas noč. Mnogi se bodo teh iger spomnili tudi zaradi prave epidemije gripe, ki je že pošteno zdesetkala udeležence (in ne samo njih) teh zimskih olimpijskih iger.

Kljub vsemu temu se uveljavljajo tiste države, ki so že po tradiciji močne v zimskih športih: Rusija, Nemčija, Skandinavski polotok. Te so doslej osvojile največ olimpijskih kolajn. V ospredju so tudi take, ki o snegu in hribih lahko le sanjajo, kot Nizozemska, ki je po beru zlatih odličij celo med prvimi, zahvaljujoč se drsalcem in drsalkam na ledu.

V trenutku ko pišemo, moramo žal ugotoviti, da slovenski športniki v Naganu ne izpolnjujejo pričakovanj. Dve peti mesti Peterke in Grašičeve sta vsekakor premalo za ambicije slovenskega zimskega športa. Predvsem od mladega Moravčana smo pričakovali veliko več. Ostaja še alpsko smučanje, predvsem žensko. Vsaj ena kolajna bi rešila sodelovanje slovenske odprave na teh igrah.

Italija pa se približuje cilju, ki ga je zastavil predsednik olimpijskega odbora Pescante: deset kolajn. Posebej je navdušila zlata kolajna v bobu dvosedu, ki jo je Italija dobila natančno trideset let po olimpijskih igrah v Grenoblu. Pravi junaki privržencev "belih" športov pa so seveda vedno isti: Hermann Maier in Katja Seizinger in kljub odvratnosti - Alberto Tomba. Karže, da tudi tam norijo za njim.

KONČNI IZIDI NEKATERIH TEKMOVANJ:

Ženski zasledovalni tek na 10 km v prosti tehniki: 1. Lazutina, 2. Danilova (obe Rusija), 3. Neumannova (Češka), 5. Belmondo (Italija)

Moški tek na 10 km v klasični tehniki: 1. Daehlie (Norveška), 2. Gandler (Avstrija), 3. Myllyläe (Finska), (...) 10. Fauner (iz Sappade)

Moška alpska kombinacija: 1. Reiter (Avstrija), 2. Kjus (Norveška), 3. Christian Mayer (Avstrija)

Moški smuk: 1. Cretier (Francija), 2. Kjus (Norveška), 3. Trinkl (Avstrija), (...) 6. Ghedina (Italija), (...) 20. Koblar (Slovenija)

Moški zasledovalni tek na 15 km: 1. Alsgaard, 2. Daehlie (oba Norveška), 3. Smirnov (Kazahstan), 4. Fauner, 5. Valbusa (oba Italija)

Moško umetnostno drsanje: 1. Kulik (Rusija), 2. Stojko (Kanada), 3. Candeloro (Francija)

Skoki - k 120: 1. Funaki (Japonska), 2. Soininen, 3. Harada (Jap), 5. Peterka (Slovenija)

Moški superveleslalom: 1. Hermann Maier (Avstrija), 2. Cuche (Švica) in Knauss (Avstrija)

Ženski tek - štafeta 4x5 km: 1. Rusija (Gavriljuk, Danilova, Vaelbe, Lazutina), 2. Norveška (Martinsen, Mikkelssplass, Nilsen, Moen-Guidon), 3. Italija (Moroder, Peruzzi iz Bele Peči, Di Centa iz Paluzze, Belmondo)

Ženski biatlon na 7,5 km: 1. Kukleva (Rusija), 2. Disl, 3. Apel (obe Nemčija), (...) 11. Santer (iz Južne Tirolske), 12. Grašič (Slovenija)

Ženski smuk: 1. Seizinger (Nemčija), 2. Wiberg (Švedska), 3. Masnada (Fra)

Skoki - k 120 ekipno: 1. Japonska, 2. Nemčija, 3. Avstrija, (...) 10. Slovenija

Ženska alpska kombinacija: 1. Seizinger, 2. Ertl, 3. Gerg (vse Nemčija)

Moški tek na 4x10 km: 1. Norveška

Hokej na ledu: MOŠKI (na sliki): 12. Italija; FINALNI DEL: Češka - Finska 3-0, Švedska - ZDA 4-2, Rusija - Kazahstan 9-2, Kanada - Belorusija 5-0, ZDA - Belorusija 5-2, Kanada - Švedska 3-2. IZIDI 3. KO: LA: SKUPINA C: Češka - Rusija 1-2, Finska - Kazahstan 8-2, D: Švedska - Belorusija 5-2, Kanada - ZDA 4-1. ŽEN-SKE: 1. ZDA, 2. Kanada, 3. Finska.

Ti si proti zgodnji športni specializaciji otrok oz. trdiš, da jih je bolje najprej s pomočjo igre usmeriti v splošno telovadbo...

Absolutno! To tezo pa je treba razčleniti. Gotovo je, da je za kvalitetno učenje otrok najbolj primeren, kdor je za to usposobljen. Naša društva pa niso tako bogata in niso kake "letalnosilke", kot so lahko samo velika italijanska društva v Trstu. Naša društva si marsičesa ne morejo privoščiti. Za vsako kvalitetno delovanje je namreč potreben profesionalci, ki pa veliko stane. Kdor se z nečim ukvarja toliko let in ima voljo, da se še česa nauči, je pravi navdušenec in svoje delo tudi zelo dobro opravi. Prav take športne delavce bi morali najbolj izkoristiti. Cilj vsega tega je, da z otroki delamo pravilno. Da to nekoliko razčlenimo: tu sta dva vidika: eden je ta, da športno društvo, ki je kolikor toliko močno, čuti po-

Naš sogovornik Gorazd Pučnik sredi otrok Športne šole Trst (Foto Korma)

trebo, da otroke čimprej zbere, zato da nadaljuje svojo aktivnost. To se zdi malo kruto, a je resnično. Zaradi tega začnemo čimprej zbirati te otroke. Sami se norčujemo, da bomo kmalu začeli hoditi v tržaško otroško bolnišnico "Burlo" na ogled novorojenčkov - potencialnih bodočih športnikov. Mislim, da moramo iti v to smer oz. da ni tako pomembno, kako se neka stvar imenuje, temveč da pazimo, kaj s temi otroki delamo.

Otrokom je treba nuditi oporo. Posebno za najmlajše mora biti športna dejavnost **zabava**; če se da, skoraj izključno zabava, sicer organizirana, s pravilnim pedagoškim pristopom, a zabava.

Katere športne panoge pa zabevajo že zgodnjo specializacijo?

Glede na svojo trenutno vlogo menim, da ne bi bilo korektno, če bi o tem govoril. ED

SMUČANJE

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO TRST PRIREDILO ODLOŽENO FIS TEKMO NA TRBIŽU

Udeležilo se je več reprezentanc iz sedmih držav.

Mlade smučarke so se v torek, 17., in sredo, 18. t.m., na progi Priesnig "C" na Trbižu v slalomskem FIS tekmovanju potegovala za osvojitve pokala Treh narodov. Dvodnevni FIS slalom je priredilo Slovensko planinsko društvo Trst v sodelovanju z dru-

žbo Promotur. FIS slalom za ženske bi morali izpeljati že prve dni januarja, ko so pričakovali tudi najboljše svetovne smučarke, ki naj bi se tako pripravile na mariborsko Zlato lisico, ki so jo kasneje zaradi pomanjkanja snega premestili v Bormio, prav tako pa sta bila na kasnejši datum odložena oba trbiška slaloma. No, trenutno je jasno, da se najboljše smučarke mudijo na

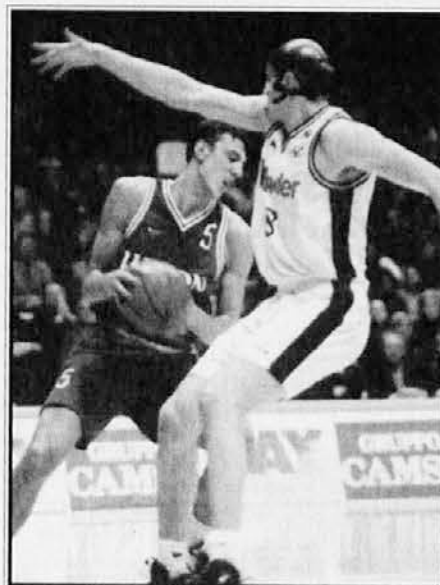
zimskih olimpijskih igrah na Japonskem, vseeno pa so v Kanalsko dolino prišle druge in tretje vrste Italije (ki je bila prisotna tudi z deželnimi komiteji), Avstrije, Švedske, Švice, Španije, ZDA in Avstralije. Na prvem, torkovem slalomu, je bila najboljša Italijanka Barbara Milani, 2. je bila Avstrijka Eva Walchner, 3. pa Švedinja Karin Huttery.

KOŠARKA

LJUBLJANSKA UNION OLIMPIJA NADIGRALA BOLONJSKI KINDER

Pogovor z lanskim rezervnim igralcem Ljubljancanov Radoslavom (Rašom) Nesterovičem (Makrisom).

Ljubljanska Union Olimpija je v predzadnjem kolu drugega dela Evropske lige v domači nabito polni Hali Tivoli spet visoko premagala močnejšega nasprotnika. "Zmajčki" so namreč v četrtek, 12. t.m., za 16 točk nadigrali bolonjski Kinder, ki je dotlej od začetka Evrolige izgubil le enkrat, na prvem srečanju v Bologni pa visoko premagal Ljubljancane. Vzdušje v Hali je bilo enkratno, za kar so zlasti poskrbeli zvesti navijači "Green dragons" - zeleni zmaji z metanjem papirčkov v zrak in plapolanjem treh ogromnih zastav, z bodrenjem pa je sodelovala vsa večti-sočlana zbrana množica, s slovenskim predsednikom Kučanom na čelu. Nas je še zlasti zanimal nastop Radoslava (Raše) Nesteroviča (Makrisa). Gre za še ne 22-letnega 214 cm visokega košarkarja, ki opravlja v igri veliko nevidnega dela, kar na koncu v največji meri prispeva k skupnemu uspehu ekipe. V Ljubljani ni dal niti točke, o svoji vlogi v novi ekipi pa je povedal tole: "V tako sestavljeni ekipi, ki ima dva izredna strelca od zunaj, kot sta Danilovič in Rigadeu, in na centru Saviča, sem hitro uvidel, da je treba lastno igro za dokazovanje iskati na drugi strani igrišča, to je v obrambi in seveda v skoku. To mi za zdaj dobro uspeva, saj sem trenutno vodilni skakalec moštva." Izgubljeno tekmo proti svojemu lanskemu moštvu je takole komentiral: "Olimpija nas je povsem nadigrala tako v obrambi kot v napadu. Mislim, da so se nam s to zmago odločili za poraz v Bologni. Mi pa gremo naprej. Odigrati moramo še zadnjo tekmo; upam, da bo bolje."

Heroj srečanja na ljubljanski strani, Gruzijec s slovenskim potnim listom Vladimir Stepanija, se prebija skozi obrambo svojega bivšega soigralca in našega sogovornika Radoslava (Raše) Nesteroviča (Makrisa).

Nesterovič je slovenski reprezentant, ki v Italiji igra kot "Bosmanovec" z grškim potnim listom. Po lanskem, ne ravno prijazni sezoni in 13. poziciji v Ljubljanski Olimpiji, se je Nesterovič z nadzvočno hitrostjo prebil v najboljšo peterko bolonjskega Kinderja (v kateri ni niti enega Italijana!), trenutno najboljšega moštva evrolige.

STRAN 16

DOMAČE SMUČANJE

ZMAGAL PORTOROŽ

V soboto je bil na Piancavallu 11. Pokal prijateljstva 3 dežel Quick, ki ga je priredil Smučarski klub Devin za slovenske smučarske klube obmejnih društev iz Italije, Slovenije in avstrijske Koroške. Letošnji pokal, dar podjetja Quick Cvetka Škerka, je premočno osvojil SK Portorož pred SK Snežnik in SK Pivka, od naših društev pa je bil s 4. mestom najboljši SK Devin.

V tekmovalstvu mladih za pokal Adria Auto je zmagal smučar Šentjanža Markus Meierhof, na absolutni moški lestvici se je uveljavil Sežančan Aleš Sever pred tekmovalcem Brdine Christanom Volpijem, med ženskami pa je bila prva tekmovalka Šentjanža Andrea Kruschitz.

AMATERSKI NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA: JUVENTINA-Aiello 0-0, PRIMORJE-Maranese 1-0, AQUILEIA-ZARJA/GAJA 97 1-0

1. AMATERSKA LIGA: SOVODNJE-S. Giovanni 2-1, VESNA-Fincantiéri 2-1

2. AMATERSKA L.: Isonzo-PRIMOREC 0-1, BREG-Natisone 0-0, Chiarbola-MLADOST 2-0

3. AL: KRAS-CUS 0-0, ZARJA/GAJA B-BREG B 0-3

DOMAČA KOŠARKA

C LIGA: Cittadella-JADRAN NTKB 75-66 (37-39)

C2: DOM AGOREST ROY- Amici basket 51 - 72 (29 - 40)

D: Forum J. - BOR RADENSKA 94 - 104 (38 - 48), KONTOTEL - CICIBONA 61 - 59 (34 - 33)

PROMOCIJSKO PRV.: BREG - Skyscrapers 75 - 77

ODBOJKA

MOŠKI: B1 LIGA: Valdagno - VAL LA GORIZIANA KMEČKA BANKA 1 - 3

B2: SLOGA KOIMPEX - VBU 2 - 3

C: Eltor-BOR 3-0, OLYMPIA AGRARIA TERPIN - S.Vito 0 - 3, SOČA UNITECNO - II Pozzo 0 - 3

D: NAŠ PRAPOR - Azimut 0 - 3, Futura - VAL KOIMPEX 1 - 3

ŽEN-SKE: B2: CAMST-SLOGA KOIMPEX NTKB 2-3

C: Tarcento - OLYMPIA KMEČKA BANKA 0 - 3, ASFRJ - VAL IMSA BCC 3-1

D: Morarese - BOR FRIULEXPÖRT 1 - 3, Favento - SLOGA SAVA 3 - 0

NAMIZNI TENIS

ŽEN-SKE: A1 LIGA: KRAS GENERALI - Torino 5 - 1

A2: KRAS CORIUM - Cagliari 1 - 5

B: KRAS ACTIVA - Juvenes 0 - 5

C1: KRAS-Primavera 1-4

BALINANJE

1. ZARJA 2. GAJA

Na zimskem prvenstvu ZSSDI za dvojke so bili najbolj uspešni Zarjini in Gajini predstavniki. Zmagala sta namreč Zarjana Bruno Hrovatin in Tomo Pečar pred Gajevcem Ivanom Kalcem in Pinom Naturalom.

15

ČETRTEK
19. FEBRUARJA
1998

S 15. STRANI

LJUBLJANSKA UNION OLIMPIJA NADIGRALA...

S svojim otroškim obrazom in stalnim muhastim nasmeškom na njem tudi neznanu razkrije, da se v njem skriva nepokvarjena duša. Odhod iz Olimpije in igre pri trenerju Messini kažejo na pravo potezo Nesteroviča (na sliki) ob začetku prejšnje sezone, ko ni hotel podaljšati pogodbe z Olimpijo. "Pripravljen sem bil podpisati, a hotel sem dobiti zagotovila, za kakšno minuto naj bi šlo. Ker s strani Olimpije ni bilo konkretne ponudbe, pač nisem podpisal, zato tudi igral praktično nisem. Poleti se je že vedelo, da bosta v bolonjskem moštvu Savič in Danilovič, in prav onadva sta bila dejavniki moje dokončne odločitve, da se odpravim v Bologno. Tudi druga imena so me pritegnila. Vsem pa sem videl svojo priložnost, da bi si morda med centri vendarle lahko izbojeval zadovoljivo minutoža."

Kako je bilo zate spet igrati pred nabito polno Halo Tivoli?

S 3. STRANI

SLOVENIJA NI SPREJELA ZŠSDI-JA V USTANOVO ZA ŠPORT

V zvezi s tem: koliko sredstev naj bi letos prejelo ZŠSDI in ali je to dovolj?

Natančno še ne vemo. Mi prejemamo, kot smo se domenili, 10% tega, kar bosta prejela SSO in SKGZ. Mislim, da se danes še ne ve, koliko bo to. Kot sem zvedel, bi moral biti indeks 120 v odnosu na leto 97, to pomeni, da bi morali prejeti nekaj več od tega, kar bi morali prejeti za leto 97. Slovenski državni proračun je namreč šel zelo pozno v obravnavo, tako da do začetka decembra sploh nismo vedeli, koliko bomo prejeli. Upamo, da bomo letos izvedli prej, kar bi nam omogočilo boljše načrtovanje. Četudi bi obveljal omenjeni indeks, pa bi bil le-ta še vedno zelo nizek in še vedno ne bomo mogli uresničiti nekaterih načrtov, ki jih imamo za sedaj v predalu.

Zdaj se vprašanje, ki bo pobježe zanimalo naše bralce z Goriškega. Obstajajo znaki ponovnega zbližanja med ZŠSDI-jem in Olympio po njenem polemičnem izstopu iz vaše organizacije?

Z naše strani si nismo nikoli želeli pretrgati tega odnosa. Na osebni ravni smo imeli tudi več pogovorov z različnimi predstavniki. Osebnost sem prepračen, da se bo zadeva morala prejeti ali slej normalizirati. Mislim, da smo mi pokazali znake dobre volje. Med drugim naj povem, da bo Olympia lahko nastopala na zamejskem smučarskem prvenstvu 1. marca. To je tudi dokaz, da gledamo na ta naš šport globalno. Mislim namreč, da imamo že kot organizacija dovolj problemov. Te pa bomo lahko rešili, le če bomo enotni. Če se bomo ločevali, pa mislim, da bomo imeli velikanske probleme. Tisti, ki bi od tega največ izgubili, so prav mladi, za katere nosimo veliko odgovornost.

- ERIK DOLHAR

To je bilo zame nekaj čisto novega, ker v bistvu še nikoli nisem igral proti Olimpiji. Ne vem, nekaj novega, nov občutek.

Kakšne možnosti imaš s Kinderjem v letošnji evroligi?

Igramo vedno na zmago in za dosego najvišjih ciljev. Dokler gre, gre. Mi bomo dali vse od sebe.

Kaj pa bi nam lahko povedal o svojem primku, saj si prvič nastopal kot Makris?

"Pusti to...", brez veze. Nič, to je samo zaradi mojega grškega potnega lista, tako kot se dogaja z Grki in Turki. Temu sem se moral pač prilagoditi. Grki pač niso dopustili, da bi z njihovim dokumentom igral drugod, kot le v Grčiji. S tem se nisem obremenjeval. Poleti sem treniral in čakal na razplet, ki je bil v glavnem v rokah mojega managerja in trenerja Olympiakosa Dušana Ivkoviča, ki mi je v veliki meri pomagal, da se je moja želja po igranju v Kinderju izpolnila. Ta pa je bila tesno povezana prav z grškim-potnim listom, kajti s slovenskim bi bil v tem moštvu poleg Saviča in Daniloviča že tretji tujec."

V potnem listu, ki mu je nato na stečaj odpel Kinderjeva vrata, piše Radoslav Makris. Kdo neki ga je tako krstil? "Da v Grčiji dobiš potni list, moraš najti nekega, recimo temu, prednika, ki bo s svojim podpisom formalno seveda jamčil, da je tvoj sorodnik. Tako se je našel neki Makris, ki me je vzel za svojega."

Seveda ne moremo mimo Nesteroviča in slovenske reprezentance. Edini, ki je zadovoljil z igro na zadnjem EP v Španiji, je v novem kvalifikacijskem ciklusu ostal pred vrati izbrane selekcije. Ne po svoji krivdi in tudi ne po krivdi trenerja slovenske reprezentance Borisa Žrnjaka, pač pa zaradi grških državnih zakonov, ki se navezujejo na podelitev državljanstva. V primeru, da bi omenjeni igralec na svojo pest zaigral v reprezentanci, bi mu grške oblasti odvzele dokumente, s tem pa tudi možnost opravljanja svojega poklica. "Dokler bo tako, kot je, pač ne bom mogel igrati za reprezentanco. To so na naši zvezi sprejeli z razumevanjem in upam, da se bo tudi glede tega grškega zakona kaj spremenilo," je še povedal Nesterovič, ki ima s Kinderjem podpisano pogodbo 2+1, s tem da je po prihodnji sezoni prost za ameriško poklicno NBA ligo. In ko smo že pri najmočnejši ligi na svetu, povejmo, da se na letošnjem draftu, ko ameriški klubi zbirajo svoje nove igralce, visokim košarkarjem iz Evrope obeta kar zanimiv razplet, kajti v tej sezoni ameriška univerzitetna košarka ni dala tako zanimivih in zvanečih imen, kot so bila v preteklosti.

ED

MLADI NISO PROBLEM!

SO ČLOVEŠKE OSEBE, KI ZAHTEVAJO VEČJO POZORNOST CELOTNE DRUŽBE

ZVONE ŠTRUBELJ

Mednarodni seminar: Mladi, ulica, prihodnost, Ljubljana, 13. in 14. februar 1998

Skupina prostovoljcev Skala, ki v Sloveniji skrbi za mlade na obrobju, je v sodelovanju s Teološko fakulteto in Selezijanskim inšpektoratom priredila mednarodni seminar *Mladi, ulica, prihodnost*. Potekal je v prostorih Teološke fakultete v Ljubljani od 13. do 14. februarja. Na kratko bom povzel dogajanje in prikazal originalni doprinos posvetovanja o mladih in prihodnosti.

Že v slovesnem odprtju, katerega so dali besedo varuh človekovih pravic Ivan Bizjak (častni pokrovitelj), dekan Teološke fakultete Janez Juhant, salezijanski inšpektor Stanislav Hočevar in voditelj projekta Skala Martin Lisec, je bila poudarjena misel, da gre za človeka: človeka, ki drhti in trepeti v mladostniškem beganju in spraševanju o samem sebi in o svoji življenjski poti, ki jo vidi v negotovi prihodnosti.

Na koncu prvega dne seminarja je na kulturnem večeru projektna skupina Ceste na ustvarjalni način zapela in omogočila doživeti prav ta center, okrog katerega smo bili zbrani predavatelji in udeleženci seminarja, okrog človeka: "Ej, ceste, ceste, kam vse greste? Ko pa se mi čas izteka, vidim v isto stran drže: vedno, vedno do človeka." (F. Milčinski - Ježek). Prav to misel bom vzel za vodilo pri sintezi originalnega doprinosa seminarja. *Mladi, ulica, prihodnost*.

Sociolog Vinko Potočnik je spregovoril o mladih proti letu 2000 in ugotavljal, da ni več mladinske kulture (bolje: mladinskih kultur), da obstajajo le mladinske scene, kjer mladi na zelo različne načine doživljajo sebe in svet okoli sebe. Vsekakor gre za "mali svet", izven dometa družbeno ambicioznih in celovitih vrednostnih sistemov. V današnji družbi postajajo večkrat brezdomci, na ulici pa si najdejo svoj azil.

Ali je lahko ulica dom? Diskusija po prvem predavanju nas je sama po sebi popeljala k temi drugega predavanja "Družina in ulica". Psiholog in psihoterapevt Kristjan Gostecnik nas je z živo in dinamično besedo popeljal najprej v slovensko družino in v njej odkril veliko odnosa praznino; večkrat se skriva za lepo fasado, prikriva svojo depresivnost, na otroke pa stresa svojo prikrito agresijo in tolikere frustracije. Predavatelj je močno poudaril, da družina potrebuje strukturo in da je ulično dogajanje zrcalna slika družine. Priča smo bili močnemu in radikalnemu klicu k ovrednotenju družine. Družina z neresenimi odnosnimi vprašanji pošilja otroke direktno na ulico. Ulica pa zanje ni nikoli pravi dom.

Ulica lahko postane dom le v enem primeru: za vzgojitelja in socialnega delavca, ki stopi na ulico in hoče spremljati in razumevati mlade, ki so na njej. Nikoli pa ni dom za mlade, ki se znajdejo na njej. Novost, ki je kot energijska injekcija vbržgnila v petkovo zgodnje popoldne, je bil prispevek italijanskega vzgojitelja in pedagoga, člana skupine Abele, Guida Talloneja. Pripovedoval je, kako ulica vzgaja socialne delavce

in terapevte ter vzgojitelje in kakšna močna sporočila pošilja celotni družbi: družini, šoli, kulturi, politiki in Cerkev. Uči, da je na ulici potrebno srečati najprej osebe in šele nato obravnavati njihove probleme; da ulica s svojim dogajanjem ne sme ostati periferni kraj, izločen iz družbe. Prav ulica in tisti mladi, ki so njej prepusteni, naj bi učili ljudi vzljubiti celoten teritorij, na katerem živijo, in ga vzeti za svojega. Le tako bodo vstopili v šolo skupne odgovornosti in solidarnosti. "Živeti čas" pomeni za vse živeti ga tudi s senčne strani prikrajšanih, oropanih, tistih, ki so se znašli na ulici. Z Lukovo prispodobo o usmiljenem Samarijanu nam je predavatelj ponazoril kaj pomeni mladega na ulici spremljati in kaj "nositi ga na rokah", to je, ga nadomestiti, zadušiti v njegovi rasti in avtonomnosti. To je bila močna lekcija za vsakega družbenega delavca, pa tudi za vse, ki se z navdušenjem vržejo v prostovoljno delo za mlade v težavah. Spet je bilo moč slišati refren, okrog katerega razpletam ta povzetek: "Ceste, kam vse greste.... vedno, vedno do človeka!" Do njegovega dostojanstva, svetega in nedotakljivega dostojanstva, ki ga je veliki vzgojitelj mladih don Bosko mistično zrl v vsakem mladem človeku in je zato energično ponavljal: "Živim za mlade!" "Pustim si ukrasti srce za mlade!"

Tako kot sv. Janezu Bosku so mladi iz ulice ukradli srce tudi Guyu Gilbertu, duhovniku in svetovno znane pariskemu uličnemu delavcu. Iz njegovih besed in pričevanj smo razbrali edini pravi impulz dobrega vzgojitelja, to je zdravilna in terapevtska moč ljubezni. Biti vzgojitelj je zelo težak poklic, saj se dotika dna človeškega trpljenja. Prav zato kot duhovnik svoj poklic uličnega delavca združuje z evangelijem in z bogato duhovno izkušnjo Cerkve, kot je sam rekel: "Brez Cerkve bi tega, kar živim, nikdar ne mogel živeti v tolikšni lepoti." Vzgojitelj, ki živi z mladimi, mora začeti pri njihovih sanjah. To niso le njihove sanje, kot je menil tudi don Bosko. To so tudi božje sanje o človeku, sanje o uresničenem dostojanstvu človekove osebe. Ceste, kam vse greste? Spet smo pri refrenu: vedno, vedno do človeka!

Profesor sociologije Geraldo Caliman, Brazilc z bogato izkušnjo uličnega dela, nam je dal pomemben doprinos. Podčrtal je pozitivno plat nelagodja in rizičnih situacij, v katerih se nahajajo mladi na ulici. Delujejo lahko kot motivacija, ki je usmerjena k premostitvi težav, in včasih postanejo celo radikalna potreba po premostitvi težav. Takega pozitivnega gledanja pri nas nismo vajeni in je zato novost! Naučimo se, kot so poudarjali skoraj vsi predavatelji, z bogato izkušnjo uličnega dela, mlade videti ne kot problem, ampak kot nabo, kot nosilce skritih energij. Naloga vzgojitelja je, kako bo odkril in pritisnil na sprožilec energij prihodnosti v mladih, ki jih družba spontano zavrača in jih kodificira kot problematične in nepopravljive.

Psiholog in psihoterapevt Bernard Stritih je v svojem prispevku poudaril pomen odnosov, po katerih se mladi doživljajo in potrjujejo kot osebe. V sproščenem in prijetnem tonu nam je posredoval svojo pedagoško izkušnjo, ki sloni na oblikovanju, razčiščevanju in rasti odnosov med vzgojiteljem in mladim človekom, ki živi položaj psihičnega oziroma socialnega nelagodja.

Sociolog in profesor iz Rima Jože Bajzek je govoril o teritorialni preventivi. Kot je že pred njim močno naglasil Guido Tallone iz Skupine Abele (Severna Italija), ulično delo ne more biti izolirano in izločeno iz družbenih navez z vsemi institucijami, ki skrbijo za blagor državljanov: družina, šola, mediji, politika, kultura, Cerkve. Na zelo nazoren in jasen način je nakazal, kako je s socialnega vidika pomembno izdelati preventivni načrt na določenem teritoriju. Tak načrt je v ustvarjanju posegov in projektov, ki bodo pozorni do mladih in njihovih teženj.

Prvi dan seminarja so potekale tudi štiri delavnice: prva o izkušnji Skupine Abele v severni Italiji, druga o ulični vzgoji v Heiligenstadtu v Nemčiji, tretja o izkušnji iz ulice na severu Münchna in četrta o izkušnji "favele" v Braziliji. Udeleženci so bili z delom zadovoljni in so zatrjevali, da jih je osebno zelo obogatilo. Seminar se je končal z okroglo mizo, na kateri so sodelovali Ivan Bizjak (varuh človekovih pravic RS), Renata Cvelbar z ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Blaž Mesec, dekan Višje šole za socialno delo, Martin Lisec v vlogi voditelja projekta Skala in trije predavatelji: Jože Bajzek iz Rima, Uli Otto iz Nemčije, Guy Gilbert iz Francije. Beseda je tekla o definiciji pojma ulično delo z različnih vidikov. Ponovno je bilo naglašeno, da mladi na ulici iščejo ljubezni, ki je v družini niso imeli; v nasilju, drogi in alkoholu jo tudi ne najdejo; da je deviantnost stvar celotne družbe, da je danes nujno pristopiti k problemu obrobosti mladih mrežno, se pravi prek družbenih navez z vsemi institucijami, s financiranjem socialnih in vzgojnih projektov.

V prehodnem obdobju, v obdobju nove družbene formacije v slovenski državi, je bil dvodnevni mednarodni seminar *Mladi, ulica, prihodnost* zelo dobrodošel in koristen predvsem za novo zavest, ki bi morala osvojiti javnost, zavest o pravicah in položaju mladih v družbi. V vseh strokovnih predavanjih je bilo poudarjeno, da ne smemo reči: obstaja problem mladih na obrobju družbe in ta problem moramo reševati. In vendar, ni prav to naš vsakdanji odnos do te resničnosti? Take ali podobne stavke smo žal nekajkrat slišali tudi na sklepnih okroglih mizi. Pomislite, koliko časa bo še potrebno, da bomo spontano rekli, mislili in pisali: mladi niso problem. So najprej osebe, ki jih je potrebno srečati, jim prisluhniti, jih razumeti in jim dati dovolj prostora v naši družbi. Šele nato lahko govorimo tudi o njihovih problemih! Prav to je bil dragocen prispevek seminarja.